FRANCKESCHE
STIFTUNGEN

Alte Drucke

ANTO. DE BVTRIO || IN QVINQVE LIBROS DECRE=||TALIVM COMMENTARIA ... Summarijs ... Flori || de Sura Lugdunen[sis] ... || ... ||

... || SVPER PRIMA PARTE SECVNDI || DECRETALIVM. || CLARISSIMI IVRIS || VTRIVSQVE DOCTORIS DOMINI || Antonij de Butrio super Prima parte || secundi Decretalium accuratissime || excusa, ... || ... ||

Antonius <de Butrio>

Lugduni, 1532

De ordine cognitionum. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downladed and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150676

Visual Library

de re iudi.cum eterni.li.vj.in fi.de preto.ſtip.qui ſa.co.l.de die.⁊ hec
27 ſufficiāt.¶†Reſtat deſcendere ad ſecundum dubium: nunquid ſi
fiat citatio die feriata:pro non feriata:artet citatio ad comparendū
die non feriata videtur quod non vt.l.dies.§.j.vbi dicit litera.ſileat
horrida vox preconis ⁊c.Citatio ergo cōtra illaȝ.l.nulla q: actū die
feriato nullū eſt vt.l.j.ff.de ferijs.C.de legi.l.nō dubium.ex.di.iudex
item q: citatio quedaȝ ſnīa eſt interlocutoria vt.l.preſenti.C.de his
qui ad ec.confu.ergo nulla die feriata vt hic in fi.Idem ſi diceret nō
de ſentētia ſed de proceſſu.Ideȝ concluditur per hanc decre. que de
vtroqȝ loquitur. In cōtrarium eſt q: effectus citationis dirigitur
in tempus conceſſum ⁊ paria ſunt quid fieri in tempus permiſſum
vel prohibitum effectu collato in tempus permiſſum.ff.de dona.in
ter.vi.⁊ vt.l.ſi cum vxor.ſ.de ſepul.de vxore.ff.de here.inſti.l.in tem
pus.Recitat Io.an.quoſdaȝ tenere citationē nō valere q:.l.illa nō
ſolum reſpicit effectū ſed etiam initium ſcȝ cōmiſſioneȝ citationis
dicit Ioan.an.qđ hec opi.eſt vere de iure:ſed conſuetudo derogat:⁊
de facto non ſeruat:⁊ fertur qđ Dy.quandoqȝ tenuit hoc allegabat
qđ in iudicijs ponderamus initium.ff.de mino.l.iij.§.ſcio. Citatio
autem pars iudicij eſt de proba.quoniam inſtit.de pe.te.liti.in fi.ad
hoc.ff.de ſeruis expor.l.moueor. Sed poſtea mutauit per.ll.ſ.alle
gatas in.l.j.§.item nunciatio.ff.de ope.no.nū. Io.an.dicit qđ hec
opi.quam nutrit conſuetudo minime immutanda eſt.ff.de legi.l.ꝙ
in me ſic poteſt fortificari q: actus collatus de loco prohibito in pro
miſſuȝ valet.l.ſi.ff.de offi.prefec.vr.C.de epi.⁊ cle.l.omnes.§.ſi vero
apperitur igitur ⁊ in tempore.ff.ſi cer.pe.l.vinum.¶Ad cōtrariuȝ
reſpondetur qđ in citatione eſt ponderare triplicem actuȝ. Primū
cōmiſſio de citando. Secunduȝ executio precepti que fit per nūciū.
Tertium actus in cuius effectum dirigitur citatio ſcȝ comparere:
vel actum facere ad quem citatur. Primus q: nō requirit cauſe co
gnitioneȝ fieri poteſt die feriato.l.actus.C.e.titu.nec ob.C.de dila.
a procedente:q: id intelligitur in alia dilatione ꝙ citatoria. Item
ibi quando contradicitur dilationi: quod hic nō fit: cum fiat abſen
te parte vt dixi de dila.c.j.Secundus actus eadem ratione fieri pōt:
quia nō exigitur cognitio in nuncio requirente.ad hoc.ff.de adult.
l.miles.§.ſexaginta:precipue ſcđm lec. que habet libelluȝ in citatio
ne tranſmitti.Tertius ſcȝ proceſſus inchoādus hic fieri nō poteſt.
Unde dicebat Pe.de bellaperti.qđ olim citabatur quis ad compa
rendum ſcilicet ad ſatiſdandum.ff.de in ius vo.in rubro ⁊ nigro.ff.
qui ſat.co.in.l.ſi vero.§.qui pro rei:per quā citationem veniēdo et
querendo fideiuſſores auertabatur ab his quorū cauſa inducte ſunt
ferie:quem reſpectum habuit.l.dies feſtos: ſecundum eū ſed hodie
ſolum citatum vt veniat tale igitur preceptum die feriata ad nō fe
riatam fieri poterit:de hoc in ſpe.de cita.§.j.verſi.item quia citatio
fit ad diem. Ibi ſpe.tenet qđ citatio nō valet: quo ad cōmiſſionem:
nec qua ad requiſitionem nūcij.per.l.omnes.ibi horrida vox preco
nis ſileat:⁊ ibi nulla:ꝙꝙ ⁊ ibi taceat ⁊c. But.cōcor.in.l.dies feſtos
qđ actus cōmiſſionis vt ſnīa nō poſſit feriato tempore quocunqȝ fie
ri:actꝰ reqſitionis nuncij in alijs ferijs fieri poſſe ſed nō in die dñico:
actus relationis nuncij ſimiliter in alijs ferijs fieri poteſt: ſed nō die
dñico. Bar.in.d.l.j.§.item nunciatio: recitat But. diſputaſſe:⁊ te
nuiſſe citationem etiā quo ad cōmiſſionem cōmiſſam die feriato ⁊c.
pro nō feriato:nō artare citatū ⁊ ad leges que dicunt non referre an
quid fiat die feriato. Reſpondet qđ aliquid eſt aliquid fieri tēpore
prohibito:effectu totali colato in permiſſum: ⁊ valet quod agitur.
Si autem ſolus effectus nō habitus cōfertur in tempus permiſſuȝ
nō valet qđ agitur:q: reperitur habitus originatus tēpore prohibi
to vt hic aile.l.cedere diem.de ver.ſigni.Hic enim ex toto actus non
cōfertur in diem feriatum ſed ſolus effectus cōparitiōis ⁊ pceſſus
Bart.ibi:⁊ Ol.tenent qđ nō valet citatio die feriato:pro nō feriato
in diebus feriatis in honorem dei.ff.de fer.expor.l.minor:vbi pōde
ratur initium in prohibendo citationem propter ſe. Hoc tenet hic
Cal. principaliter q:.l.de ferijs prohibet citationem propter ſe ſcȝ
propter ſolum principium commiſſionis non propter ſolum effe
ctum citationis per que tollūtur obiecta quia donatio ⁊ hereditas
non prohibentur in capacem propter actum donandi: ſed propter
collationis ⁊ acquiſitionis effectum in capacem quod prohibeatur
principium patet:quia negari non poteſt hoc de pceſſu qui hic pro
hibetur. Item dato qđ non exigatur cauſe cognitio inter partes in
hac citatione cōmittenda exigitur tamen cognitio quedam in iudi
cis diſcuſſione:⁊ debet fieri a iudice in ſe hoc diſcutiēte:et maxime ſi
ſimul in cōmiſſione aſſignatur terminus qui habet p deliberatorio
vt qñ mittitur copia libelli vel reſcripti.vt.c.preterea.ſ.de dila. In
ferijs autē hominū cauſa dicit Bar. qđ valet citatio: q: ibi nō pro
hibetur reſpectu.principij ſed ſolum reſpectu exercitij.⁊ ſic reſpectu
finis citationis quia non dicit quod non citet: ſed qđ nō cōpellat ve
nire.ff.de ferijs.l.j.⁊ hoc intelligitur taȝ de commiſſione iudicis: ꝙ
de requiſitione per nuntiū:q: in eis nō exigitur cauſe cognitio.l.ſed
et ſi interpellatur.§.j.de arbi.l.ij.§.dies.ff.quis or.in bo.poſ.ſerue.
dicit tñ qđ hec opi.poſſet reſtringi ſolū ad diē dominicū:q: ſic loqui
tur.l.dies feſtos.ff.de ferijs.ſed ⁊ hic loquitur generaliter:et dicit de
proceſſu:cuius appellatione cōprehendit citatio.de pba.qñ cōtra
ſalſam.¶Ultimo Io.de lig.format queſtiones:oblatiōes que fiūt
diebꝰ dominicis debent abbati ⁊ cōuentui:que fiūt in die beati Pro
culi debent epo. Accidit feſtū beati pculi occurrere in die dominico
an debebunt:pro abbate facit ꝙ pōderari dȝ dies naturalis. In cō
trariū:q: ſpeciale derogat generali. Quidā dicūt qđ oblationes que
veriſimiliter fieri cōſueuerūt die dominico debebuntur abbati. Ille
que ſuperabundāt epiſcopo:⁊ hec ſapit equitatē. Et ſi conſuete fa
cte ſunt ipſi diuidēt inter ſe ne alter eorū fraudetur.

¶De ordine cognitionum. Rubrica.

¶Lapſis ferijs pponuntur lites que recto tramite tractari debent
Sed q: queſtiones plures inter actores tñ ⁊ ſic ab vna parte tantū
proponunt. Interdū ab vtraqȝ:⁊ qñqȝ incidūt:⁊ qñqȝ emergūt:⁊ du
bitari pōt quis ordo ſit in eorū cognitione ſeruandus:⁊ diffinitione
Ideo hāc rubricā ſubmittit ad hanc.ij.q.ij.⁊.iij.q.j.

1 ☞Iudex ante ſententiam de peremptoria exceptione cognoſcit.
2 Actio rei vēditionis cōpetit mulieri ad vendicandum virū ratione iuris maritalis qđ in eum habet.⁊ ſufficit ꝙ dicat peto talem in virum mihi adiudicari.
3 Uir exponitur.i. maritus.
4 Exceptionē nō debet proponere reus ante fundatam intentionem actoris ne fruſtra ſe grauet.nu.8.
5 Exceptio peremptoria que proprie dicatur.
6 Iudex quomodo interdum cognoſcit ſuper incidenti ⁊ ſic de eo qđ non pronunciat vel de quo alias eſſet incōpetens.nu.9.⁊.11.
7 Titulus de ordine cognitionum videtur inductus coram quo reus debeat actorem reconuenire et quomodo non videtur innepte formatus.
8 Exceptionem etiā peremptoriam proponere ante vel poſt fundatā intentionem actoris an ſit in facultate rei proponere vt reus excludatur a probanda intentione ſua. Et ſi proponatur fundata intentione quo tempore ſit probanda.
10 Actio incidens vel emergens que dicatur.
11 Actio vbi incidit in aliam actionem intentatam an ſit pronuntiandum expreſſe aut tacite ⁊ quomodo de ea iudex cognoſcat.nu.6.

INtellexerimus. Decre.hec fuit cōmen
tata p Cal.ſm Ioā.an.
1 h.d.†Iudex ante ſententiā de perēptoria exceptiōe
cognoſcit.Sufficit tñ qđ in principali pnunciet.Cō
munis diuiſio.ſcđa ibi:inquiſitioni.Caſus.Dū que
dam mulier peteret quēdam in virū:parte viri ad iu
dicium vocata:⁊ alijs ordinabiliter agitatis:ipſa ad fundandū intē
tionis aſſertionē produxit quoſdā teſtes. Uir antē atteſtationibus
publicatis:vel forte ante publicationē:credēs mulierē probaſſe:ti
mens qđ niſi opponeret et pbaret intentū ſuū:ipſe excluderetur:et
ſentētia cōtra eū promulgaret:oppoſuit cōſanguinitatis exceptio
nem:per quā ea pbata intēdebat mulierē a ſua excludere intētione.
exceptione oppoſita mulier dicebat ante omnia pronuntiandū ma
trimonium eſſe contractum marito aſſerente quod anteꝙ queſtio
decideretur prius diſcutiendam forte conſanguinitatis exceptionē
ob que iudices dubitauerunt de duobus. Primo an prius ſit deter
minanda intentio actricis mulieris probata anteꝙ de exceptio
ne cognoſcatur. Secundo qualiter ſentētietur an ſufficiat ſuper pn
cipali tantum pronunciari. Papa reſpon.vtriqȝ per ordineȝ. Pri
mo de exceptione cognoſcēdum ꝙ principalis queſtio decidatur.
Secūdo practica erit ſentētiandi vt probata exceptione actrici mu
lieri perpetuum ſilentium imponatur:abſqȝ quod ſuper exceptio
2 ne particulariter ſententietur. ¶†Nota.j.mulierem poſſe vendi
care virum ratione iuris maritalis qđ habet in eum vide.ſ.de reſti.
ſpo.ex parte:per Inno.⁊ Ioan.an.in ſpe.qui ſi. ſint legit.⁊ ex hoc
patet practica libelli: quia ſufficit quod dicat peto talem in virum
3 adiudicari:†⁊ intelligitur in virum.i.in maritum:ſic.v.di.ad eius.
xxiij.q.v.c.j.⁊.c.manifeſtum:⁊.c.ſe.de frugi.c.j.⁊.c.laudabilē.de ſecū
4 dis nup.c.pe.⁊ vlti.cum ſi.ſm Cald.¶†Not.ij.cautelam pro parte
rei vt non pponat exceptionē ante fundatam intentionem actoris:
ne opponendo ſe fruſtra grauet:q: forte non probabit actor. ad hoc
de teſti.C.de teſtibus.de dolo finem poteſt tamen ſi vult ſtatim obla
ta petitione opponere:ſed incaute agit.poteſt etiam expectare pro
bationem intētionis actoris:⁊ ſic vno modo poteſt intelligi hoc:po
teſt etiam expectare ſolam productionem teſtium factam:et anteꝙ
deponant:vel poſtꝙ depoſuerūt anteꝙ publicentur opponere:per
que apparet exceptioneȝ peremptoriā poſſe opponi quandocunqȝ
vſqȝ ad ſententiam etiā publicatis atteſtationibus. Quicquid ſenſe
5 rit glo.C.ſen.reſcin.non poſ.l.ij.de quo dicam de dolo.finē.¶†No.
iij.que proprie dicatur exceptio peremptoria:q: illa que intentionē
principalem elidit.i.perimit ſiue excludit:ad hoc vt lit.non conte.
quoniam.§.ſin autem:qđ intellige ſm Cald.ea probata ad hoc.ff.de
6 excep.l.ij.j.de preſcrip.ad aures.¶†No.iiij.ordinem procedendi ſu

per principali petito ⁊ in queſtione aut exceptione petitū perimēte
qꝛ dʒ ante deciſionē principaliter petiti prius diſcuti queſtio ⁊ exce-
ptio preiudicialis: ad cuius veritatē deficit ſubſiſtētia principaliter
petiti: ⁊ facta illius diſcuſſione: cum ex eius euentu pateat defectus
vel effectus principaliter petiti: deciditur qđ ſentētiā ſolū principa-
liter petitum: per qđ colligitur hic ꝙ ſuper incidēti non eſt de neceſ
ſitate pronūtiandū: ſed ſufficit ſuper principali petito decerni: et ex
hoc infertur ꝙ iudex interdū cognoſcit de eo qđ nō pronūtiat: ⁊ qđ
facta probatione exceptionis perēptorie abſoluēdus eſt reus ab im
petitione actoris. Notabilib⁹ expeditis recipiā aliquas oppoſitio-
7 nes Cal. ⁊ primo qꝛ cōmētauit decre. ¶ † Op. tripliciter cōtra rubrū
cuius oppoſitiones prius expediā. Scđo veniā ad oppoſitiones et
queſtiones textuales: ⁊ vltimo ad apparatū. Primo rubrū redargui
tur de ſuperfluitate: qꝛ quo ordine plures queſtiones tractētur dictū
eſt. ſ. de mu. peti. So. dicit Jo. cal. ibi principaliter tractatˀ corā quo
poſſit re⁹ recōuenire actorē: ⁊ an poſſit ꝙ i vna cauſa ſeruatˀ ſeruetˀ in
alia. Si qđ aūt de cognitiōis ordine ibi dicitˀ illud dicitˀ icidēter: hic
principaliter tractatˀ quo ordine de ipſis cognoſcatˀ. Itē hic nō ſolū
tractatˀ de ordine cōuentionis: ⁊ recōuentionis: ſed de ordine cogni-
tionū quarūcunqꝫ pluriū queſtionū: ſaltē a diuerſis prepoſitarūʒ: ſi
ue reus ꝓponat per modū actionis: ſiue exceptionis: vt pʒ in nigro
et de his non tractat illa rubrica: ⁊ ſic vna nō eſt ſupflua per aliam: lʒ
habeāt inuicē magnā cōuenientiā. Scđo videtˀ ꝙ male ſit ſita rubri-
ca: qꝛ inquantū loquitˀ de plurib⁹ queſtionib⁹ ab actore accumulatis
debuit precedere titulū. de lit. cōte. poſt titulū de libel. obla. inquātū
loquitur de queſtionib⁹ ꝓpoſitis a parte rei in vim dilatorie: debuit
eſſe ante illā de lit. conte. ⁊ de dila. reſpectu exceptionis: que propo-
nitur in vim perēptorie: debuit ſequi rubricā de excep. qꝛ ante exce-
ptio ꝓponitˀ ꝙ̄ de cauſa cognoſcatˀ. Sol. pōt dici hoc eſſe de his que
pendent a principis volūtate: de quib⁹ nō pōt ratio reddi. ff. de legi.
l. nō omni: tamē fuit bene poſita hic: vt pʒ ex cōtinuatione: nā prin
cipaliter tractat rubrica qñ queſtio ꝓponitˀ a reo: per viā exceptiōis
incidentis: qđ cōiter fieri ſolet poſt datū terminū actori ad ꝓbandū:
ex quo aūt ſic eſt ꝓpoſita de cognoſcēdi ordine tractatˀ: ⁊ adaptatˀ ad
ea que frequētius ⁊c. ff. de legi. l. nā ad ea: vt lit. nō cōte. qñ. in prin. fa
tendū tñ ꝙ diuerſis reſpectib⁹: de quib⁹ ſupra dictuʒ eſt: potuiſſet in
diuerſis alijs locis locari. ¶ Op. iij. ꝙ ſit inepte formata: qꝛ princi-
paliter in hoc ſcđo libro tractatˀ de iudicijs: ⁊ pertinentibus ad iudi-
cia: ergo debuit dicere de ordine iudicioꝝ: ⁊ nō de ordine cognitionū
nam de ordine cognitionū. C. ponitˀ in. vij. li. in quo nō tractatˀ de iu-
di. Gof. hic in ſum. reprehēdebat rubrū dicēs qđ ordo iudiciorum eſt
verbū latiſſimū: aptū cōprehēdere vbicūqꝫ tractatˀ de ordine cauſaꝝ
que alteri preferatˀ ⁊ que cū alia cōcurrat: ⁊ que prius: et que poſteri⁹
ſit tractāda. Sed in rubrica de or. cog. queritˀ qđ iuris: cū queſtio libe
ralis ꝓpter aliā ciuilē vel criminalē differtˀ. Ideo ponitˀ in li. vij. vbi
de liberalis cauſis agitˀ. Verū dicit Gof. habito reſpectu ad nigrum
vtriuſqꝫ: put illas ꝓſequitˀ auctor iuris ciuilis ⁊ maxime intelligēdo
ꝙ iudiciū includit in ſe cognitionē. pōt ſaluari rubrica: qꝛ verbuʒ co
gnitio aptū eſt includere omnē queſtionē: prout ſubijciēda eſt ordi-
ni cognoſcēdi: ⁊ verbū iudiciū etiā aptū eſt in ſe cōprehendere cogni
tionē: de quo in regula. in iudicis. de reg. iur. li. vj. per Archi. lv. diſt.
precepta: ⁊ ꝑ gl. inſti. qui. nō eſt ꝑmiſ. fa. te. §. ꝑterea. Nō eſt ergo diffe
rentia longa quo ad verborū ſignificatū: ſiue dicatˀ de ordine cogni-
tionū: ſiue iudicioꝝ: cū ⁊ iudiciū pro cognitione ſumatur. xlvij. di. de
8 petro. lix. di. c. ij. ⁊ ecōuerſo. de ver. ſi. forus. ver. iudiciū. ¶ † Op. nūc
ad literā ꝙ ſit in facultate rei qñ ꝓponat exceptionē peremptoriaʒ. C.
de excep. ſi qdem: hic dicit ꝙ demū intentione actoris fundata ꝓpo-
ni dʒ. igitˀ. So. aliud eſt querere an actor poſſit ꝓponere: ⁊ aliud quan
do debeat. Si queritur qñ poſſit tūc ſi vult ꝓponere ante lit. conteſt.
non poteſt: niſi talis eſſet nature ꝙ ꝓponi poſſit in vim dilatorie: de
quib⁹ de lit. cōte. c. j. lib. vj. Vel niſi exceptio ſit notoria: vel inſtrumē
to cōtra qđ nihil opponitur vel opponi pōt incontinenti ſe offerat
probare: vt no. Jo. an. in addi. Spe. in titu. de excep. §. dicto. ver. ſed
an reus. ⁊ dixi de excep. paſtoralis: de reſcrip. ſup literis. de fo. cōpe.
ex parte. b. de libe. ob. c. ſi. ſi vult ꝓponere poſt litem cōte. incōtinenti
anteqꝫ̄ actor ꝓbauerit: ſi actor conſentit planū ꝙ pōt: licet ſtultus ſit
ſic proponere: qꝛ forte actor non probabit. Idem ſi actor cōtradicat:
ex quo vult tantum proponere. Sed ſi proponere vult ⁊ probare: re-
fert quomodo velit admitti. Si velit admitti ad probandum exce-
ptionem vna cum actore ad probandum intentionem. tunc Inn. vel
le videtur hic ita demum eum admitti: ſi actor velit: naʒ dicit ꝙ licet
ante fundatā intētionē actoris poſſet re⁹ ꝓponere exceptionē. teſtes
tñ ⁊ alie ꝓbatiōes recipientˀ: ſi actori placuerit: vbi re⁹ itētionē acto
ris neget: vt ſi reus defecerit in ꝓbatione exceptionis feratˀ ſnia pro
actore: ſi probauerit intētionē ſuā nō video quare velit vel nō actor
reus nō poſſit probare exceptionē ſuam actore probāte intētionem
⁊ hoc recitat hic Cal. Pe. tenuiſſe: nō tamē alicubi negatur vt dicit
quin ante fundatam intentionem actori reus poſſit peremptoriaʒ
opponere ⁊. ſ. terminuʒ aſſignatū cōiter actori ⁊ reo poſſint ex vtra
qꝫ parte teſtes ꝓducere de renū. ſup hoc ⁊ hoc ſeruabat Pe. ad. faci-
liorem iudiciorū exitum: qđ placet Guil. in ſpe. de teſte. §. qualiter.

verſi. ſed opponitur ⁊ de excep. §. viſo. verſi. ſed nunquid ⁊ hoc ſequi
tur hic Cal. Sed ſi velit probare reus exceptionē ⁊ excludere actorē
per hoc a probanda intentione: ſi reus fatetur intentionē actoris:
ſatis dici poteſt quod hac via poteſt niſi in ꝓbādo oſtenderet aliud
intereſſe. ad hoc. C. de excep. ſi quidem. vbi litera dicit qđ ſi propoſi-
ta exceptione fateatur intentionem: nihil querendum eſt niſi de cō-
tentione exceptionis. Sed ſi reus degat intentioneʒ actoris ⁊ velit
preferri actori: ⁊ actor velit preferri: quis tūc preferatur: Guil. in ſpe
de proba. §. j. verſi. xj. dicit qđ prefertur actor niſi reus fatigetur ſum
ptibus inaniter. C. de proba. exceptionē. Et idem glo. ff. de proba.
l. circa: de proba. licet ad hoc de teſti. preſentiū. li. vj. in aut. de fide in
ſtru. ⁊ cau. §. oportet immo ſi contra fieret poſſet appellari ſic poſſet
etiam hic intelligi Inno. Joā. an. dicit qđ ſi actor vult probare per
inſtrumētū ſibi placet hec opi. vt preferatur actor ſi reus vult proba
re per inſtrumentuʒ ille prius admittetˀ ſi vterqꝫ admittitur vterqꝫ.
Si ambo volunt probare per teſtes dicit Jo. an. qđ non videt pre-
iudicium actoris: ſi reus vult ꝯcurrere cuʒ eo ad probādum ⁊ ſe one
rare pluſqꝫ̄ expediat Unde nō videt ſuper quo fundetur appellatio
niſi forte per hoc impediretur expeditio ſuorum teſtiū: qꝛ forte ve-
niſſent de longinquo: ⁊ vnus tantum eſſet examinator hoc nō nega
bat ſpe. reum admitti: dūmodo nō vellet excludere actorem: ſed vbi
vellet excludere actorem a probando tunc queſtio eſt dubia. Nā pro
actore eſt qꝛ primo egit: primo ergo probet. ff. de re iudi. qui prior. j.
c. ſe. Item preiudicium eſt ei ſi interim a probando differatur: quia
probationes poſſunt perire: vel moleſtabūtur teſtes in dilatione:
pro reo eſt: qꝛ probata exceptione punitur actio: ⁊ quia ſuper preiu-
dicialibus prius procedendū. C. qui ac. nō poſſ. l. j. no. j. eo. tuaʒ: dic
qđ non eſt admittendus reus inquantū velit excludere actorem ad
probandū pro primo alle. ex quo non fatetur illius intentioneʒ vt
dicta. l. ſi quid niſi in caſu quando rei probationes eſſent in prōptu:
⁊ actoris tractum exigerent: vt dicit glo. de elec. ſi forte. li. vj. in glo.
ante omnia. Non ob. ſecundo alle. qꝛ loquūtur de preiudicialib⁹ re
ſpectu proceſſus vel quando eque principaliter intentātur. Si vult
proponere poſt lit. conte. ⁊ publicatas atteſtationes: quidā dicunt
qđ non poteſt: qꝛ publicatis atteſtationibus vt prohibet per teſtes
ad perimendā intentionē nō admittitur: ar. de teſti. fraternitatis in
aut. de teſti. §. qꝛ vero. colla. viij. qđ tenet Accur. i. l. exceptionē. C. de
proba. ⁊ l. emptor. C. de preſcrip. lon. tem. ⁊ clarius. C. ſen. reſcin. nō
poſ. l. peremptorias ⁊ l. officium: de rei. ven. Joan. cal. ⁊ cōis habet
opi. qđ ſi exceptio peremptoria formaretur ex materia ſeparata ab
intentione: vt quia agis ex mutuo excipio de pacto tunc hec poteſt
proponi etiam poſt publicatas atteſtationes etiam ſi venit probā-
da per teſtes qꝛ hic nō eſt ideʒ articulus: vel directo cōtrarius articu
lus ſed diuerſus ⁊ hoc tenet Bar. in. d. l. peremptorias. Si exceptio
venit formanda ex directo cōtrario facto petitionis vt qꝛ dico non
mutuatū: tunc nō admittitur ad eam probandam: poſt publicatas
atteſtationes: inquātum illā velit probare per teſtes. qꝛ hoc eſſet ꝓ-
ducere teſtes ſuper directo cōtrarijs articulis qđ nō licet vt in cle. te
ſtibus. de teſti. in cle. ⁊ ad hoc no. j. de teſti. c. de teſtibus. ⁊. j. de dolo.
fineʒ: vbi caſus pro primo membro. ⁊ de cog. ſpi. c. ſi. de teſti. cū venil
ſent ſecūduʒ Cal. plus ſentit Inno. de conceſ. pre. cū ſuper: qꝛ ſuper
eodē facto pro actore producto ſi ſuper eo teſtes produxit: vbi ex il-
lo m: volo fundare: non poſſum teſtes producere publicatis atte-
ſtationibus. Huic concluſioni adheret Frede. de ſen. ſuo conſi. clvj.
⁊ no. in ſpe. de excep. §. dicto. verſi. ſed pone. de dila. §. vlti. verſi. nō
Hec omnia vera in peremptorijs inquātuʒ dixi ſuper principali: et
exceptionibus ſimul poſſe probationes recipi. In dilatorijs ⁊ pro-
ceſſu preiudicantibus: ſuper illis ante oīa ꝓbationes ſunt recipien-
de. de iudi. exhibita cum ſi. hec in tantū dicit vera cal. qđ ſi vellet iu-
dex compellere reū: vt ante ꝓponat exceptionē ꝙ̄ fuerit ꝓbata intē
tio actoris ⁊ ꝑtes citare: ⁊ reū vt ſimul ꝓbent ſuas intētiōes hoc nō
poſſet: ⁊ foret hec iuſta cauſa appellādi per reū qꝛ nō debet artari ad
proponendā vel ꝓbandā perēptoriā anteqꝫ̄ fundauerit actor inten
tionē. ad hoc de ꝓba. lʒ. de teſti. preſentium. li. vj. ⁊ no. in. l. arta: per
Dy. de reg. iur. lʒ. li. vj. ⁊ tenet hoc ſecundū Cal. Gui. in ſpe. de ꝓba.
§. j. verſi. vterqꝫ: ⁊ placet hoc Cal. niſi ꝑtes cōſenſerint vel niſi ſit iu-
dex qui procedere poſſit ſummarie tunc enim vterqꝫ poterit ſimul
terminum aſſignare altera parte inuita vt in cle. de ver. ſigni. ſepe.
Caſus autem in quibus reus poteſt probare de iure ſuo vide in ſpe.
de proba. §. j. verſi. ſed nunquid ad propoſitum. Si queritur quid ex
pediat reo diſtingue tres caſus quos proſequitˀ tex. de excep. ſi qui-
deʒ quia vel eſt certus quod actoris intentio eſt vera: vel eſt certus
quod non eſt vera: vel dubitat. Si eſt certus quod eſt vera fateatur
⁊ ſtatim excipiat ⁊ ſolum ſuper exceptione contendetur. Si eſt cer-
tus quod eſt falſa: nihil opponat ſed expectet probationeʒ actoris
Si eſt dubium proponat exceptionem cum ꝓteſtatione ſi actor ꝓ-
9 bauerit vt ibi litera dicit ⁊ hec ſufficiāt ꝓ litere expeditiōe. ¶ † Ue
nio ad materiam glo. op. quod ſuper incidenti ꝓnunciandum: qa
de qua re ⁊c. ff. de iudi. de qua re. de cau. poſſ. cum ſuper. Nam ſecun-
dum legem pronunciandum eſt in incidenti. ff. de mino. l. intra. vti
lem. ff. de preuari. l. iij. ff. de. libe, cauſa. l. vt libertis. de ſi. inſtru. cum

Joannes.Glo.pro ſo.cõtrarij ponit opi.que recitatur.C.de oꝛdi.iu-
di.l.i.Prima opi.fuit bul.ſ.ſuper incidenti non pronuntiandũ:ſed
tantũ de ipſo cognoſcendũ:⁊ pronũtiandũ ſuper principali ⁊ conſe
quenter pronuntiatũ intelligebatur ſuper incidenti.l.j.⁊.iij.C.de oꝛ
di.iudi.vbi dicitur ꝙ ad iudicem ſpectat de vniuerſali cauſa cogno-
ſcere ⁊ incidentibus quoniam ad ipſum non ſpectat pronuntiare ſꝫ
de hereditate.ad hoc decre.hec.Secũda opi.fuit Mar.⁊ pla.qui di-
cunt ſuper vtraqꝫ procedendum ⁊ pronuntiandum:⁊ mouentur per
iura primo loco alleg.ab hac doctrina excipiebant tres caſus. Pri-
mus quando propter defectum poteſtatis iudicis non poterit pro-
nuntiare:vt in cauſa liberali qꝛ pedaneus iudex. Secundus propter
conditionem perſone cum qua litigatur vt quia pupillus:cui moue
tur queſtio ſtatus:qꝛ tunc non pronuntiatur ſuper cauſa ſtatus:ſed
de hereditate.C.de oꝛdi.iudi.l.j.Tertia fuit opi.diſtinguẽs que fuit
Joan.⁊ Azo.⁊ hi diſtinguunt inter emergentes ⁊ incidentes:in in-
cidentibus procedit opi.Bul.quia non eſt ſuper illis de neceſſitate
pronuntiandum.Fallit quando ciuilis incidit criminali:vel crimi-
nalis ciuili.iij.q.ix.§.aliquando. C.ad.l.falcid.de pla.l.preſes.iij.q.
xi.§.ſi de hereditate:qui fi.ſint legiti.latoꝛ.In emergentibus eſt ſen-
tentiandum:⁊ in illis procedit opi.Mar.⁊ Pla.Anteꝙ veniam ad
declarationem opi.videndum an opi.due prime:⁊ primo Bul.ſint
defenſibiles:⁊ videtur qꝺ ſic:⁊ primo ei nõ obſt.l.de qua re: quia po-
teſt intelligi de qua re iudex principaliter cognouit:de ea iudicare
debet:non quando incidenter ad.l.intra vtile. Reſpondet quod ibi
non fuit pronuntiatum:et dato qꝺ fuerit pronuntiatum:ibi ſpeciale
vel ibi fuit pronũciatum ſuper etate:et non expreſſe: ſed tacite pro-
nuntiando eum reſtituendum:et ſic in conſequentiã ſuper etate fuit
pronuntiatum.Ad.l.iij.de preuari.poteſt reſponderi qꝺ ibi ſpecia-
le:vel ſecundo ibi neceſſarium eſt vt pronuntietur de preuaricatio-
ne:anteꝙ admittatur ad accuſationem:et in modum replicationis
illud obijcitur.Ad.c.cum Joan.reſpondet gloſ. qꝺ ſpeciale in cauſa
appellationis.quia ibi directe non pronuntiatur ſuper cauſa:ſed qꝛ
confirmatur:vel infirmatur ſententia pronuntiari debet ſuper inci-
denti queſtione oppoſita in cauſa appellationis. Ultimo gl. ponit
ſolu.generalem ad omnes:qꝺ non eſt pronuntiandum ex neceſſitate
ſi tamen pronuntiatur:hoc non eſt contra ſubſtantiam oꝛdinis iudi
ciarij:et valet pronuntiatio.ad hoc de electio.cum dilecti.in fi.gloſ.
vt in plurimum expedita videndum eſt que opi.ſit eligenda. Com-
muniter media tenetur:vt fiat differentia inter emergentem ⁊ inci-
10 dentem †.Sed eſt dubiũ que dicatur incidens ⁊ que emergens. Glo.
dicit qꝺ incidens eſt que competit reo ante lit.conteſta.et ſic habet
vetuſtioꝛem cauſam iudicio puta pactum de non petendo:res iudi-
cata:dilatio iuramenti:conſanguinitatis exceptio: vel aliud quod-
cunqꝫ impedimentum perpetuum.Emergẽtes appellat que contin
gunt et emergunt in lite:an dilatio ſit danda vel non:an talis inter-
rogatio ſit facienda vel non:an talis teſtis ſit recipiendus vel non.
Uel vtrum aliquis ſit in poſſeſſione libertatis vel nõ. Theoꝛica iſta
non videtur bona:nam pactum tranſactio:⁊ iuſiurandum: poſſunt
habere vetuſtioꝛem cauſam iudicio:⁊ tamen opoꝛtebit ſuper ea pro-
nuntiari:cum opponi poſſint ad proceſſum:⁊ aliter procedi nõ poſ-
ſit niſi illa decidatur:de iudi. exhibita.ad hoc.l.eleganter. §.ſi quis
poſt.de condi.indebi.Item eſt poſſibile pactum de non petendo fa-
ctum eſſe:pendente iudicio:ſuper iſta non erit neceſſario pronuntiã
dum:cum aliter procedi poſſit:⁊ tamen ſecundum theoꝛicam iſtam
foꝛet pronuntiandum ſuper hoc:que dicatur queſtio emergẽs:⁊ que
incidens:docto.varie loquuntur. Aliqui quod illa que habet vetu-
ſtioꝛem cauſam iudicio dicitur incidens. Illa que oꝛitur in iudicio
dicitur emergens ſed non placet hoc doc. quia poſſet fieri pactum
de non petendo pendente iudicio ⁊ hoc diceretur emergens tamen
ſuper ea non eſſet pronunciandum. Item ante lit.conteſt. quis poſ
ſet excommunicari ⁊ ſecundum hoc hec eſſet exceptio incidens ⁊ ta
men ſuper ea eſſet pronunciandum.de iudi. exhibita . Hugo intel-
lexit incidentem dici peremptoꝛiam media producta quaſi incidat
ideſt perimat litem emergentem :dic dilatoꝛiam non placet hec
Pe.quia iure non probatur. Ja.de ra . dicit qꝺ incidens eſt omnis
queſtio intercadens:que cauſam principalem reſpicit in ſe : vt que-
ſtio pacti de non petendo que cadit in primam queſtionem:⁊ ſic nõ
eſt de neceſſitate pronunciandum ⁊ ſic habet cauſam vetuſtioꝛem iu
dicio.i.principalis queſtionis ad quam reſpicit . emergens eſt que
non reſpicit cauſam principalem in ſe ſed proceſſuꝫ: ⁊ oꝛdineꝫ litis
Ideo dicitur emergens que non habet cauſam vetuſtioꝛem iudicio
ſed in iudicio emergentem : non enim reſpicit actoꝛem in ſe : ſed iu-
diciũ.Jo.an.⁊ Bar.⁊ cõiter moderni dicũt qꝺ exceptio omnis dila-
toꝛia que oꝛdinatur:ad ꝓceſſum illa dꝛ emergens:ſi oꝛdinaꝛ ad me-
rita cauſe:ſiue ſit peremptoꝛia ſiue dilatoꝛia illa non dicitur emer-
gẽs: ſed incidẽs:licet fuerunt opi. quas tetigit Cy.in.l.i.C.de oꝛdi,
iudi.⁊ dicuntur dilatoꝛie proceſſus emergentes ſecundũ euꝫ.Bart.
⁊ Butiri.quia ſemper ex parte obiecti.i.ex parte.eius contra quod
opponitur:ſemper oꝛtus queſtionis fit:pendẽte iudicio : quia ante
opponi non poteſt:ꝙ iudicium oꝛiatur:⁊ pendeat : et ſi opponitur
contra iudicium ſemper ex parte obiecti confringit:quid oꝛtuꝫ pen
dente iudicio:quod nõ eſt in alijs exceptionibus:que oꝛdinãtur ad
perimendam vel differendam actionem.ideo ſemper conſigũnt qd
oꝛtum ante iudiciuꝫ. Unde dicit Cy. latius ampliando quod que-
11 ſtio hec poteſt multipliciter intelligi.† Primo an in incidenti pro-
nunciandum ſit expreſſe vel tacite ⁊ queſtio eſt fatua quia nõ eſt dif-
ferentia taciti ad expreſſum.ff.ſi certum petatur.l.cum quid. Secun
do modo poteſt intelligi vt ſit dubitatio an de incidenti pronuntiã
dum ſit per modũ cauſe:vt quia dicat abſoluo te:quia tibi eſt factuꝫ
pactũ de nõ petendo:⁊ adhuc eſt queſtio fatua:qꝛ cauſa nõ eſt expri
menda in ſententia.de re iudi.ſicut.maxime cum ſemper pateat ex
actis.ff.de ſuſpec.tu.l.hec enim.Tertio modo poteſt intelligi vtruꝫ
ſit idem effectus ac ſi pronunciaret ſuper incidenti ⁊ an habeat eun-
dem effectum dicam.j.c.ſi.vbi tangit Inno.an ſententia lata ſuper
incidenti preiudicet ſi poſt modum illud principaliter deducatur:
quia quando dicam ibi preiudicari vel non erit differẽtia an expreſ-
ſe an tacite ſuper incidenti pronuncietur.Quarto modo poteſt in-
telligi an ſit pronunciandum ſuper emergenti: vel incidenti dic qꝺ
quedam ſunt exceptiones que tantum tangunt proceſſuꝫ:vt eſt hec
tu non es procuratoꝛ: tu es infamis: tu es excommunicatus: tu nõ
es iudex meus:libellus eſt male compoſitus:dilatio non eſt danda
⁊ hec tangunt proceſſum ⁊ non negocium principale in talibus eſt
neceſſaria pronunciatio quia ad vlterioꝛa non poteſt procedi ne-
gocio non deciſo dilatoꝛio . de iudi.exhibita:ſufficit tamen : ſiue ex
preſſe ſiue tacite pronuncietur vt ſi procedet iudex ad vlterioꝛa ne-
gocij.principalis exceptione reiecta vel non admiſſa quia tunc taci
te videtur ſuper exceptione pronunciare.s.de offi.dele.cum ſuper.
⁊ ſecundum hoc modica erit differentia etiam inter emergentes : et
incidentes quia ſuper vtriſqꝫ poterit expreſſe et tacite pronunciari
ſed erit tantum in hoc quia in emergentibus tacita vel expreſſa erit
incontinenti.Sed in incidentibus fiet tacita vel expreſſa in calculo
ſententie diffinitiue:vbi poterit differri.Quedam ſunt exceptiones
mere incidentes vt ſunt exceptiones non recipientes proceſſum :ſꝫ
tantum merita negocij principalis vt actionem perimendo vel dif-
ferendo ⁊ ſuper his non eſt neceſſe pronnnciari ſeparate a principa
li.Sed in principali poterit ſuper eis pronunciari tacite vel expreſ-
ſe:ſi tamen pronunciaretur ſeparate a principali non per hoc vitia-
retur proceſſus vt dixit gl.Exemplum ſi oppono exceptionem me-
tus vel exceptionẽ pacti vel ſimiles.Quedã ſunt exceptiones mixte
que poſſunt opponi ad proceſſum ⁊ que poſſunt opponi ad merita
vt eſt exceptio iureiurandi rei iudi. ⁊ tranſactionis vt de lit . conte.
c.j.li.vj.⁊ in his decidenduꝫ per omnia vt de exceptionibus dilato
rijs quando opponuntur in vim dilatoꝛie ad proceſſum ⁊ de emer-
gentibus ſi opponuntur in viꝫ peremptoꝛie dicendum ⁊ de perem
ptoꝛijs ⁊ incidentibus materia hec habetur per Inno.de elec. cum
inter. R.⁊ in ſpe.de incidẽ.queſtio.quaſi ꝑ totũ ꝑ hoc dicit Inn.de
elec.cum inter. R.quod vbicunqꝫ eſt queſtio an aliqua actio vel ali-
qua exceptio vel replicatio ad diſcutiẽdum ſit admittenda.vel quia
impertinens vel quia inepta vel quia nõ interſit vel alia quacunqꝫ
cauſa. Idem ſi eſt queſtio an libellus ſit admittendus vel an poſitio
vel aliud ſimile quod ante omnia hoc eſt diſcutiendum ⁊ ſuper hoc
emergenti pronunciandum anteꝙ ſuper ipſis aliqua probatio reci
piatur:quia ⁊ ſi probatio admitteretur non adminicularetur inten
tioni ſi eſſet impertinens ar. C.de proba . ad probationem . de teſti.
veniens,de offi.aſſeſ.l.j. Item dicit vbi dicitur appellationem non
tenere:⁊ non profuturam appellanti ideo nõ admitti ad proſequẽ-
dum vel ad proponendum de ea:quia eius non intereſt. Idem dicit
ſi finis exceptionis concludit nullitatem eius contra quod opponi
tur:vel oꝛdinatur ad nullitatem concludendaꝫ ⁊ eius diſputatio eſt
ſeparata a iuſtitia ſuper principali vt quia dico electionem inuali-
dam ⁊ dico nullam eo quia eſt attentata poſt appellationem legiti-
timam nam proſequi per viam attentati eſt ſeparatuꝫ a iuſtitia.po
teſt hoc attentatum ante diſcuti ꝙ decidatur principale negocium
quod pendet a iuſtitia:vt.d.c.cuꝫ inter. R. Hec vera inquãtuꝫ dixi
ſuper concernente ⁊ impedienti proceſſum pronunciandum ante
omnia ſiue impediat natura ſui ſiue impediat propter accidens.qꝛ
vt non cadens ſub cognitione iudicis coꝛam alio iudice venit diſcu
tienda vt ſi mota queſtione coꝛam ſeculari de hereditate opponaꝛ
exceptio illegitimitatis vel replicatio nam hec natura ſui incidens
eſt ⁊ opponitur ad perimenduꝫ ſed quia non poteſt coꝛam iudice ſe
culari tractari ne contingat intricatio interim ſuperſederetur pro-
ceſſui ⁊ tractari debet coꝛam eccleſiaſtico hoc caſu:quia quo ad ſecu-
larem habet effectum dilatoꝛium proceſſus cauſa prius decidetur
coꝛam eccleſiaſtico ⁊ contra naturam ſui pronunciabitur ſuper illa
incidenti que ſapit accidentaliter naturam emergentis ſic loquitur
j.eo.tuam qui ſi.ſint legiti.latoꝛ. Concluſio ergo ſit breuis. Hoſtiẽ.
hic ⁊ in ſum.huius ti.⁊ Jo.cal.tenet quod ſuper omni exceptione:
ſuper qua pronunciatione non facta principalis queſtionis proceſ-
ſus expediri non poteſt:pronnnciandum eſt :niſi iudex ſit talis;qui
pronunciare non poſſit. Intelligit tamen cal . tunc per competen-
tem ante omnia pronunciandum . Si autem negotium principale
expediri poteſt dato quod nõ pronuncietur ſuper exceptione tunc

non eſt neceſſario pronunciandum poteſt tamen iudex ſi vult: nec propterea vitiatur qđ agitur: de app. ſuper eo. ſic poteſt intelligi. de elec. cum dilecti de ſi. inſtru. cum Joannes. Quedaꝫ alia que tangūtur hic cal. que dicantur queſtiones preiudiciales hec expediuntur in loco ſuo. j. e. tuam. Itē an ſententia lata ſuper exceptiōe preiudicet: ſi poſtea de illo principaliter agatur dicam. j. e. capi. ſi. Ideo hec hic non bene proportionabilia non decido.

1 ☞ Spoliatione oppoſita per reum excipiēdo cōtra actoreꝫ prius de ea eſt diffiniendum ⁊ ea probata reſpōdere nō cogitur ſi vero agēdo tūc queſtio vtraqꝫ ſimul terminatur ⁊ ea ꝑbata reſtituetur.
2 Proprietas quomodo petit petitoriū ⁊ poſſeſſio poſſeſſorium.
3 Poſſeſſoriū iterlocutoriū ſpecies multiplex eſt ⁊ quomodo poteſt in iudicio dupliciter deduci.
4 Poſſeſſoriū recuperādi ſpēs multiplex eſt ⁊ cōtra quem competat.
5 Libellus ꝑ quē deducuntur hec verba videlꝫ cōqueror de talibus ꝙ mihi damnum dederunt in prediis animalium ⁊ aliis quare peto iuſtitiam mihi miniſtrari licet generalis videatur eſt licitus ⁊ aptus ⁊ quomodo ſufficit actoris nomen appellatiuum exprimere. nu. 7.
6 Laicorum iudex eſt incōpetens Papa vel inferior vt officialis fallit ratione criminis eccleſiaſtici per eos perpetrati.
7 Libellus vt aptus dicatur an in eo debeat certificari ꝑſona actoris ⁊ rei nomine proprio an vero ſufficiat appellatiuo ⁊ ita de rebus ⁊ an eius cōcluſio debeat eſſe terminata ad certā actionem vt videatur nō ſufficere clauſulā peto iuſtitiam mihi fieri. nu. ſeq.
8 Concluſio libelli videlꝫ peto iuſtitiaꝫ mihi exhiberi quid operetur ex quo plures comprehendit actiones ⁊ quomodo debet fieri cōdēnatio per iudicem ſcđm illam actionē que minorem condemnationem requirit.
9 Domino rei debet colonus aut conductor denuntiare actionem cōtra ipſam rem intentatam ⁊ aduerſus actoreꝫ ſe defendere ſi poſſunt alias tenētur ad intereſſe ⁊ damnum.
10 Delictum vnius familie reputatur pro vno ⁊ nō ceſentur eſſe tot delicta quot ſunt capita ne tota familia incarcerari cogatur.
11 Pro animalium alienigenarum dāno traditarū cuſtodi agi poteſt contra cuſtodem vt domini non teneantur.
12 Vis publica ⁊ priuata in quo inter ſe differant.
13 Exceptio dilatoria opponi poteſt circa alias ⁊ citra lit. cōteſt. ſufficitqꝫ qđ opponatur ante cōteſt. lit. vel incōtinēti poſt.
14 Exceptio ſpoliationis repellit agentem quacūqꝫ actione etiam diuerſa re ſup ea qua extitit.
15 Spoliationis exceptio obſtat agenti ſiue res ſpoliata ad eum peruenerit ſiue ad alium dummodo agens fuerit cauſa amiſſionis poſſeſſionis rei.
16 Ad poſſeſſionem et ſpoliationem concludendam non ſufficit probare poſſeſſionem auctoris niſi propria concludatur ⁊ probetur.
17 Verba particularia propoſita in exceptione petitionem ſonantia non alterant naturam propoſiti in forma exceptionis.
18 Reconuentio in compenſationem oppoſita vt mihi condemneris ad ſoluendum quod debes vtqꝫ non condemner niſi ſoluas quod mihi debes non inducit petitionem ſed exceptionem.
19 Spoliationis exceptio vt dilatoria et ſummaria eſt incontinenti probanda et non admittit in vim dilatorie altiorem indaginem
20 Exceptio dilatoria emergens poſt litem conteſtatam an poſſit lite conteſtata opponi.
21 Exceptio quod incontinenti probanda ſit illud incontinenti includit. xx. dies poſt diē dilationis date computandos.
22 Dolus prelati non nocet monaſterio vel capitulo niſi conſentiat et an teneatur alter illorum tantuꝫ inꝙtum ad eum peruenerit

1 **Cum dilectus.** ¶ † Si reus contra actoreꝫ ſpoliationem opponit: aut excipiendo ⁊ prius auditur: ⁊ ea probata reſpondere nō cogitur. Sed per hoc non reſtituitur: aut agendo et tunc vtraqꝫ queſtio ſimul terminatur: ⁊ ea probata reſtituetur: ⁊ ſunt due partes. In prima facti ⁊ proceſſus narratio. In ſcđa iudicum interlocutio. ibi. nos autem: ⁊ iterum prima diuiditur in tres Prima ponit actoris petitionem. Scđa ibi ⁊ citra reoruꝫ exceptioneꝫ. Tertia ibi verum actoris replicationem. Iterū ſecunda principalis facit duo qꝛ primo interloquitur diſtinguendo duo mēbra. Primum ibi: cum ea. Secundum ibi ſed quoniam. Scđa ibi. verum. declarat interlocutoriaꝫ probans id per duo ſimilia. Prima ibi. quēadmo-
2 duꝫ. Secūda. ibi teſtes. † Anteꝙ veniaꝫ ad caſus premittā qđ ſicut in qualibet re eſt dare ꝑprietatem. i. dominiū: ⁊ poſſeſſionem: saltē aptitudine ita eſt dare pro quolibet ſuum remedium proprietas petit petitorium. ff. de rei vendica. l. in rem; ⁊. l. j. C. de ali. iu. mu. cauſa. fa. ⁊ poſſeſſorium: vt patet in toto tractus dictorum. ff. C. ⁊ inſti.
3 ⁊ dicetur in titulis ſequentibus. † Secundo premitto: quod licet ſit multiplex ſpecies interlocutorii poſſeſſorii: vt no. j. e. paſtoralis. ad propoſitum datur vna ſpecies que competit ſpoliato ⁊ appellatur poſſeſſorium recuperande. de quo. ij. q. ij. per totuꝫ. de reſti. ſpo. per totum. ff. de vi ⁊ vi ar. per totum. ⁊. C. vnde vi per totum. Hoc autē poſſeſſorium poteſt dupliciter deduci in iudicium: ⁊ per viam actionis ⁊ tūc habet priuilegium quod contra illud non admittitur alia queſtio maxime proprietatis ſiue agendi via ſiue excipiendi. j. e. ſi. de reſtitu. ſpo. in literis. j. titu. j. c. j. de reſtitu. ſpol. c. j. Poteſt etiam deduci per viam exceptionis ⁊ habet priuilegium qđ repellit quēcunqꝫ agentem: ⁊ ſi opponatꝰ ſpoliatori obſtat quacunqꝫ agat actione. Si opponatur tertio regulariter exceptio non repellit agenteꝫ in ciuili niſi includat inopiam. j. e. olim. In criminali autem repellit quando ſpoliatus eſt omnibus vel maiori parte bonorum. de re
4 ſtitu. ſpolia. frequens. † Premitto quod multiplex eſt ſpecies poſſeſſoriū recuperande. Quoddam eſt poſſeſſorium ſtrictum qđ competit contra mandantem tantum ſpoliantem vel ratum habentem: vt eſt interdictum vnde vi a iure ciuili inuentum. ff. de vi ⁊ vi ar. per totum. ⁊ de reſti. ſpol. cum ad ſedem. Secūdum eſt magis latum quod competit contra inuitum ſuccedentem. l. conditio ex decre. ſepe. de quo. ibi. Aliud latiſſimum quod competit contra quēcunqꝫ poſſidentem agentem iniuſte priuato poſſeſſione ⁊ hoc eſt. iii. q. j. reintegranda. de quibus agetur in dicto. c. cū ad ſedem. ⁊. d. c. ſepe. Et nunquid quo ad ſpoliationis exceptionem habeat hoc remedium etiā latiſſimum vel quelibet ſpecies prebeat hoc priuilegium: vt poſſit de ſpoliatione opponi examinabitur. j. ¶ Venio ad notabilia.
5 ⁊ primo circa primam partem. ¶ † Nota circa libelluꝫ primo quod procedit hic libellus. Conqueror de talibus quod mihi dederunt damnum in prediis animalium ⁊ aliis: quare peto mihi iuſtitiaꝫ exhiberi ⁊ ſic procedit libellus generalis quo ad narrationem rerum in quibus damnum datum eſt: licet non certificentur in ſua ſpecie: ſufficit quod dicit ſe damnificatum in prediis animalium: ⁊ quo ad concluſionem: vt peto mihi iuſtitiam exhiberi. Item quo ad perſonas procedit etiam libellus eis nominatis in ſuo nomine appellatiuo: vt conqueror de nobilibus viris. de renun. pro concluſione autē libelli peto iuſtitiam exhiberi. vide de offi. deleg. c. j. de offic. ordi. ſi
6 ſacerdos. de maio. ⁊ obe. inter quatuor. de mu. peti. c. j. ¶ † Primo obuiat iuriſditioni: quia contra nobiles vt laicos non debuit papa iudicem dare. de iudic. nouit. de fo. compe. licet. qui ſi. ſint legi. cauſam. de fo. compe. ex tenore. ⁊. c. ſi clericus. Dic quod vel hi nobiles erant de terris eccleſie vel erant ſpoliatores eccleſie: vel damnificatores qui ratione criminis quod eccleſiaſticum eſt poſſunt coram eccle
7 ſia conueniri. de fo. compe. cum ſit. ¶ † Venio ad libellum: ⁊ primo videtur quod non procedat ex parte perſonarum contra quas: quia perſone certificande ſunt debet enim perſona actoris ⁊ rei certificari in libello, iiii. q. iiii. c. j. ⁊. ij. ⁊ quia non licet euagari in incerto cum diſcrimine alterius. ff. de iniur. l. pretor edixi. Secundo non procedit ex parte rerum: quia nō declarantur animalia nec res alie in quibus damnum datur. cōtra id. ff. de rei ven. l. ſi in rem. §. de libel. obl. j. ⁊. ij. Tertio non procedit ex parte concluſionis: quia concluſio dꝫ eſſe terminata ad certam actionem. ⁊ no. ff. de eden. l. j. §. de iudi. dilecti. ⁊. c. examinata. Hec aūt cōcludit iuſtitiā exhiberi nā potuit hic cōcludi interdictū vnde vi ſi caſtra ablata fuerūt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. illud vtiqꝫ. potuit etiā hic ꝯcludi actio vi bo. rap. ⁊ actio furti. vt. d. §. potuit etiā cōcludi actio. l. aquil. ſi damnū eſt datū in rebꝰ ablatis ff. ad. l. aquil. l. ſi ſeruus ſeruū. §. iii. item potuit hic cōprehendi actio l. iul. de vi. pub. ⁊ pri. C. de vi priua. per totum. ergo non procedit libellus ad quem incerta actione nō poteſt adaptari condēnatio cū concluſio libelli ſit vaga ad plures diuerſas ⁊ ſeparatos actiones ac nature ſeparate ⁊ diuerſe pōt reſponderi ad omne quare alias quaſi: quia libellus generalis ⁊ indeterminatus tam circa perſonas ꝙ res ꝙ circa concluſionem aptus concludere plures actiones ꝓcedit niſi ſpecificari petatur: ⁊ hoc imputandum eſt ſtultitie nobiliū non petentium aliter ſpecificari. C. de anna. excep. l. ſi. vel libellum nō reprobaret: quia forum declinabant. Vel reſpōde ſpecifice ad omnia. Ad primum inquantū redarguitur de non ſpecificatione circa perſonas: reſpondeo, quod in libello perſone erant expreſſe: licet ſic nominet papa per nomina appellatiua vel dic quod ſufficit per nomina appellatiua ſic nominari; vt dominos de Areñ. quando conueniuntur non vt ſingulares: ſed vt vniuerſitas quo caſu nō eſt neceſſe eorum nomina exprimi. ſecundum Innocen. qđ intelligit Hoſti. de propriis: appellatiua tamē ſunt exprimenda vt hic. de ſi. inſtru. inter dilectos. de deci. dudum. Hoſtien. Ad ſcđm reſpondet Inno. dupliciter. Primo ſic: quando aliqua petuntur principaliter non procedit petitio niſi ſpecificentur: ſecus quando petuntur acceſſorie ⁊ incidenter: quia tunc ſufficit clauſula generalis: nam hic petebatur reſtitui caſtrum cum damnis illatis. argumen. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. qui vi. de reſtitu. ſpo. cum ad ſedem. de quo in Specu. de libel. concept. §. iam nunc videndum. verſicu. item talis non placet. So. ad tex. inno. quia litera non dicit quod hic ageretur poſſeſſorio pro reſtitutione caſtrorum monaſterio nec proponitur caſtris monaſterium fuiſſe ſpoliatum ſed tantum damnificatum. Unde principaliter agebatur pro rebus abbatis ⁊ pro damno dato in res auferendo. Ideo ſecundo ſoluit: quod quedam deducuntur in libello: que ex parte actoris ſubiiciuntur neceſſitati probandi per teſtes: et

ſic aliter

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

ſic aliter q̄ per iuramentum: ⁊ ex parte rei ſubijciuntur facultati de
liberandi: ⁊ circa illa ſe defendēdi ⁊ in talibus libellus debet eſſe cer
tus: quia ſubeſt cauſa impellens ad certificandum ſcilicet ꝓpter cō-
modum actoris vt probet ⁊ commodum rei: vt deliberet an cedat:
vel contendat. vt ſuas ſciat formare defenſiones: que ſunt cauſe: pro
pter quas exigitur libelli certificatio: vt no. ſ. de libel. ob. c. j. ⁊ no. gl.
in cle. ſi. de ver. ſig. in cle. in verbo. pronunciatio. quedā ſunt que nō
ſubmittuntur neceſſitati: nec probandi pro parte actoris: nec facul-
tati deliberandi vel defendendi: a parte rei: vt quando agitur ſuper
damnis. Nam probata illatione volentie damna particularia non
ſubijciuntur neceſſitati probandi per teſtes ſed ſtatur iuramento.
C. vnde vi. l. ſi quando. ſ. quod me. cauſa. c. ſi. Item a parte rei non
ſubijcitur facultati deliberādi quia non habet deliberare niſi ſuper
hoc: an vim intulerit: vel non vel rapina facta ſit an nō: ſuper rebus
autem nil habet deliberare: nec ſuper illis poteſt defenſionē forma-
re: quia ſuper eis ſtatur iuramento ipſius actoris vt in iuribus pre-
alle. cum ergo ceſſent cauſe ob quas datur libellus certus: ceſſabit
neceſſitas libellandi ſuper certo. Ratio Inno. procederet ſi teneret
opi. quod omnino ſtari debeat iuramento ipſius ⁊ non poſſit pro-
bari contrarium alias ſecus quia ſubijcerentur res deliberationi et
defenſioni. Ideo poteſt dari alia ſolutio: quod hic admittitur libel-
lus incertus: quia talia vtenſilia non poſſunt bene certificari. ar. l. j.
§. qui autem. ff. quorū le. ⁊ ar. l. de etate. §. incerte. ff. de rei vē. ⁊ que
no. ſ. de in inte. reſti. conſtitutus. ⁊ que no. ſ. de libel. ob. capitulo. j.
8 ¶ † Ad tertium, reſpondet quod procedit concluſio illa generalis
apta plures actiones comprehendere: ex quo aliud ſpecifice non pe
titur: ⁊ ſi queritur quid tunc comprehendetur in libello: dicit Inno.
quod fiet cōdemnatio ſcōm illā actionē que minorem condēnatio-
nem requirit. ff. de reg. iur. l. ſemper. ⁊ l. fauorabiliores. de fi. inſtru.
inter dilectos. ⁊ in regula. in penis de reg. iur. li. vj. niſi in medio li-
tis ex probationibus: vel quia dicit expreſſe appareat qualiter age-
re velit: quia tunc ſecūdū hoc ferēda eſt ſentētia. ff. de iudi. l. ſi quis
intentione. ⁊ l. ſolemus. j. de cauſa. poſ. cum eccleſia. de quo in ſpe. de
li. concep. §. nunc videndū. verſi. ſed ex his. Inquantū Inno. dicit
videri deductum minus ſemper intellige ſi illud eſt probatū alias
ſi probatio eſſet equiuoca ad plures non obtineret. ar. eorū que no.
de ver. ob. inter ſtipulantem. §. j. ⁊ que no. in. c. cum ad ſedem. j. de re-
ſti. ſpo. Item inquantum dicit fieri condēnationē in eo qđ eſt pro-
batū: bene dicit ⁊ hoc no. quod in dubio libellus reſtringitur vt vi
deatur deductum ius cōpetens ⁊ ius probatum. ad hoc quod no. de
offi. or. conquerente. ⁊ quod no. ff. de iureiur. l. item ſi poſſeſſori. §. ſi.
Item inquantū dicit videri deductum: quod declarauit in iudicio.
ſtatur ergo dicto actoris in declarando quod deduxit: ⁊ poteſt hoc
declarare pendente iudicio: etiam poſt lit. conte. quod eſt verum: qa
hoc eſt vtile: ratio vt dixi de libel. ob. c. ij. facit qđ no. Bar. ff. de ver.
obli. inter. ſtip. §. j. Spe. nihilo addito repetit omnia in. d. §. videa-
mus ver. ſed cū ex his. Jo. cal. dicit ſe de facto obtinuiſſe ꝓpter illā
clauſulā generalem in libello ſubiectam: ⁊ peto mihi ſuper his iu-
ſtitiā fieri quod ſi actor in libello narrauit id qđ reſpiciebāt petito-
rium: ⁊ poſſeſſoriū: ⁊ in poſſeſſorio concludit expreſſe addens: ⁊ ſu-
per predictis peto mihi iuſtitiam fieri poſtea poterit ſuper petito-
rio ꝓbationes inducere: quia hec clauſula generalis complecti pōt
vtrūq;. Sed ex quo in cōcluſione facta fuit mētio expreſſe de poſſeſ-
ſorio: referri debet ad petitoriū: quod poteſt complecti: ex quo de il-
lo facta fuit expreſſa mentio in narratione ne idem repeti videatur.
ſ. de elec. in Gen. ⁊ verba ex quo poſſunt debent aliquid operari. de
priuile. ſi papa. lib. vj. Et qr talia ſunt ſubiecta: qualia predicata pre
cedunt. de fi. inſtru. inter. verſi. ceterum. ⁊ quia ſi dicuntur ambigua
ſtandum eſt interpretationi actoris. ff. de iudi. ſi quis intentione: et
l. ſolemus. ⁊ l. inter ſtip. §. j. de ver. obli, ad hoc: qđ no. Bart. in. l. j. ff.
9 de eden. ¶ † Quero an abbas aliquid habeat ius agendi contra il-
los de caſtro: dic qđ ſic: ſi potuerunt denunciare ⁊ non denunciaue-
runt abbati: vel ſi potuerunt defendere ⁊ non ſe defenderunt: ſicut
conductor locatori. ff. loca. l. itē queritur. §. qui exercitu: ⁊ quot erūt
capita illorum de exercitu: tot erunt iniurie. ff. de iniu. l. ſi plures: et
10 hoc ſi fuerint liberi: † alias ſi ſerui: factum vnius familie reputatur
pro vno: ne cogatur pro vno dilecto tota familia carcerari. ff. ad. l.
11 acquil. illud. ſecundum Uin. ⁊ in. l. j. ff. ſi. fa. fur. fe. di. ¶ † Quero an
abbas agere poſſit pro damno animalium repoſitorum in caſtro:
que erāt aliena: Ho. quod ſic dummodo monaſterij cuſtodie eſſent
commiſſa: quia talia veniunt in interdicto vnde vi. ff. de vi ⁊ vi ar. l.
12 j. §. quod autem. ſcōm Ho. ¶ † Uenio ad glo. querit de duobus que
differentia ſit inter vim publicā ⁊ priuatam: ⁊ an differant in pena
glo. ponit differētiā in ſubſtātia: ⁊ quo ad accidens pene ⁊ eſt clara:
lege illam vt iacet. Inquantum dicitur vim priuatam imponere pe
nam rerum intellige quia punitur in ea delinquens tertia parte bo
norum: ⁊ vltra hoc nec iudex nec ſenator eſſe poterit: nec aliquē ho-
norem habere. ff. ad. l. iul. de vi publi. l. prima. Habet autem lex pri-
uata locum cum res debitoris occupantur ſine iudicis autoritate
13 eodem titu. l. ſi. niſi ob pactum contrarium. C. de pig. l. iij. ¶ † Ue-
nio ad verſi. ⁊ circa. no. primo ſcōm literam circa que cōmuniter ha

betur quod exceptio dilatoria ꝓponi poteſt circa alias citra. lit. con
teſta. ⁊ ſic ſufficit quod proponatur vel incontinenti ante litem con
teſta. vel incōtinenti poſt. ad hoc quod dicitur de iuramen. calum.
14 c. j. lib. vj. ⁊ de reconuentione. ſ. de mu. peti. c. j. ¶ † No. ij. quod ſpo
liationis exceptio repellit agentem quacunq; actione etiam ſuper
15 diuerſa re ſuper ea qua ſpoliatus exiſtit. ¶ † Nota. iij. contra agen-
tem obſtare ſpoliationis exceptionem: ſiue ſpoliatione res ad eum
peruenit ſiue ad alium dūmodo agens fuerit cauſa amiſſionis poſ-
ſeſſionis rei: ⁊ ſic hanc exceptionem non ſolum cauſat vis expulſiua
ex qua res peruenit ad expellētem. Sed etiam ius expulſiua ex qua
16 res non peruenit ad eum. ¶ † No. iiij. quod ad concludendam poſ
ſeſſionem ⁊ ſpoliationem non ſufficit probare poſſeſſionem auto-
ris niſi propria concludatur: ⁊ ſic non preſumitur quis poſſidere qđ
17 eorum poſſederunt autores aut eorum anteceſſores. ¶ † Not. v. qđ
in ponderando modo agendi vel via plus attenditur forma genera
lis: ⁊ modus proponendi q̄ verba ſingularia in modo proponendi
expreſſa. Ex quo nota quod verba particularia in exceptione pro-
poſita petitionem ſonantia: nō alterant naturam propoſiti in for-
18 ma exceptionis. ¶ † Not. vj. quod vbi ad concludendam exceptio-
nem quid ex parte actoris eſt in facultate ſoluendi in petitum a reo
non alterat exceptionem. Ideo ſi oppono exceptionem compenſa
tionis vt tibi nō cōdemner: niſi ſoluas mihi quod debes: ⁊ illud pe
19 tam ex hoc non iudicabitur petitio ſed exceptio. ¶ † Not. vij. quod
exceptio ſpoliationis vt dilatoria ⁊ ſummaria incontinenti eſt pro
banda: ⁊ ſic non admitteretur in vim dilatorie altiorem requirens
indaginem. ad hoc. l. tertia. §. ibidem. ad exhib. l. is a quo. in princi-
pio. ff. vt in poſſeſ. leg. cum ſimilibus. ⁊ hec ſufficiant vſq; ad replica
20 tionem in verſicu. verum. ¶ † Oppo. qđ exceptio. dilatoria propo-
natur poſt lit. conte. de offi. delega. inſinuante. C. de conſor. eius lit.
l. ij. Sol. ante lit. conte. proponenda eſt ſecundū literam: que habet
qđ citra ⁊ ante litem conteſta. niſi de nouo emergat: vel de nouo ad
notitiam peruenit. C. de exceptio. l. fina. j. de exceptio. paſtoralis de
offi. delega. inſinuante. Alij dicunt ⁊ hoc not. qđ vbi de exceptione
prouiſum eſt per viam agendi: exceptio ſuperueniens poſt lit. con-
teſta. non poteſt opponi poſt litem conteſtatam: ſecus vbi non eſt
prouiſum per viam agendi: quaſi velint iſti quos recitat Innocen.
qđ ad hoc mendicatum ſuffragium: vt contra naturam regularem
dilatorie: proponi dilatoria poſſit poſt lit. conteſta. quando eſt nō
remedio agendi prouiſum. Hoc tamen dictum recitando, tranſit
Archidiaco. ij. q. ij. c. j. ⁊ de reſtitutio. ſpoliato. frequens. li. vj. ⁊ Bar
to. in. l. naturaliter. §. nihil. ff. de acquiren. poſſeſ. vt dicit Joan. de
ligna. de reſtitu. ſpoliato. ſolicite qđ autem dilatoria ſit facit. ij. q. j.
c. ij. vbi de hoc facit qđ no. xxix. q. ij. cuius rei cauſa in vltima gloſ. ⁊
de reſti. ſpoliato. ex conqueſtione in gloſ. ij. Sed tene qđ ſi ſuperue-
niat de nouo poſſit opponi q̄q; ſit prouiſum de remedio agendi:
quia non poteſt imputari quare non oppoſuerit ante ex quo nun-
dum competebat: ⁊ hoc tenet Calderi. j. eodem. ſuper ſpoliatione.
in verbo ab agendo per ca. inſinuante: non videtur ratio ſufficiens
ſ. alle. ſcōm eum: per regulam qui ad agendum. de regu. iur. lib. vj.
Hoc tenet quo ad primam Joā. de ligna. de reſtitutio. ſpolia. ſolli
cite: nec ob. qđ competat ius agendi: quia non eſt, ſic facile: ſicut ius
excipiendi: quia in exceptiōe dilatoria ſufficit ſemiplena cognitio:
vt not. Innocen. hic ⁊ hec tenet collectarius in dicto. c. ſolicite. imo
plus dicit Cald. quod tetigi. ſ. quod ſufficit vt poſt lit. conteſta. ad
notitiam perueniat quod temperat verum Cal. per not. in dicto. c.
paſtoralis. de excep. quando fuit ſollicitus in inquirendo: an ſibi ex
ceptio competeret ita quod non poteſt negligentia imputari. Se-
cus ſi nō fuiſſet ſollicitus ita quod negligentia poſſet imputari qđ
21 not. ¶ † Oppo. quod non incontinenti ſed. j. xx. dies probari debet
ſpoliationis excepti. de reſtitutione ſpoliato. frequens. libro ſexto.
Solu. iſtud incontinenti intelligitur ⁊ declaratur hodie. j. xx. dies
poſt diem quo proponitur. glo. huius partis colligit quod qui exci
pit non conteſtatur litem per que glo. infert quod qui negat non ex
cipit quod cōcluditur hoc modo: quia ſi negans exciperet, excipiēs
litem conteſtaretur tanquam negans quod eſt falſum: vt hic. Secū
do infert quod qui excipit non fatetur ⁊ alle. iura. De primo dic vt
de lit. conteſta. c. ij. libro ſexto. De ſecundo dic vt dicam. de except.
cum venerabilis. ⁊ habetur de regulis, iuris. exceptione. libro ſexto.
22 ¶ † Secunda glo. opponit quod de ſpoliatione abbatis nō oppo-
natur contra monaſterium agens: quia dolus prelati ⁊c. xvj. qđ. vj.
ſi epiſcopum. Gloſſ. notabiliter dicit quod hic non ſpoliauit ſolus
abbas: ſed conuentus cōſenſit abbati vel ab initio vel ex poſt facto.
argu. de reſtitutione ſpoliato. cum ad ſedem, ⁊ ſic delictum prelati
vel particularis de eccleſia: licet non nocet eccleſie nocet tamen deli
ctum conuentus. ad hoc facit quod not. C. de ſacr. ſanc. eccle. l. iube-
mus. in ſi. vltima glo. ⁊. j. de ſimo. de hoc glo. vlti. de do. ⁊ contuma.
c. j. in glo. argu. quod idem not. Goffre. ſ. quod me. cau. abbas. Uel
ij. reſponderi poteſt ſcōm Hoſtien. ſi ex delicto prelati non conſequi-
tur eccleſia commodum eccleſia nō tenetur ſi commodum conſequi
tur tenetur. Caſtrum enim ad eccleſiam peruenerat ex ſpoliatione
prelati abbatis: ⁊ ſi dicatur qđ eſt hoc commodum cum ſui teneant

FRANCKESCHE STIFTUNGEN

Reſpondet ꝙ forte milites tenebant caſtrum in feudum:vel eſt cõmodum:qꝛ non poſſet de dominio referri queſtio ſpoliato.j.c.fin.de reſtitu.ſpoliato.in literis:⁊ ad pꝛedicta vt ex delicto adminiſtratoris teneatur qui cõmodũ conſecutus eſt.facit.ff.de dolo.l.j.ff.q̃ð me.cau.item ſi eum.§.pedius.de reſtitu.ſpolia.ſepe.Sed Innocen.hoc plus requirit ꝙ ſpoliatio ſit facta nomine monaſterij:⁊ ꝙ ad monaſterium peruenit.alle.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.ſi.⁊ tradit pꝛo regula exceptionem non competere:niſi vbi competeret interdictũ:quamuis actio vel exceptio ex dolo competere poſſet. Unde ſicut ſi ſtatim repellitur repellens ex ſcða repulſione:non daretur interdictum:⁊ ſic nec exceptio:quia nec interdictum ſic nec contra eum qui ſicut:alias ſiue vi:doloſe tamen occupauit.ex quo contra eum non competeret interdictum. Circa pꝛimam ſolu.quid ſit tenendum in dubio:an delictum pꝛelati vel conuentus noceat monaſterio:vel eccleſie:dicam de dolo.c.j.per legiſtas in.l.iubemus.C.de ſacroſan.eccle.per canoniſtas in regula delictum.de reg.iur.lib.vj. Alias concoꝛ.ponam in dicto ca.j.de dolo. Circa intellectum eoꝛum que dicuntur per Innocen.⁊ Hoſtien.in ſecunda ſo.an vt ex delicto alterius alter teneatur:ſufficit ad eum perueniſſe an exigatur vt nomine eius ſit geſtum:de hoc habetur in.c.cum quis.de ſenten.ex.li.j. Ibi appꝛobari videtur opi. Innocen. Dic geſtum non nomine meo poſſum ratum habere in pꝛeiudiciũ mei iuris.ff.de pigno.ſi fundũ.§.j.ſed vt ex geſto actionem queram:vel vt actio ſpecifice ex delicto contra me queratur ratum habere non poſſum:ſiue ratum habeã verbo:ſiue re vt dicit Innocen.hic ⁊ ſunt verba glo.in.l.j.§.ſed ⁊ cum quis.ff.de vi ⁊ vi arm.⁊ ⁊ ibi Bar.hoc tenet. Ad quod optime.j.de reſti.ſpoliato.cum ad ſedem:dixi vt detur actio ſpicifice ex delicto ratificari nõ poſſe:pꝛo tãto:quia vbi re ipſa ratum haberet:vt quia ex delicto perueniſſet:vel locupletatus eſſet:ꝙ ꝙ non ſuo nomine geſtum foret:alia actio competere poſſet ex equitate:vt.j.de reſtitu.ſpoliato.ſepe.iij.q.iij.reintegranda.

1 ☞ Exceptio ſpoliationis an ſolũ admittitur cõtra ſpoliatoꝛem ⁊ non contra ſucceſſoꝛem in rem.nu.20.
2 Excipiendi ſeu agendi ius vbi oꝛitur ex iure agẽdi immediate põt retoꝛqueri ad ius excipiendi.
3 Poſſeſſoꝛio agenti vel de ſpoliatione excipiẽti nõ obſtat ꝓpꝛietatis exceptio vel etiã replicatio etiã de qua notoꝛie cõſtat ſi ponamꝰ non negare pꝛo confiteri.nu.5.
4 Retinendi rem qñ dñs cõmodum habere videatur ex ꝓpꝛietate ad quẽ poſſeſſio reuertitur etiã poſt longioꝛa tempoꝛa.
5 Spoliatꝰ q̃ð ante oĩa debeat reintegrari nõ ꝓcedit regula qñ opponitur de ꝓpꝛietate aduerſus quaꝫ nil replicatur vel qñ res deuenit ad tertium abſq; dolo aut vitio ſuo.nu.ſeq.
6 Retinere lꝫ alicui rem etiã nõ pꝛopꝛiã qñ res deuenit ad retinentẽ abſq; vitio ⁊ ſine dolo aut violentia vt contra eum agi nequeat remedio reſtitutionis ſpoliationis.
7 Spoliationis exceptio ⁊ cõſequenter poſſeſſoꝛiũ nõ ſolũ datur contra ſpoliatoꝛem ſed etiã cõtra ſcienter rem ablatã recipientẽ vel mãdantem ſeu ratum habentem.
Fallit ſi excipiatur de dolo ⁊ metu vel alijs exceptionibus per quas poſſeſſio non recuperatur.
8 Actionis ⁊ exceptionis finis quid ſit.
9 Poſſeſſoꝛia actio vbi a diuerſa parte ſup diuerſis rebus accumulatur neutrũ alterũ ſuſpẽdit niſi aliter opponatur ſeu pꝛoceditur ſup vtriſq;.
10 Pꝛactica pꝛocedendi ſuper duabus mutuis petitionibus que ſit. numero.17.
11 Sñia ſuper exceptione ſpoliationis eſt interlocutoꝛia.
12 Exceptio vbi ad ꝓceſſum opponiꝛ pꝛius ꝓbatio eſt ſuper exceptione admittenda ꝙ ſuper pꝛincipali ꝓcedatur.
13 Exceptionis ſpoliationis effectus quid ſit.
14 Spoliatus nõ arctatur ſpoliatoꝛi reſpõdere donec reſtituatur.
15 Exceptio ſpoliationis facte a pꝛelato nõ opponiꝛ pꝛelato agenti noĩe eccleſie vbi ſpoliatio eſt facta nomine ꝓpꝛio.
Idem in ꝓcuratoꝛe agente noĩe domini.nu.ſeq.
16 Rectoꝛ ſeu curatus eccleſie ſi denegat ſacramenta eccleſiaſtica an ſi petat decimã obſtet ſpoliationis exceptio.
18 Petitiones mutue qualiter viciſſim tractande ſint.
19 Exceptio ſpoliationis vſq; ad q̃ð tempus ꝓponatur.
20 Succeſſoꝛi an ⁊ qñ noceat delictum ſeu vitiũ defuncti vt in id dicaꝛ poſſe ſuccedere ⁊ ex eo conueniri.
21 Exceptio ſpoliationis an ſit dilatoꝛia.
22 Exceptio ſpoliationis an cõtra imploꝛantem iudicis officium admittaꝛ.
23 Exceptio ſpoliationis an habeat locum contra ſe opponentem voluntarie electioni.
24 Spoliationis exceptio an habeat locũ in cã matrimoniali.
25 Spoliatione ꝓpoſita in modũ exceptiõis vbi opponẽs agit de ſpoliatione de qua pꝛimo excepit an repellatur agens.
26 Spoliatio an vbi per modũ exceptionis eſt ꝓpoſita indiſtincte nõ habeat effectũ reſtitutionis rei.
27 Sententiandi pꝛactica que ſit ſuper exceptione ſpoliationis.numero.29.
28 Spoliatoꝛ contra quem opponitur exceptio ſpoliationis ſi non poſſideat rem nec ſit ſoluendo an admittatur ad agendum.numero ſequen.
29 Sentẽtia ſuper mutuis petitionibus an ſit vnica vel plures vt tot videantur ſententie quot petitiones.
30 Poſſeſſoꝛiũ in modũ actionis ꝓpoſitũ q̃ñ ſuſpẽdit iudiciũ ante accumulationem vt videatur poſſe facere ſilere petitoꝛium.
31 Poſſeſſoꝛio ab vtraq; parte intentato an liceat iudici ſuper ambobus pꝛocedere.
32 Pꝛeſcriptio an interrũpatur exceptione ſpoliationis.
33 Spoliationis exceptio an poſſit in quacunq; cã opponi.
34 Spoliatione ꝓbata in modũ exceptionis an eedem ꝓbationes ꝓficiant ſi poſtea peto directe poſſeſſionem.
35 Excipiens de ſpoliatione ſi ſuccumbat an poſſit agere poſtea poſſeſſoꝛio.
36 Excõicationis exceptione ꝓbata cõtra aliquẽ qui ex hoc ab agẽdo repulſus eſt ſi poſtea cõtra eundẽ vel aliũ de eadẽ re agat ſeu agere incipiat an poſſit repelli ex vi interlocutoꝛie pꝛimi iudicij per quaꝫ fuit in pꝛimo iudicio repulſus.
37 Oꝛdinata ad finẽ repellẽdi nõ habẽt effectũ cõſequendi.
38 Contra teſtem vbi crimen in iudicio deduciꝛ per modũ exceptiõis queſtio nõ eſt criminalis ſed ciuilis.
39 Teſtem nõ infamat crimen cõtra eũ exceptũ vt oꝛdinatũ ad repellẽdum vt non puniatur pena oꝛdinaria hoĩs vel iuris ꝙuis punitur extraoꝛdinaria pena ex quo ad illam nõ ponderatur modus crimẽ deducendi in iudicio.nu.40.
41 Teſtem infamat crimen falſi ⁊ ſic periurium quando ẽt teſtificãdo committitur.
42 Exceptio nõ ſolũ eſt actionis repulſio ſed ẽt officij aut bñficij qñ infamat ⁊ contra ꝓmotum competit.nu.ſeq.
43 Tutoꝛ eſſe nõ poteſt infamis.
44 Actio exceptio ⁊ ꝓteſtatio q̃ñ inter ſe differunt.
46 Ex delictis via exceptionis ꝓpoſitis nullꝰ punitur lꝫ ſecus qñ alio ⁊ congruo tempoꝛe ꝓponuntur.nu.46.
47 Crimen de quo in iudicio cõſtat eſt punibile etiã cõtra teſtem obiectum ⁊ per inquiſitionem generalem ꝓbatum.
48 Crimen exceptũ in iudicio eſt punibile qñ eſt cõnexũ ei de quo agiꝛ in iudicio decq; illo conſtat per cõfeſſionem.
49 Exceptio vbi opponiꝛ ad finem puniendi punitur ſi vero ad finem repellẽdi nõ vt de exceptione lenocinij que ꝓponitur aduerſus maritum vxoꝛem de adulterio accuſantem.
50 Crimen exceptum vel de quo incidenter in iudicio conſtat an puniatur.
51 Crimen exceptum quod obijcitur aduerſus teſtes aut pꝛomotũ ſeu pꝛomouendũ an infamet iuris infamia vel facti.nu.52.
53 Infamie iuris aut facti effectus quis ⁊ qualis ſit.
54 Teſtis repulſus a teſtimonio ratione excõicationis an illa pꝛobata in alijs debet vitari.
55 Abſolui petens ab excõmunicatione qui repellitur donec ſatiſfecerit quia pꝛobata contra eum manifeſta offenſa ſi de nouo veniat et abſolui petat non auditur niſi pꝛius ſatiſfaciat.
56 Excõmunicatus pꝛo manifeſta offenſa vbi repellitur a beneficio abſolutionis ſi poſtea in alio iudicio agat an pꝛobationes pꝛimi iudicij pꝛoficiant contra eum:⁊ vt poſſit ex his magis aggrauari tanꝙ duret in excõicatione ſcꝫ vt denuntietur excõicatus vel vt fructꝰ beneficij ſibi ſubtrahantur.
57 Teſtis ratione periurij perpetuo repellitur ſi vero deponat in cauſa tertij quo ad factũ teſtimonij nõ reputatur periurus licet quo ad ius ſemper ſit periurus.

1 Uerum. †Not.j.exceptionem ſpoliationis admitti cõtra ſolum ſpoliatoꝛem:per quod concludi videꝛ illaꝫ
non competere contra ſuccedentem in rem:ſi non eſt ſpoliatoꝛ:et ſic
remedium canonis reintegranda.⁊ decre.ſepe:non parit ſpoliatio
nis exceptionem:⁊ ſic cõtra eum cõpetit ſpoliationis exceptio:cõtra
2 quem vt ſpoliatoꝛẽ poteſt agi poſſeſſoꝛio. ¶ †Nota ſecundo q̃ð vbi
ex iure agendi oꝛitur ius excipiendi vel ius agendi immediate retoꝛ
queri poteſt ad ius excipiendi:ſufficit replicanti concludere ius agẽ
di non competere:qꝛ ex hoc tacite concludit ius excipiendi etiã defi
3 cere. ¶ †Nota tertio q̃ð agenti poſſeſſoꝛio vel de ſpoliatione exci
pienti non ob.pꝛopꝛietatis exceptio: vel etiam replicatio: etiam de
qua notoꝛie conſtat:ſi ponamus non negare pꝛo confiteri:de quo.ſ.
4 de poſtu.pꝛela.c.j. ¶ †Nota quarto dñm ad quem poſſeſſio reuerti
tur etiam poſt tempoꝛa longioꝛa:ex ꝓpꝛietate habere cõmodũ rem
retinendi:quod eſt verum quando ad dominum reuertitur abſq; vi
tio. Secus ſi cum vitio vt hic:⁊ ſic licet non liceat occupare rem vacantem.vt.l.ſi.C.de acquiren.poſſeſ.j.de pꝛoba.licet cauſam verum eſt quando vacans eſt quo ad poſſeſſionem altero habente ꝓpꝛietatem:ſed

tem:ſed habente pꝛopꝛietatem:licet pꝛopꝛia autoꝛitate rem vacan-
tem occupare:licet non liceat detinentem ſeu poſſidentem ſpoliare
vt hic ⁊.l.ſi quis in tantum.C.vnde vi.vide Inno.de pꝛobatio.licet
cauſam. Idem quando ex toto eſt vacans.vt.ff.pꝛo derelicto.per to
tum:niſi pertineat ex modo vacandi ad fiſcum.C.de bo.vac.l.j.lib.
x.⁊ vide Innocē.de arbi.ex parte.⁊ de pꝛoba. in pꝛeſentia. ⁊ ſic poſt
tempoꝛa longioꝛa occupatus rem vacantem retinet ex pꝛiſtino do-
5 mino:⁊ ſic non habet rem pꝛo derelicto.¶†Oppo. pꝛimo qđ agen
ti poſſeſſoꝛio ⁊ conſequenter de ſpoliatione excipienti:obſtet repli
catio pꝛopꝛietatis:de qua notoꝛie conſtat.de reſtitu.ſpolia.ad deci
mas.lib.vj.⁊ de diuoꝛ.ſignificaſti.de fil. pꝛeſbyt.conſtitutus.cum ſi.
Solu.ſi replicatur de pꝛopꝛietate notoꝛia contra ſpoliationis exce
ptionem⁊ nihil duplicetur ex quo notoꝛietas obfuſcetur notoꝛia ex
ceptio pꝛopꝛietatis repellit actionem:⁊ replicatio etiam repellit ex
ceptioneȝ.Sed ſi aliquid allegetur per quod obfuſcetur notoꝛietas
pꝛopꝛietatis tunc illa nec repellit poſſeſſoꝛium in via agēdi nec ſpo
liationis exceptionem nam vt dicit Joan.and.nobiles iſti fateban
tur monaſterium pꝛopꝛietarium: ſed dicebant ſe vſufructuarios et
ſic poſſeſſoꝛes.ff.de acquiren.poſſeſ.l.naturaliter.in pꝛincip.Unde
reſtitutionem petere poterant.ff.de vi ⁊ vi arma.l.j.§.deijcitur. vel
dicebant ſe vaſallos ⁊ ſic habere vtile dominium.ff. ſi ager vect. vel
emphi.pe.l.j.ſm Goffre.Uel ſecundo dic: quod licet hec non nega-
rent non confitebantur:⁊ ſic non conſtabat notoꝛie quod medium
eſt inter negare:⁊ confiteri ſicut inter conſentire ⁊ contradicere vt.l.
pꝛima.§.ſcientiam.ff.de inſtitu.⁊ not.in regula qui tacet.de regulis
iuris.libꝛo ſexto.vel foꝛte licet agenti poſſeſſoꝛio obſtet exceptio ꝓ
pꝛietatis notoꝛia:non obſtat replicatio excipienti. ⁊ hoc quia faci-
lius repellitur actio quam exceptio.l.inuitus.§.cui damnus.ff. de re
gulis iuris.⁊.l.j.§.quod ait.ff.de ſuperfic.ſed hoc non placet per ea
que not.j.de appellat.nouit.⁊ ſcribit Specu.in titu.de peti. ⁊ poſſ.
§.quoniam.in pꝛincip.in verſicu.ſed queritur.⁊ ponit Goffre.de ap
pella.pꝛopoſuit.vbi dicunt quod notoꝛietas operatur quod lit.cō
teſta.quia plus eſt quam conteſtatio. Ideo obſt. excipienti dilato-
6 rie.¶†Oppo. ſecundo quod bona fuerit allegatio monaſterij ad
repellendum exceptionem ſpoliationis ſi caſtrum erat pꝛopꝛium:
quia licebat vti retentione.C.de pꝛeſcri.xxx.an.l. ſi quis emptionis
xvj.q.iij.alias.iiij.§.poteſt.dic licet retinere rem non pꝛopꝛiam qū
ad eum deuenit abſq; vitio:⁊ ſic ſine dolo vel violentia ſecus ſi cum
dolo vel violentia vt hic:ideo non iuuabat hoc monaſterium:quia
etiam pꝛedoni contra ſpoliatoꝛes datur reſtitutio.j.eodem literas.
⁊.c.item cum quis.multofoꝛtius datur non domino contra domi-
7 num:⁊ exceptio poſſeſſoꝛij ⁊ etiam poſſeſſoꝛiū ſm Inno.¶†Opp.
tertio quod replicatio monaſterij non eſſet ſufficiens : quia non ſo-
lum contra ſpoliatoꝛem agitur poſſeſſoꝛio:⁊ datur cōſequenter ſpo
liationis exceptio:ſed etiam contra ſcienter recipientem rem a deie
ctoꝛe.de reſtitutione ſpolia.ſepe.de iudi.quia.verſic.maxime.ſcđm
canones:ſcđm quos latius patet poſſeſſoꝛium.Glo.fatetur poſſeſ-
ſoꝛium ⁊ ſpoliationis exceptionem competere de iure canonico nō
ſolum vbi competit interdictum vnde vi:ſtricte vt contra mandan-
tem ſpoliationem vel ratum habentem.Sed etiam contra quēcun-
q; ad quem ſe extenderet remedium decre.ſepe.In actione autem ⁊
exceptione quod me.cau.dicit glo.planum quod actio cōpetit etiā
contra metum non inferentem:dummodo habeat rem metu ablatā
ff.quod me.cauſa.ſi cum exceptio.§.aliquando.⁊.§.in hac.ſm Bar.
Inno.hic in vna parte dicit ſpoliationis exceptionem non compe
tere niſi vbi poſſet competere interdictum:⁊ ſic contra mandantē:
vel ſpoliantem vel ratum habentem.de reſtitutione ſpolia. cum ad
ſedem.⁊ ponit in verbo cōteſtationi in ſi.in alia parte.ſ.in verbo ex-
ceptionis.dicit exceptionem ſpoliationis locum habere:ſiue ſit ita
ſpoliatus quod interdictum competat ſiue competat conditio ex
decre.de reſtitu.ſpolia.ſepe.de elec.querelam. ſiue conditio ex legi-
bus.C.vnde vi.ſi quis in tantum.⁊ que ibi ſunt ⁊ alijs quibuſcunq;
quibus ad reſtitutioneȝ poſſeſſionis agatur:ſecus dicit ſi excipitur
de metu vel de dolo vel alie quelibet exceptiones pꝛoponantur per
quas poſſeſſio non recuperatur:⁊ hoc quia non inuenitur iure cau-
tum.Ideo talis exceptio non eſt admittenda.Aſſignat Joan.and.
aliam cauſam hoꝛum duoꝛum caſuum vltimoꝛum : quia in ipſis af-
fuit voluntas ſpoliati.xv.q.j.⁊ merito.⁊.l. ſimiliter. alias ſi mulier.
§.ſi metu.ff.quod me.cau.⁊ quia ſpoliatio odioſa: ⁊ quia tantus fa
uoꝛ non debetur compulſiue quantus expulſiue ſiue violentato per
expulſiuam.Hanc opi.recitando ſentit Jo.an.in addi.Spec.in ti.
de pe.⁊ poſ.§.j.ſuper verbo.item quid ſi agenti.in addi. ma. contra
ſentit poſt Archi.de reſti.ſpo.frequens.lib.vi.in verbo violentiam
vbi opi.qđ generaliter competat vbi habet locum remedium poſſeſ
ſoꝛium:tenet Jo.cal.j.c.ti.c.ſuper ſpoliatione.⁊ in.iiij.q.⁊ in verbo
violentiam petentem.Nec ob.qđ iura dicant contra ſpoliatoꝛem vt
hic.⁊ in.c.ſuper.j.eo.⁊.c.frequens.eo.tit.lib.vi.quia tales late dicū-
tur ſpoliatoꝛes:per que Cal.dicit vbi qđ omnia pꝛiuilegia ſuſpenſi
ua etiam petitoꝛij competentia interdicto vnde vi habent locū etiā
in poſſeſſoꝛio late ſumpto:vt ibi dicit in verbo petentem. Idē ſen-
tit Jo.etiam in pꝛiuato poſſeſſione per dolum.ij.qđ.ij.nullus.j.pꝛo

8 quo optime tex.ibi.¶Uenio ad verſi.nos igitur.†no.finem actio
nis ⁊ exceptionis:quia actionis finis eſt conſequi qđ debetur.inſti.
de acti.in pꝛinc.no.de iudi.dilecti.Finis exceptionis eſt intentionē
actoꝛis repellere:⁊ ſic actio eſt inſtrumētum actoꝛis:exceptio eſt in-
9 ſtrumentum rei. ¶†Nota ſecundo quod vbi a diuerſa parte ſuper
diuerſis rebus accumulatur poſſeſſoꝛia neutrum alterum ſuſpēdit:
niſi aliter opponatur:ſed pꝛoceditur ſuper vtriſq; ⁊ ſuper duabus
10 mutuis petitionibus.¶†Nota tertio pꝛacticam pꝛocedendi ſuper
duabus mutuis petitionibus:quia viciſſim ſuper vtraq; ſimul pꝛo
ceditur:acta tamen particularia ſucceſſiue pꝛius expediuntur ſuper
petitione poꝛrecto pꝛimo ⁊ ſic ſuper conuentione: quo ad actū ſen-
tentie vtraq; vna ſententia terminatur:⁊ per hoc datur intellectus
11 ad regulam qui pꝛioꝛ.ff.de iudi. ¶†Nota quarto ſententiam ſuper
exceptione ſpoliationis foꝛe interlocutoꝛiam:⁊ idem in pꝛonuntia
12 tione de pꝛobatione ſuper aliqua exceptione admittenda.†Et no.
quod vbi exceptio opponitur ad pꝛoceſſum pꝛius pꝛobatio eſt ſup
exceptione admittenda quaȝ pꝛocedatur ſuper pꝛincipali.Ad hoc
13 de iudi.exhibita.de quo.ſ.c.j.¶†Not.effectum ſpoliationis exce-
ptionis:quia non repellit ſimpliciter agentem:ſed conditionaliter
14 niſi rem reſtituat per quam reſoluatur exceptio. ¶†No.quod pꝛo
ſpoliatione abbatis opponitur exceptio cōtra monaſterium agēs
pꝛo alia re. ¶ No.regulaȝ qđ ſpoliatoꝛi non arctatur reſpōdere do-
15 nec reſtituatur ſpoliatus.¶†Oppo.qđ de ſpoliatione facta a pꝛe-
lato non opponatur contra pꝛelatum agentem nomine eccleſie. ff.
de in ius voc.l.queſitum.de reſti.ſpo.c.ſi.lib.vj.So.dicit Inno. qđ
ſi pꝛelatus ſpoliauit nomine pꝛopꝛio:⁊ opponitur exceptio nomi-
ne pꝛopꝛio ſufficit ⁊ admittitur exceptio ⁊ hoc eſt planum . Si ſpo-
liauit nomine ꝓpꝛio ⁊ agit nomine monaſterij.Non obſt. exceptio
nomine pꝛelati agentis nomine monaſterij vt in contrario.Si ſpo
liauit nomine eccleſie ⁊ agat nomine ꝓpꝛio admittitur exceptio. j.
annum:quia non ſolum hac exceptione tenetur:qui ꝓpꝛio nomine
deiecit:ſed etiam alieno ſicut ⁊ in interdicto.ff.de vi ⁊ vi arma.l.quo
tiens.ſm Inno.ad hoc.de reſti.ſpoli.c.frequens.lib.vi. De ſpolia-
tione autem ꝓcuratoꝛis non excipitur contra eum nomine domini
agentem.ff.de doli excep.l.ſi ꝓcuratoꝛ.⁊ de ſpoliatione facta per ſin
gulares de vniuerſitate nō opponitur contra ſindicum agentem no
mine vniuerſitatis.xij.q.ij.qui manumittitur.no.Spec.in ti.de pet.
⁊ poſ.§.j.verſi.ſed nuhquam contra ꝓcuratoꝛem. ſingularis tamen
ſucceſſoꝛ non poteſt opponere de ſpoliatione ſui anteceſſoꝛis:vt ibi
no.in ver.ſeq.¶Opp.qđ plenius diſtinguat quam opoꝛteat nam
cum fuerit ꝓpoſita hec ſpoliatio in viam exceptionis fruſtra decidi
tur membꝛum quando opponitur in viam actionis. Dicit Jo.an.
quod diſtinguit ad plenioꝛem doctrinam:quia quo ad caſum ꝓpo-
ſitum non erat neceſſaria ita plena diſtinctio:vt patet.j.ver.ſed quo
niam.⁊ eſt ſimile ſm Hoſti.ſ.de ſac.vnct.c.vno.⁊ de pꝛeben.dilecto.
tu dic qđ neceſſaria fuit diſtinctio:quia ꝓbabiliter poterat dubitari
an actionis via an exceptionis poſſeſſoꝛium eſſet deductum.poteſt
enim dici vtrāq; viam accumulatam inquantum ꝓpoſuit in foꝛmā
exceptionis:⁊ in viam actionis. Inquātum petijt caſtrum ſibi ante
omnia reſtitui per viam actionis.Sed quia ad iudicandam actionē
vel exceptionem debet attendi generalis modus ꝓponendi ⁊ non
particulariter petita. Ideo iudicatur hic qđ per viaȝ exceptionis ꝓ
poſuerit qđ no. Poterat ſm Hoſtiē.addere tertium membꝛum an
ad vtrūq; pꝛoponeretur ſcilicet ad intentionem repellendam.⁊ reſti
tutionem cōſequendam quod fieri poteſt.de reſtit.ſpolia.in literis
16 ⁊.c.ex conqueſtione.⁊ no.in.c.ſi.†Ex his deciditur queſtio quā foꝛ-
mat lapus ſua allegatione.lxxi.verſi.ſed pone.Si rectoꝛ eccleſie pa-
rochialis denegat eccleſiaſtica ſacramenta an ſi petat decimas obſt.
ſpoliationis exceptio ⁊ videtur ꝙ nō:quia nomine pꝛopꝛio ſpolia
uit ⁊ decimas petit rectoꝛ nomine eccleſie ad hoc decre.frequens. §.
ad hec.de reſtitu.ſpolia.lib.vj.⁊ quia parochiani ſpoliantur iure pꝛi
uato:⁊ decime debentur iure publico contra determinat per hanc
decre.vbi abbas agens contra laicos ſuper rebus eccleſie fuit repul-
ſus exceptione ſpoliationis facte per eum de rebus pꝛiuatis laico-
rum:non ob.de reſtitutione ſpoliato.frequens.libꝛo ſexto.quia de-
creta.frequens: habet locum quando cauſa vtraq; eſt inter eccleſia-
ſticas perſonas:vt ibi no.in glo. Uel loquitur decre.frequens quan
do agitur de rebus eccleſiaſticis que non poſſunt a laicis poſſideri
hic.Hec iura cadunt in laicos de quibus agitur. Uel loquitur decr.
frequens quando agitur ſuper eccleſiaſticis:⁊ excipitur de rebus ꝓ
pꝛijs.quas laicus poſſidet vt pꝛopꝛias:ſecus ſi eas poſſideat tanꝙ
tenens in feudum ab eccleſia vt hic: quia tunc bene de ſpoliatione
talium admittitur exceptio ſecundum Archidia.ibi ſit ⁊ in iſtis ſa
cramētalibus que tenet vt ab eccleſia:vt hic ſpoliauit nomine eccle
ſie ⁊ agit nomine eccleſie. Uel ſi non ſpoliauit nomine eccleſie res ꝑ-
uenerat ad eccleſiā ita quod poterat competere latum poſſeſſoꝛiū.
ibi non.Alij dicunt quod illa coꝛrigit iſtam:⁊ hoc eſt falſuȝ.Ad hoc
quod no.glo.⁊ Joā.de excep.cum inter.vbi excōmunicatus iniuſte
opponit ſpoliationis exceptionem vt non audiatur agens niſi re-
ſtituat poſſeſſionem cōionis:qꝛ oīa iura ⁊ coꝛpoꝛalia ⁊ incoꝛpoꝛalia
ſunt ante reſtituēda.ij.q.ij.null⁹.qđ eſt verū vt ibi no.ſi agit excōica

toꝛ: vel his qui fuit cauſa excõmunicationis: ſecus ſi tertius: vt de re
ſtitu. ſpo. frequẽs. li. vi. Idẽ in propoſito: qꝛ excipere poſſunt de pri
uatione ⁊ ſpoliatione cõmunionis diuinoꝛu: maxime cum decime
propter huiuſmodi ſacramẽta debeãtur. xvi. q. i. de decimis. ⁊ c. con-
queſti. ⁊ c. ſacri. Idẽ dicit ſi cum difficultate preſtat: qꝛ ita in modo ſi
cut in facto facienda eſt reſtitutio. de reſti. ſpo. piſanis. ſm Lapũ ad
hoc ꝙ no. ij. q. ij. nullus. vbi etiã ſuſpẽſus opponit de ſpoliatione eo
rum quoꝝ eſt priuatus per ſuſpentionẽ. ad hoc ꝙ no. Spe. in tit. de
cauſa poſ. verſi. xxi. ⁊ verſi. verũ: ⁊ ſic ſpoliatus cõmunione fraterna:
⁊ no. Pe. de ſan. de reſtitu. ſpolia. cõquerẽte: ⁊ ibi refert Io. an. in ad
di. Spec. An cõtra procuratorẽ agentẽ nomine domini opponatur
ſpoliatio facta procuratori. dicit ꝙ non Spe. in tit. de peti. ⁊ poſſeſ.
§. i. ver. ſed nũquid. alleg. ff. de doli excep. ſi ꝓcurator. Item nec cõtra
ſindicu agentẽ nomine collegii opponi põt ſpoliatio facta a ſingu
lari de collegio: vt dicit in verſi. ſequen. alleg. xij. q. ij. qui manumitti
tur. An ſingularis ſucceſſoꝛ poſſit opponere de ſpoliatiõe auctoris:
tenet in ſeq. qꝺ non: ⁊ idem ibi Ioan. and. in additio. quia ius agen-
di de ſpoliatione non tranſit ad ſingularem ſucceſſoꝛem: ergo nec ius
excipiendi. An heredi mariti competit exceptio ſpoliationis cõtra
vxoꝛem petentem dotem: tenet ibi Ioan. and. ꝙ ſic: qꝛ ad heredẽ trã
ſit ius agendi poſſeſſoꝛio: et conſequenter ius excipiendi: immo foꝛ-
tius. An archidiaconus contra epiſcopum petentem iura epiſcopa
lia poſſit obiicere ſpoliationem: quia ſpoliatus eſt facultate exami-
nandi clericos ad oꝛdines pmouendos: Specula. ꝙ ſic in ſpecu. de
peti. ⁊ poſſeſ. §. i. verſi. quid ſi epiſcopus. vi. col. ⁊ verſicu. precedenti.
17 ¶ † Oppo. ꝙ litera contradicat: nam dicit Primo ꝙ ſunt due mu-
tue petitiones minime ſeſe contingentes: poſtea ſubmittit ꝙ vt cõ-
iũcte viciſſim ſunt tractande: ⁊ eadem ſententia terminande. Solu.
dicit Hoſtienſis prima pars loqtur quãdo petitiones ſunt accumu-
late: non per viam reconuentionis: ſed conuentionis: vt qꝛ non ſunt
ſimul illaqueate. Secunda pars in verſicu. ꝙꝙ aduerſando loquitur
quando ſunt ſimul illaqueate: vt quia vt conuentio et reconuentio
ſunt ſimul accumulate: ſecus ſi vt conuentio. Secunda fuerit accu-
mulata: per que dicit ꝙ ſi accumulata ſit ante lit. conteſta. et corã oꝛ-
dinatio: et delegato: dicetur reconuentio. Si ſit accumulata coꝛam
delegato poſt lit. conteſta. non procedet: nec vt conuentio: nec vt re-
conuentio. Si ſit accumulata coꝛam delegato ante lit. conteſta. pro-
cedet vt reconuentio: vt habeat locum quod ſequitur in verſic. ꝙꝙ.
Si ſit accumulata coꝛam oꝛdinario poſt litem conteſta. procedet vt
conuentio: et erunt due mutue petitiones: ſeſe minime contingen-
tes: et tunc procedet regula qui prioꝛ: quaſi ſit litere intentio: ꝙ quã
do ſunt accumulate ita qꝺ ſit conuentio prius expedietur iudicium
primo intentatum ⁊ hic erit intellectus. l. qui prioꝛ. Si ſint accumu
late ⁊ tractate viciſſim: ita qꝺ ſit reconuentio tunc ſimul tractabunt
⁊ vnica ſententia determinabuntur qꝺ no. quia facit qꝺ no. ad illa q̃
dixi. de mutu. peti. c. i. Fatetur tamen qꝺ ſiue accumuletur vt cõuen
tio ſiue vt recõuentio vbi poteſt: qꝺ dici poteſt mutua petitio. ff. de
compen. l. in rem. ſm Hoſti. Poteſt ſecundo modo litera intelligi:
vt inquantum litera dicit: quod ſunt petitiones minime ſeſe cõtin
gentes hoc intelligitur quo ad effectũ: vt vna alteram repellat. Sed
quo ad effectum vt ſuper vtraq ꝓcedatur nõ ſunt omnino ſe nõ cõ-
tingentes: quia viciſſim tractande ſunt: ⁊ ſic loquitur verſicu. ꝙꝙ.
Prioꝛ tamen intellectus notabilioꝛ eſt ex quo datur duplex intelle
ctus ad. l. qui prioꝛ. primus vt inquantũ ſcõm iudicium accumulatũ
vt conuentio qui prioꝛ agat prioꝛ appellat: primo intentatum iudi
cium expediatur ⁊ ſcõm ſileat donec illud ſit expeditum vbi autem
vt due mutue petitiones accumulantur ſimul tractabuntur. ⁊ viciſ-
ſim vnica ſententia terminabuntur. Poſſet aliter intelligi Hoſti.
vt vellet quod vbi accumulatur ſcõm iudicium: vt cõuentio tunc ꝓ-
ceditur ſuper vtraq: ſed non viciſſim. i. vt acta oꝛdinate expedian-
tur vnum poſt reliquum: quod foꝛet impoſſibile: nec vna ſententia
terminabuntur ſecus ſi ſit facta accumulatio vt reconuentio: qꝛ tem
poꝛe debito tene quod placet credo hoc vltimum ſeruaretur in pra-
18 ctica. ¶ † Quero primo de practica qualiter viciſſim tractãde ſunt.
dic quod conteſtatione primo facta ſuper vna. ſecundo ſiet ſup alia
⁊ poſtea ſuper vtraq iurabitur: ⁊ dies ſuper vtraq aſſignabitur: et
ſic ſi concurrant actus qui eodem inſtanti poſſunt ſimul expediri ſi-
mul expediuntur ſi inter ſe exigunt diſtantiam prius ſuper conuen
tione: ſecundo ſuper reconuentione immo plus dicit Spec. in loco
ſ. alleg. quod ſi ſiat examinatio teſtium vel occurrat alius actus qui
poſſit per teſtes expediri in illa parte prius expedietur ꝓ actoꝛe: ſe-
cundo pro reo. Sed dicit quod hoc non ſeruatur ſufficit quod inte
gralis actus primo pro actoꝛe expediatur. Secundo pro reo niſi pe
riculum teſtibus immineret. Dicit tamen hic Innoc. quod ſi ambe
viciſſim tractari non poſſent: nec tractare eſſent vt quia prius lique
ret in vna ꝙ in alia feretur ſententie diuiſim. arg. C. de compen. l. ſi.
ad hoc quod no. de duobus petentibus eandem prebendam. vt no.
ſ. de ſpon. duo. ſuper rubrica. Idem ſi contingat differri propter ex-
ceptionem alteri competentem que alteri non competit: vt qꝛ alter
habet exceptionem excommunicationis vel ſpoliationis: nam pro
pter hoc quod viciſſim tractande ſunt nõ debet alteri parti tolli cõ-

petens exceptio. ſ. de except. cum inter. ⁊ c. ſi. ⁊ ſic poſſunt in ſenten
tia diuidi propter difficultatem ꝓbationum: ⁊ efficaciam exceptio
num. Recitat alios Innocen. dicere: quod propter recõuentionis
naturam: quãuis vni parti competat exceptio ⁊ non alteri: ⁊ quam-
uis faciles ſint probationes ex vna parte ⁊ ex altera difficiles neceſ-
ſarium erit quod hic dicitur ſeruari in ſimul cognoſcendo: ⁊ diffiniẽ
do que opinio magis congruit veritati ⁊ ſubtilitati iuris: lꝫ equioꝛ
ſit prima: nec vna queſtio ſit alterius impedimentum ⁊ ne diffinitio
ni litis: de qua de facili cõſtare poteſt protelari contingat in alteriꝰ
grauamen: ſm Hoſtien. Ioan. and. remittit ad Specu. de recõuen.
§. videndum. ſuper. verſicu. ⁊ ſi iudex. Ioan. and. in loco pꝛealleg. cõ
cludit quod vbi reconuentio ſit coꝛam alias non iudice: ⁊ ſic recon-
ueniens vult effectum pꝛoꝛogatiuum: quia priuilegia ſimultanei ꝓ-
ceſſus: ⁊ pꝛoꝛogationis ſunt inſeparabilia: opoꝛtet quod ſup vtraq
procedatur: ⁊ procedit ſecunda opinio. Si autem reconueniatur co
ram alio iudice: quia iſta eſt conuentio nec eget priuilegio pꝛoꝛoga
tiuo poterit expedibilioꝛ cauſa prius expediri ⁊ ſic procedit prima
opinio. Iſta pendent a dubiis an priuilegia reconuentionis ſepa-
rabilia ſint vel inſeparabilia. de quo plene dixi de mutu. peti. c. pri-
19 mo. dic vt ibi. ¶ † Quero vſq ad quod tempus proponatur exce-
ptio ſpoliationis dicit Innocen. quod in perpetuum: de eo quod
ad ſpoliatoꝛem peruenit. de eo autem quod non peruenit proponi
tur. ſ. annum ſicut interdictum. ff. de vi ⁊ vi arma. l. prima. Reſpon.
quia. i. idem tempus proponi debet exceptio. ſ. quod agi poteſt. ff.
ex quibus cau. ma. l. necnon. §. ſi. de inoffi. teſta. l. pape. §. ſed nec im-
puberes. contra heredem autem ſpoliatoris non competit hec exce
ptio niſi de eo quod ad eum peruenit: aut factum eſt quo minꝰ per-
ueniret: quia ſic eſt in interdicto. ff. de vi ⁊ vi arma. l. prima. §. hoc in-
terdictum ⁊ heredi. ⁊ §. fina. ⁊ l. ſecunda. iij. reſpon. Hoc puto veru
de iure ciuili ſed cum de iure canonico conueniatur heres ex delicto
defuncti: licet ad eum non peruenerit. de ſepul. c. primo. de rapto. ſu
per eo. poteſt dici ſecundum illud ius etiam exceptionem dari. in-
quantum ſuppetunt facultates hereditatis: ſed eſt dubium an de-
tur hoc interdictum in ſucceſſoꝛem dignitatis. dicit Innocẽ. quod
videtur vt dari debeat in perpetuum: etia ſi nihil peruenerit: quia
dignitas nunquam moꝛitur. xij. q. ij. liberti. ⁊ de offi. deleg. quoniã.
⁊ quia tales generales adminiſtratores ſuccedũt in vitium. ff. de ac
quir. poſ. l. pomp. §. primo. de diuer. ⁊ tempo. pꝛeſcrip. l. cum heres.
C. de acquir. poſſeſ. l. vitia. ⁊ no. de immu. eccle. aduerſus. §. ſi. cum ſi.
20 ¶ † Not. ſentit Innoc. hic quod ſicut heres ſuccedit in vitium de-
functi: vt mala fides. ⁊ delictum illi noceat ſic ⁊ ſucceſſoꝛ in dignita-
te. Contrarium notat gl. ij. q. i. in primis. ⁊ de iurepatro. cura. Pu-
to ſi ſit ſucceſſoꝛ in dignitate ſimul ⁊ heres ſatis ſuccedet in vitium.
ad hoc. de reſcrip. ſignificauit: ſi non ſuccedit vt heres. Sed cauſam
habet a conferente dignitatem: ⁊ cõfirmante ſi aliquid peruenit ad
ſucceſſoꝛem tenetur: alias non. video quo iure ex delicto predeceſſo
ris poſſit conueniri perpetuo niſi foꝛte ipſa vniuerſitas cum capite
21 deliquiſſet: vt gl. dixit. ¶ † Quero qualis ſit hec exceptio. dicit In
nocen. quod eſt dilatoꝛia. Ideo proponi debet ante lit. conteſta. de
re iudi. inter mona. Et ſi perueniat ius opponendi poſt lit. conteſt.
22 quid dicendum dixi. ſ. ¶ † Quero an contra imploꝛantem iudicis
officium admittatur ſpoliationis exceptio. Innoc. dicit quod nõ:
ex quo non dirigitur contra parte: quia hec exceptio competit ſti
mulato non voluntarie ad iudicium venienti. iure agendi cõtra eũ
non directo. alleg. ſ. de cauſa poſſeſ. cum eccleſia. vbi idem no. ſuper
prima glo. Satis poſſet dici quod ſi venit ſtimulatus ſaltem ratio-
ne pꝛoprii vel eccleſie intereſſe: quod hic tãꝙ neceſſarius poſſet hãc
exceptionem opponere. Secus ſi ratione cõmunis intereſſe. ar. de
exceptioni. dilecti. ⁊ quod no. eo. titu. cum inter. ⁊ c. ſignificauerũt.
23 ¶ † Quero an ſpoliationis exceptio habeat locum contra ſe oppo
nentem voluntarie electioni. Innocen. dicit quod non: quia hec ex
ceptio competit tantum contra actoꝛem: ſed non dicitur actoꝛ ipſe
opponens per omnia nec pꝛopꝛie. vt no. de iudi. exhibita. de accu.
ſuper his. ⁊ dicto. c. cum inter. ⁊ c. ſignificauerũt. ⁊ c. dilecti. de exce.
24 ¶ † Quero an hic exceptio habeat locum in cauſa matrimoniali.
Innocen. dicit quod non. alleg. ſ. de reſti. ſpo. ex parte. q. d. ſi agitur
ſuper diuoꝛtio quaſi non ſit contractum matrimonium: non obſtat
ſpoliationis exceptio: quia ex modo agendi negatur poſſeſſio: ſed
hoc non placet: quia foꝛte opponens pꝛobabit matrimoniũ: ⁊ con
ſequenter poſſeſſionem vel foꝛte vult quod ſi agatur ſuper matrimo
nio: ⁊ opponatur ſpoliationis exceptio de alia re nõ admittitur ex-
ceptio quod poteſt eſſe nõ per caſum. c. ex parte. ſed quia ex quo agi
tur ſuper ſpirituali non admittitur exceptio de re tempoꝛali: ad qꝺ
de reſtitutione ſpolia. frequens. lib. vi. ad ſi. c. ſic declarat queſtionẽ.
⁊ ſoluit Specu. in titu. de peti. ⁊ poſ. §. i. verſi. quid ſi ago. ⁊ Hoſtiẽ.
in ſum. de reſti. ſpo. §. qñ. ver. quid ſi vir. Idẽ dicunt Hoſt. ⁊ Specu.
ibi ſi agiť poſſeſſoꝛio in cauſa matrimoniali: qꝛ cõtra agentem non
admittitur ſpoliationis exceptio: qꝛ queſtio illa dicitur quaſi ſpiri
tualis qꝺ no. quia poſſeſſoꝛiũ ſuper iure ſpirituali diciť cauſa quaſi
ſpiritualis qꝺ bene not. ad hoc de reſti. ſpo. ex conqueſtione. ⁊ c. ex
trãſmiſſa. ⁊ c. literas. §. nos autem. ⁊ ex his habes tres caſus in qui
bus non

bus nõ admittitur ſpoliationis exceptio. Alñ ponuntur ſuper gl.
Alium addit hic Jo.an. vt ſi agatur poſſeſſorio ſuper re ſpirituali:
non admittitur exceptio de ſpoliatione rei temporalis.ar.de reſti.
25 ſpo.frequens.lib.vi.§.ſi.ſm Hoſt. ¶ †Quero ꝓpoſita ſpoliatione
in modum exceptionis opponẽs agit de ſpoliatione de qua primo
excepit an repelletur primo agẽs. Ja.dicit qđ ſic:qꝛ modo ſunt due
mutue petitiões:⁊ locus eſt ei quod eſt dictum in hoc verſi.nos aũt
quia videntur proponendo per modum actionis priuilegio renun
tiare quod acquiſierunt ex oppoſitione per modũ exceptionis. C.
de inoffic.teſta.l.parentibus.j.de re iudic.c.qđ ad conſultationem.
Hoſti.contra.⁊ verſi.nos autem locum habet:quãdo ſpoliatio fuit
propoſita tantum in modum actionis:⁊ non in modum exceptio-
nis.l.parentibus.⁊.c.qđ ad conſultationem locum habet quãdo re
currit quis ad contrarium actum.Hic non ſunt contrarij:ſed diuer
ſi:⁊ ſeſe compatientes.ff.de acqui.poſ.naturaliter.§.nihil.j.ti.j.pa-
26 ſtoralis.cum concor.no.Jo.ij.q.ij.c.j.⁊.j.c.ſi. ¶ †Quero an ſpolia-
tio per modum exceptionis propoſita indiſtincte non habeat effe-
ctum reſtitutionis rei.Jo.ij.q.ij.c.j.dicit hoc verum quando propo
nitur ſpoliatio in modum exceptionis:actioni ciuili: ſecus dicit ſi
proponatur contra agentem criminaliter:quia tunc habet effectũ
reſtitutionis:⁊ ſic intelligit omnia capitula illius queſtiõis de hoc
remittit Jo.an.ad Spec.de peti.⁊ poſ.§.j.ver.illud autem.ibi ſpec.
tenet contra quia ad hoc eſt actum vt hic in.§.verum. ⁊ de teſti. ve-
niens.ij.c.conſtitutus.in ſi.ff.de excu.tut.l.ſpadonem.§.qui abſolu
tus.de accuſa.qualiter.ij.§.penulti.de ſimo.lꝫ bely.⁊ hoc approbo.
27 ¶ †Ultimo doc.colligunt hic practicam pronuntiandi ſuper exce
ptione ſpoliationis vt pronuntietur ea probata. Reum non com-
pellendũ actori reſpondere ſuper petitionibus memoratis donec
reſtituatur ab ipſo:ſic ⁊ exceptione excõicationis probata pronun
tiatur actorem nõ audiri.donec fuerit abſolutus.de except.pia.lib.
28 vi.ſm Jnno. ¶ †Quero quid ſi ſpoliator contra quem opponitur
ſpoliationis exceptio non poſſideat rem nec ſit ſoluendo an admit
tatur ad agendum de hoc in Specu.de peti.⁊ poſ.§.primo.verſicu.
ſed ſpoliatus.dic quod ſi euidens eſt eum non eſſe ſoluendo ipſum
audiet index agentem:vt poſtea fiat compenſatio.argu. de reſtitu.
ſpolia.olim.⁊ ſi habeat rem ſpoliatam vltra mare prouidebitur per
cautiones.ff.de pigno.ſi fundus.§.ij.⁊ ſi ſatiſdat de re vel eſtimatio
ne ſoluenda ſi res extincta fuerit audietur.de ſolu.odoardus. ⁊ fue-
29 runt iſte.q.Uin.hic vt ibi.dicit Jo.an.in addi. ¶ †Uenio ad gloſ.
hui⁹ partis gl.in verbo iuxta regulã.remittit vbi eſt hec regula 'di-
cit Jo.an.ꝙ qñ hꝫ locũ hec regula ⁊ qñ nõ.gl.dicit ibi:⁊ ſpe.in ti.de
inciden.q.ver.vidim⁹.⁊ per Hoſt.in ſumma.§.j.verſi. hec autem re-
gula. Jbi Specu.dicit regulam regulariter procedere. Fallit primo
quando vna eſt ad alteram preiudicialis quia preiudicialis primo
tractabitur.vt no.j.c.tuam. Fallit ſecundo in actu ſententie: qꝛ am-
be vnica ſententia terminantur vt hic:fatendum tamen quod prius
ſententiabitur ex ordine in illa in qua prius eſt actum licet non for
te in tempore. Fallit tertio quãdo ſecunda proponitur per viam ex
ceptionis vt hic. Fallit quarto quando ſecunda eſt maior prima:vt
quia ſecunda eſt criminalis.argumen.C.de ordi.iu.l.ij.ff.de iudic.l.
per minorem. Fallit quinto quando ambo ſunt pares quia crimina
les:ſed in ſecunda quis proſequitur ſuam vel ſuorum iniuriam. C. q
accu.non poſ.l.j.⁊.l.neganda.iij.q.xj.c.j. An autem ⁊ quãdo admit
tatur accuſatorum recuſatio:⁊ quando non ibi tractat. ⁊ de pu. iud.
is qui.ff.⁊ ponit Joan.and.in addi.Specu.in loco preallega.ſuper
verſi.porro.ad ſi.§. ¶ Glo.repetit tex.querit an ſi ſententia feratur
prius in vna ꝙ in alia vbi ſunt due mutue petitiones an valeat ſen
tentia.Glo.dicit quod non.alleg.l.j.§.vltimo.ff.que ſen. ſine ap. re.
C.de compen.re.l.nec ſcriptura.vbi dicit glo.quod ſaltem appellã
dum eſt vt ibi dicitur in l.primo inducta.hic dubitari poteſt de duo
bus.Primo an ſententia lata ſuper vna ſine alia omiſſo ordine hic
dato ſit nulla ⁊ veritas eſt quod non:quia hic eſt ordo cauſe ad cau-
ſam qui non vitiat ſententiam.notatur.C.in.l.prolatam. C. de ſen.
l.ij.C.cõmuni.diui.⁊.l.j.C.de appella.ij.q.j.in ſum.ij.q.vj.§.diffini-
tiua.⁊ no.de mu.pe.c.j.nec iura allegata in contra.obſtant: quia vt
apparet tex.dicunt quod appellari debet.Secundo eſt dubium vtrũ
accumulatis duabus mutuis petitionibus lata ſententia ſuper vna
poſſit peti executio ſuper alia anteꝙ feratur ſententia ſuper alia.
Quidam dicunt quod ſic per illa iura quod non placet Uincẽ.quia
dicit illud ibi corrigi in alia.l.niſi in caſu cuꝫ aduerſarius impediret
ne iudex in alia ſententiaret tunc enim differetur executio:⁊ excipe
rem contra aduerſarium ſi me conueniret ex cauſa iudicati. ff. de co
per quem fac.eſt.l.j.§.j.de teſti.cog.peruenit.nec ob.de re iudic.cum
J.⁊.A.quia ibi non fiet reconuentio:ſed ibi remotus eſt Abbas di
lata correctione capituli.ſm Uincen.Barto. tenet quod ſi velit ſen
tentiare prius in vna ꝙ in alia:quod poteſt appellari : ⁊ dicit quod
melior eſt caſus.de hoc in dicto.§.ſin.qui poſſit reperiri puto quod
ſi prius liqueat in vna ꝙ in alia tenendo quod tunc poſſit iudex ſe-
parate pronuntiare vt ſi liqueret prius ex parte conuenientis quod
ſententia poſſit prius ferri nec per hoc poſſit appellari:qꝛ non per-
uertitur ordo. Jtem quia ex quo non eſt liquidatum debitum recon

uenienti non poteſt compenſationem obijcere. Si autem liquida-
ta ſunt debita hinc ⁊ inde ſi prius pronuntiet ſuper cõuentione vel
reconuentione non video intereſſe quod ex hoc poſſit appellari. ſi.
queſtione ſexta.non ſolent.Sed an exequi poſſit ſententiam ſuper
conuentione vel reconuentione primo latam iura illa probant qđ
non:quod puto quando hinc ⁊ inde quantitas debetur:quia locus
eſt compenſationi tunc non poteſt fieri executio in altera ad preiu-
dicium alterius opponentis compenſationem:ex quo non liquida
tum eſt debitum:⁊ hoc eſt de mente text.⁊ gloſ.in dicto.§. vltimo.⁊
in dicta.l.in ſcriptura.vbi autem quantitas deberetur ab vna parte
⁊ ſpecies ab alia ſatis puto procedere dictum Uincen. ⁊ hoc tenuit
ſimon.Uincen.⁊ ſequitur Jo.and.in addi.Specu.in titu.de recon-
uen.§.penul.verſi.nunquid ſi primo.⁊ hoc puto verum ſaluo niſi eſ
ſet queſtio ſuper poſſeſſorijs:⁊ in executione per prius habuit ſentẽ
tiam contra ſe opponeret exceptionem ſpoliationis que in execu-
tione opponi non poteſt:ex quo non fuit ante lit.conteſta. oppoſi
ta. Jnquantum text.⁊ gloſ.concludunt ſententiam ſuper vtroꝗ ſi-
mul promulgandam:hoc verum regulariter. Fallit quando petito-
rium obſcurum eſt:⁊ de poſſeſſorio ſtatim liquet:quia eſt talis natu
re quod feſtinam pronuntiationem requirit propter animarum pe
riculum:quod dic.vt de reſtitutione ſpoliatorum.ex conqueſtione.
29 ¶ †Oppo.quod non ſit vnica ſententia: ſed plures ſuper duabus
mutuis petitionibibus:quia quot ſunt articuli ⁊c.ff.de minoribus
alias de mutu.peti.l.etiam.de cau.poſſeſ.cum eccleſia.Solu.glo.di
cit quod quo ad temporis idemptitatem vnica poteſt dici ſenten-
tia:eo quod vna continue poſt aliam promulganda eſt:re tamen ve
ra ſunt due ſententie vt in concluſione. Dant ſimile doct.in ſtipula
tione ver.l.ſcire debemus.de verborum obligatione.Sed eſt dubiũ
quid ſi lata ſententia ſuper vna ſtatim appellet condemnatus:⁊ per
hoc recuſet iudicem vt ſuſpectum quod facere poteſt.de appel.pro-
poſuit. Hoſtien.dicit quod non terminabitur vna ſententia:⁊ pro-
cedit hoc quando non appellatur.contrarium putat Joan.and.ad
quod dicit facere.de procuratoribus.auditis.⁊ de cauſa poſſeſſ. pa-
ſtoralis.quia ex quo iam concluſum eſt in cauſa non debet impedi-
ri ſententia cum non poſſit recuſationem proponere.ad decre.pro-
poſuit.dicit reſpondendum.vt not.in decre.ad hoc de appella. Jn
contrarium facit quia ex quo ius opponẽdi ſuperuenit de nouo po
teſt exceptio quandocunꝗ opponi.de officio delega. inſinuante.⁊
quod not. Joan.de appel.ad hec non obuiat:quia ſi opponitur ex-
ceptio recuſationis eo quod eum grauauit:⁊ opponẽs paratus eſt
probare grauamen ſecundum ibi no.debet admitti exceptio niſi ſal
uando hoc dictuꝫ dicatur exceptionem ſuperuenientẽ de nouo poſ
ſe opponi quandocunꝗ dum tamen ante concluſionem in cauſa: ⁊
non poteſt quod eſt notabile ⁊ limitat.c.inſinuante.de offi. delega.
⁊.l.ſecunda.C.de conſor.eius lit.ad quod facit dictum.c.auditis.nã
30 ⁊ ibi renocatio de nouo ſuperuenit. ¶ †Oppo.quod poſſeſſorium
in modum actionis propoſitum ſuſpendet iudicium ante accumu-
lationem.iij.queſtione prima.per totum.ij.q.ij.per totum.Sol.di-
cit glo.ſi pendente ciuili actione accumuletur poſſeſſoriuꝫ illud per
viam petitionis non facit ſilere petitorium vt hic.ſecus ſi crimina-
li pendente:quia tunc ſiue actionis via ſiue via exceptionis accumu
letur:facit ſilere petitorium vt in iuribus allega. non inuenio hanc
glo.a doct.reprobatam.contra eam tamen eſt ratio huius.c.qđ ve-
rius puto vt ſit neceſſe opponere de ſpoliatione:⁊ tutius eſt vt op-
ponatur per hanc decre.ad hoc etiam poſſunt trahi iura in cõtra.
31 alleg. ¶ †Quero quid ſi ab vtraꝗ agatur parte poſſeſſorio nunqd
procedetur ſuper ambobus an vnum faciat ſilere aliud. quidam di-
cunt quod de hoc eſt caſus hic:ſed non bene dicunt:quia hic nõ age
batur poſſeſſorio.ſecundum glo.pro parte abbatis: ſed ſuper dam-
nis forte lege acquil.de queſtione quid iuris dicetur infra.c. ſi. Di-
cit tamen Hoſtien.quod etiam ſic decret. põt intelligi: quia peten-
do vt iuſtitia ſibi fiet ſuper damnis includi poteſt poſſeſſoriũ:quia
non eſt iniuſtum:quod res qua ſpoliatus quis eſt reſtituatur:⁊ fuit
hec opi.Goffre.opiñ.tamen glo.⁊ intellectus plus applaudet lite-
32 re. ¶ †Querit glo.nunquid ſpoliationis exceptio interrũpat pre-
ſcriptionem glo.dicit quod non:quia ad interrumpendam requiri
tur petitio excipiens non petit:vt hic. Nõ obſtat quod excipiendo
quis videatur reperiri.ff.rem ra.habe.l.quo enim.in ſi.ff.quod met.
cauſa.l.metu.§.ſed quod pretor.cum ſi.quod verum eſt quo ad onus
probandi:non videtur procedere titulus queſtionis: quia in rebus
occupatis per vim:tanquã vitio reali affectis nõ currit preſcriptio.
Jtem ſpoliator eſt in mala fide:⁊ ſic non preſcribit.de preſcript.c.ſi.
¶ Ad primum.inſtitu.de preſcript.§.quod autem.⁊.§.aliquando.
⁊ hoc inquantum poſſideat ſpoliator planum eſt. Jnquantum poſ
ſideat aliud adhuc non procedit : quia vel agitur de interruptione
preſcriptionis quo ad rem violenter ablatam:⁊ non preſcribitur vt
eſt dictum propter vitium rei:aut agitur de preſcriptione aut inter
ruptione ſup alia re ad cuius intentionẽ opponit an interrũpatur
vi alterius exceptionis:⁊ dicit Hoſt.qđ adhuc nõ ꝓcedit qꝛ aut exci
pit qui poſſidet. ⁊ alius nõ preſcribit:⁊ ipſe contra ſe nõ interrũpet.
Aut excepit q nõ poſſidet altero poſſidẽte ⁊ hoc eſt impoſſibile: qꝛ

non poſſidens non poteſt conueniri reali.de iudi.examinata.ſcdm
Hoſti. Jo.an.dicit,quod hoc nihil eſt:quia conueniri poteſt perſo
nali:vel ſuper alia re. Quidam dicũt quod de iure ciuili procederet
titulus queſtionis intelligendo.de preſcrip.xxx.an.que habet locũ
in re violenta.l.ſicut.in ſi.C.de preſcrip.xxx.an. Item dicunt qđ ſe-
cundo poteſt ꝓcedere ſcdm iura antiqua:ſcdm que in ciuilibus ad-
mittebatur exceptio ſpoliationis facte a tertio non video dubium
in hoc:quia ſi agebatur de interruptione ſuper re petita exceptio-
nis obiectus ad hoc non ordinatur:quia exceptio vt te repellam ab
agendo nec rem de qua agitur peto quod ergo eſt,dubium.item nec
quo ad rem violenter ablatam interrumpebatur: quia vel poſſidet
is contra quem oppono altero ſpoliante:ꝛ non procedit queſtio:qꝛ
res eſt violenta. Uel poſſidet is qui violenter abſtulit:ꝛ opponitur
contra tertium agentem ꝛ idem.item hec eſt ciuilis interruptio ſi in
terrumperet que ſe non extendit ad alias perſonas.l.naturaliter.ff.
de vſucap.ꝛ patet ex no.de preſcrip.illud.item dicit quod procedit
queſtio:quando oppoſita eſt exceptio ſpoliationis:ſed non proba
ta:quia licet mala fides interrũpat exceptio non: ſed certe nec tunc
ex hoc ꝓcedit queſtio cum violẽta res ſit impreſcriptibilis ſi modo
hoc ꝓbari poſſit:licet tunc nõ fuerit probatũ poſſet procedere que
ſtio:vtputa ſi opponeretur exceptio de ſpoliatione prout concur-
rit vel datur ex canone reintegranda:quia illa competit pro re non
ſpoliata:ꝛ ſic non affecta preſcribi poteſt vbi deueniſſet ad bone fi-
dei poſſeſſorem:ꝛ tamen excipi poſſet de ſpoliatione: vt dixi ſupra
poſt Innocẽ.quo caſu puto qđ ſi eſſet preſcriptio in qua exigeretur
lit.conteſt.vel petitio.glo.dicit qđ bene quod non eſſet interrupta
quia ex tali interruptione lis non conteſtaretur ſi eſſet talis in qua
ſufficeret interpellatio per nuntium credo qđ interrumpetur:quia
33 hec eſt fortior iterpellatio. ¶ †Quero an exceptio ſpoliatiõis poſ-
ſet opponi in quacunqꝫ cauſa. Dicit glo.quoſdã dicere quod ſic re
gulariter. Fallit quia non opponitur in cauſa vbi agitur depoſiti:
vbi non admittitur compenſatio.C.de compenſa.l.ſi. Alij dicũt ex-
ceptionem ſpoliationis opponi poſſe agenti depoſiti:quia oppo-
nitur reſtitutionem petenti ſaltem in modũ reconuentionis:ꝛ etiã
exceptionis ꝛ queſtio ſpoliatiõis magis eſt priuilegiata ꝙ ſit actio
depoſiti.primam opi.tenuit Jo.ꝛ Uin.ex quo ſcdm eos habes vnũ
caſum in quo non admittitur ſpoliationis exceptio. Alios tres po
ſui ſuper litera ꝛ ſic ſecundus eſt quando agitur officio iudicis : qđ
dirigitur contra iudicem ꝛ nihil petitur a parte. Scđs quando op-
ponitur contra excipientem ꝙꝙ voluntarie ſe opponat electioni:
quia adhuc tunc nõ admittitur cõtra talem ſpoliationis exceptio.
Tertius caſus in cauſa matrimoniali quod intellige vt dixi.ſ.tex.
Quartus caſus eſt quando ſpoliatus cõuenitur ex obligatione,que
ſurgit ex iuramento:quia contra executionem obligationis ex iura
mento nõ poteſt opponere exceptionem hoc puto verũ quando ab
initio ſpoliatus erat:ꝛ ſciens preſtitit iuramentũ ſecus ſi ex poſt fa
cto fuerit ſpoliatus:qꝛ iuramento ineſt conditio niſi iuſta cauſa ſu-
perueniret qua te a petendo poſſim repellere ſicut ꝛ alie generales:
de quibus.de iureiur,quemadmodum. Fatentur hic doc.qđ fideiuſ
ſor poteſt opponere exceptionem contra creditorem ex ſua vel debi
toris perſona qua compenſat tam ſibi quam principali debitori de
bitum.ff.de cõpen.l. ſi quid. Quintus quando aliquis conqueritur
de aliquo:qꝛ impedit ne filiũ baptizet ne defunctũ ſepeliat ne pon
tem reficiat ruentem.iſtam nõ poteſt tunc opponi exceptio ſpolia-
tionis.arg.v.di.baptizare.viij.q.iiij.nõne.ff.de no.ope. nuntia.l.j.
§.ſi quis riuos.ſecus ſi conqueritur de iniuria iam irrogata.ſ.de eo
qui non permiſit baptizari filium vel ſepelire defunctũ. Tunc eniꝫ
per exceptionem ſpoliationis elidi poteſt actio.ſm Uinc. ꝛ de his
omnibus in ſpec.de peti.ꝛ poſ.§.j.verſi.quid ſi debitor.ꝛ verſic.ſeq.
Sextus caſus quando quis agit interdicto vti poſ.ne turbetur ſibi
poſſeſſio vel ne offendãtur inquilini vel habitatores ſeu putatores
vinearum:non ob.ſpoliationis exceptio:qꝛ iudicis eſt futuras lites
impedire:ꝛ prouidere ne quis in ſua poſſeſſione turbetur vel mole
ſtetur:ſed ſi ageretur ad penam puta ad eſtimationem turbationis
j.annum.ff.vti poſ.l.j.ꝛ.l.pe.§.vltimo.exceptio ſpoliationis ꝓdeſt
ſm Hoſti. Contrarium huius tenet Innocen.j.c.ſi,circa prin.gloſ.
mag.vbi dicit agenti poſſeſſorio retinende obſtare indiſtincte ſpo
liationis exceptionem fatetur qđ ſi vellet ſpoliatus de vtroqꝫ agere
tur.de quo Hoſti.remittit ad.c.paſtoralis.j.ti.j. Jo.an.remittit.de
preſcrip.veniens.vbi Inno. ſentit qđ exceptio ſpoliationis obſtet
agenti vti poſ. Jo.an.in addi.ſpec.in ti.de poſ.ꝛ peti.§.j.ver.ſed nũ
quid intentãti.dicit qđ ſi periculum eſt in mora contra agentem ſu-
per diuerſa re.vt vti poſſi.non admittitur ſpoliationis exceptio.vt
ſ.Si periculum non eſt in mora admittitur.hoc puto verũ ſi ſpolia
tionis exceptio opponitur contra agentem ſuper diuerſa re. vt vti
poſ.Sed ſi vnus ſuper eadem re agat poſſeſſorio retinende alter vti
poſſi.tunc procedit id quod diſputat Jo.an.ꝛ Inno.j.de preſci.ve-
niens.quod etiam ponit Bar.in.l.j.in ſi.ff.vti.poſ. hoc plene expe-
diam.in.d.c.veniens. Quantum ad principale dictum an agenti de
poſiti obſtet ſpoliationis exceptio doc.tenent glo.nõ ob.qđ agen-
ti depoſiti nõ obſtet cõpenſationis exceptio : qꝛ cõpenſans fatetur
depoſitum:ꝛ ibi no.perfidia ſi depoſitũ nõ reſtituat:que ratio ceſſat
in opponente ſpoliationis exceptionẽ:qꝛ crimen opponit:hic nul-
la perfidia:ſed equitas eſt eũ audiri:ita not.Hoſ.in.ca.ſi.ꝛ hoc tenet
34 Inno.hic:ꝛ tan.Hoſ.ꝛ Hoſt. ¶ †Quero in modũ exceptionis: pro
bata ſpoliatione an eedẽ probationes proficiãt:ſi poſtea peto dire-
cte poſſeſſionẽ:glo.dicit qđ nõ niſi aduerſarius cõſentiret.j.de teſti.
veniens. Idẽ Inno.ꝛ Hoſt.no.glo.iũcto tex.quẽ allegat qđ partes
cõſentiẽdo poſſunt facere vt ſemiplene ꝓbationi detur virtus plene
35 probationis. ¶ †Querit gl.ſuccubuit excipiẽs de ſpoliatione:vult
poſtea agere poſſeſſorio:nunqd poſſit glo.arguit qđ nõ:qꝛ eandem
queſtioneꝫ volo refricare:licet alio genere iudicij:qđ non lꝫ.ff.de ex-
cep.rei iudi.l.ſi quis cũ totuꝫ.§.ſi.dicit glo.qđ põt:neqꝫ impedit qđ
ſuccubui:qꝛ poſſeſſorium directe poteſt intentari etiam de diſſimi-
libus cauſis:de dona.inter dilectos:ꝛ ſi primo agitur criminaliter:
et non obtinet:poſtea poteſt agi ciuiliter. C. quando ciui.ac. preiu.
cri.l.vna. Idem hic Innocen. Tu dic qđ ratio eſt quia ſummarium
iudicium non obſtat plenario:vt dicto.c.veniens.l.ſin.ff.de his qui
ſunt ſui vel alie.iuris.ꝛ patet in.l.ſi quis a liberis.§. meminiſſe.ff.de
libe.agnoſcẽ. Sed eſt dubiuꝫ quid ſi abbas ſuccubuit in exceptione
oppoſita a militibus:poſtea militibus agentibus contra ipſum in
terdicto eſt abſolutus ab ipſorum impetitione:demum Abbas re-
incipit eandem queſtionem:an obſtabit ei exceptio ſententie.dicit
Innocen.qđ non propter equitatem ſuperuenientis ſentẽtie.ff.de
cond.ſine cauſa.l.ij.ff.como.l.i comodato.§.ſi.ff.depoſi.bona fides.
de pu.mil.c.ij.propter quam equitatem is qui tulit interlocutoriaꝫ
ipſam reuocare debet.ff.de re iudi.l.qđ iuſſit.de ap. cum ceſſante:et
qꝛ reo abſoluto interdicto daretur exceptio ſi iterum conueniretur:
multo fortius danda eſt replicatio:ſi iterum conueniatur ꝛ excipia-
tur de ſpoliatione:de qua victus eſt in interdicto:ſm Inno.queſtio
nes iſte ꝛ ſimiles latius examinabuntur.j.c.ſi. Sed ꝙtum dictum eſt
ſupra probationẽ ſupra exceptione:in ſummario iudicio:non face-
re fidem in plenario:bene dicit glo.ꝛ approbat Innocen.alia ratio-
ne:qꝛ finis variatur:qꝛ primo opponitur ad repellendũ nũc agiẗ ad
conſequẽdum. Hec autẽ dicit vera Innocẽ.ꝛ no.hoc dictũ: quando
probatio eſt facta in ſummario iudicio:ꝛ ſemiplena:qꝛ hec nõ obeſt
in plenario:ſed ſecus dicit in confeſſione:que facta in iudicio:quan
tũcunqꝫ ſummario:habet omnem effectum ſuum:ꝛ qđ preiudicet in
plenario eſt cauſa quia cõfeſſio non diminuitur ex hoc qđ iudicium
ſummariuꝫ ſit:cum adeſſe non requirat telam iudicij:quod ſecus eſt
in probatione. Itẽ qꝛ multa poſſunt opponi cõtra teſtes:que nõ op
ponunẗ cõtra cõfeſſionẽ:ꝛ magis ſtricte examinabitur:ꝛ opponitur
contra teſtem in plenario ꝙ in ſummario:vt not. Innoc.vbi idem
dicit in ſimili.ſ.de electio .per inquiſitionem. Item quia confeſſio
tranſit in notorium iuris eo quod in ſummario ſit quod non eſt in
teſtibus;quia oportet quod plene ſint examinati.vt not.j.de appel
lationibus.cum ſpeciali.ad hoc.de electi.cle.conſtitutioni.de accu.
c.primo ꝛ ſcđo.libro ſexto,vbi in iudicio non legitime promoto cõ-
feſſio tranſit in notorium. Idem dicit Innocen.de accuſatio.quali
ter.in verbo ad degradationem.verſi.non negamus.ꝛ plus dicit in
qualibet probatione notoria:quia ſi aliquid in ſummario eſt proba
tum notorium habet illum effectum ac ſi eſſet probatum in plena-
rio:ꝛ eandem ſequitur ordinaria condemnatio.ad hoc tex.de excep.
c.primo.ꝛ quod dicam.j. nam crimen exceptum ordinarie punitur
quando de eo conſtat confeſſio.ad hoc de confeſſio.c.primo. Plus
dicunt docto.de reſtitutione ſpoliato.piſanis.vbi caſus quod etiaꝫ
in iudicio nullo propter ordinem nõ ſeruatum dum tamen habeat
colorem iudicij valet cõfeſſio dum tamen iudex ſit competens. Ad
hoc optime glo.in.c.quoniam.§.quod ſi ſuper.vt lit. non conteſta
in verbo ſummatim.vbi iuramentiuꝫ in ſummario iudicio prodeſt
in plenario dummodo nõ mutetur forma agendi.ad hoc quod no.
Joan.lxxix.alias.lxxxix.diſtinct.c.ij. Barto.in.l. diuus.ff. de cuſto
reo.hoc temperare videtur verum quando quis confitetur princi-
paliter delictum in iudicio quantumcunqꝫ nullo:ſecus ſi incidẽter
per.l.filium.cum glo.ff.de libe,cauſa. Uerba iſta ſunt contra no.in
dicto.c.qualiter.ꝛ contra not.de confeſſ.c.primo.ꝛ.j.de excep.deni-
qꝫ.procedit igitur dictum ſuum vt tacita confeſſio interclauſa in ex-
ceptione non preiudicet. Ideo quia excipiens non fatetur.argum.
j.de except.cum venerabilis. ꝛ in regula exceptionem.de regu.iur.
libro ſexto.niſi factum extrinſecus ab exceptiõe poneret pure ꝛ nõ
conditionaliter:vt ibi dicit glo.ꝛ no.ſ.de tranſact.preterea. Idem
ſi de crimine conſtat per viam exceptionis parte ſuper exceptione
plenarie defenſionem aſſumente.vt not. Innocen.in.c.peruenit.de
ſide.ꝛ ponit Archidia.ij.q.prima.in primis.ſuper glo. non intelli-
gas.plus dicit Butri.in.l.ab hoſtibus.§.ſed quod ſimpliciter.ff.ex
quibus cau.ma.quod ſi in ſummario iudicio facta eſt plena ꝓbatio
quod illa prodeſt ꝛ.nocet in plenario quod intellige quando eſt fa-
cta plena probatio quo ad modum procedendi : quia lit. conteſta.
ꝛ quo ad ſubſtantiam probationis ꝛ modũ examinandi. Ex his pa
tet an ꝓductio inſtrumenti facta in iudicio ſummario ꝓſit in plena
rio cõtra ꝓducentem vel contra illũ contra quẽ ꝓducta eſt. Freder.
ſuo conſi.clv.tꝫ productionem nõ facere fidem: qꝛ reperitur produ-
ctio facta

ctio facta lit.nõ conteſt.per que dicit qđ ſi productio ſit facta inſtru
menti:de quo facta eſt mentio in libello ad informandam partem:
ſcđm ea que no. Inno.⁊ Hoſti.de proba.c.j.qđ ad probandū neceſ
ſaria eſt productio illius inſtrumenti:qꝛ productum non videtur ad
probandum:ſed ad informandum:vt qꝛ lit.non conteſt.pro quo eſt
caſus caſus.j.de reſti.in integ.c.ij.qđ no.ad hoc.glo.vt lite nõ con
teſta.q̃ſi.§.j.vbi examinatio teſtium ꝓpter periculum non proficit
in iudicio niſi iterato producatur poſt lit.conteſta.puto tamen qđ
ſi inſtrumentum fuiſſet exemplatū apud acta ſufficeret ꝓductio il
lius exempli.per no.in.c.cum in iure.de offi.deleg.⁊ per ea que ſcri
36 buntur per doc.j.de ꝓba.quoniã contra falſam.†Ex his decidit du
bitatio an ꝓbata exceptione excõicationis contra aliquem qui ex
hoc repulſus eſt ab agendo ſi poſtea contra eundem vel alium de ea
dem re incipiat agere an poſſit repelli ex vi interlocutorie primi iu
dicij per quam fuit in primo iudicio repulſus.dicit Inno.quod nõ
nec probationes primi iudicij probabunt excõicationem in ſecūdo
argu.ff.de excep.rei iud.l.cū queritur.⁊.l.ſeq.ſic licet aliqui propter
aliquas cauſas repellantur ab accuſatione.ij.q.j.prohibentur.non
propter hoc alias puniuntur niſi de hoc directe agatur contra eos.
ff.ex qui.cau.ma.l.ij.nec ad hoc actum eſt.j.e.c.§.j.ſed de hoc ⁊ ſimi
37 li.dic vt dicam.j.ſuper glo.pe.¶ Venio ad ver.verū.†No.j.qđ ordi
nata ad finem repellendi nõ habent effectum cõſequendi.ad hoc de
38 excep.cum inter.¶†No.ij.qđ vbi crimen deducitur in iudicio con
tra teſtem per modum exceptionis queſtio nõ eſt criminalis ſed ci
39 uilis.vide de accu.ſuper his.¶†No.iij.qđ crimen exceptum cõtra
teſtem vt ordinatum ad repellendum nõ habet effectum niſi repul
ſionis:⁊ ex eo non imponitur pena ordinaria hoĩs nec iuris ⁊ ſic nõ
40 infamat.ad hoc.l.lucius.ff.de his q no.infa.¶†No.iiij.quod cri
men exceptum:licet nõ puniatur pena ordinaria punitur tamen ex
traordinaria:qꝛ quo ad illam non ponderatur modus crimen in iu
41 dicio deducendi.ad hoc.l.nullum.C.de teſti.¶†No.v.quod crimẽ
falſi infamat teſtem:⁊ ſic periurium infamat quando cõmittitur te
42 ſtificando.de quo de teſti.teſtimoniuȝ.¶†No.vltimo qđ exceptio
non ſolum eſt actionis repulſio ſed etiam officij:qꝛ repellit ab offi
cio teſtificandi ⁊ munere publico repellit etiam promouendum ad
43 officium vel beneficium.de accuſ.veniens.⁊.c.ſup his.⁊.c.j.† Item
ab officio tutele.ff.de ſuſpec.tut.l.iij.§.preterea.⁊.§.ſi tutor.excipit
44 etiam contra promotum.de app.honores.¶†No.qđ aliud eſt ꝓ
teſtatio aliud exceptio ⁊ aliud actio.Nam qui ꝓteſtatur dicit ſe ius
habere:ſed non precludit aduerſario ius agendi nec ſequitur condẽ
natio cum autem excipit dicit ſe ius habere:⁊ precludit viam aduer
ſario ſed non conſequitur condẽnationem qui vero agit dicit ſe ius
habere:ſed non precludit viam agendi excepta cauſa ſpoliationis:
quod dic vt.j.c.ſi.ſi tamen ꝓbet niſi aliud obſtet conſequitur condẽ
nationem ſm Hoſti.¶ Venio ad glo.que iuſtificat tex.in princi.⁊
45 eſt clara.¶†Opp.qđ crimina de quibus cõſtat excipiendo puniã
tur.xxiij.que.ij.ecce.quia quomodocūqꝫ in iudicio claruerint pu
niuntur.So.intellige quocunqꝫ modo congruo ⁊ apto ad penam
imponendam vt inquirendo accuſando denuntiando nõ ſi de hoc
46 conſtat exceptionis via.¶†Opp.ij.qđ crimen de quo conſtat inci
denter:⁊ excipiendo in iudicio puniatur.j.de conceſ.preben.ex par
te.ad illud nõ reſpondet glo.dic qđ ibi cõſtitit in alio iudicio legiti
47 me promoto.¶†Oppo.iij.qđ crimen de quo conſtat in iudicio ſit
punibile.de elec.per inquiſitionem.glo.nõ reſpondet.Reſponderi
poteſt vt in ſe contrario vel dic qđ ibi inquiſitio erat generalis etiã
48 contra teſtem:quia in capite ⁊ in mẽbris vt ibi dicit glo.¶†Opp.
iiij.qđ crimen exceptum puniatur.vt de confeſ.cum ſuper.Glo.di
cit qđ quandoqꝫ crimen eſt connexum:⁊ de eo conſtat confeſſione:et
crimen exceptum punitur ex quo eſt connexū ei de quo agitur in iu
dicio ibi enim opponebatur ſimonia principaliter in iudicio:⁊ de
ea teſtis ⁊ pro ea interceſſerat teſtificatus eſt:⁊ cõſequenter tunc pu
49 nitur:vt ibi ⁊ de excep.deniqꝫ.ad ſi.¶†Oppo.v.de.l.ij.§.ſi publi
co.de adul.Glo.reſpondit qđ ſi exceptio nõ habet finem repellendi
ne ſit inutilis punitur vt ibi:qꝛ ad illud opponitur ex quo nõ hȝ fi
nem ſuum.Si habet finẽ ſuum repellendi exceptio non punitur qꝛ
ſufficit ſi hȝ finem ſuum ibi enim exceptio lenocinij non obeſt mari
to accuſanti merito ergo punitur ſic dȝ intelligi Cyn.in.l.vbi.C.de
fal.vbi dicit qđ vbi exceptio opponitur ad finẽ puniendi punit:ſe
cus ad finem repellendi.Inquantū gloſ.dicit qđ exceptio lenocinij
nõ ob.marito ad finem repellendi.Gloſ.dicit verū quando ꝓponit
per virum accuſatio criminalis ſecus ſi proponitur mixta ad ſepara
tionem thori.de eo qui cog.conſang.c.diſcretionẽ.j.de adult.c.j.de
hoc plenius per bar.in.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.qꝛ ſi obijcitur ma
rito agenti ciuiliter admittitur:vt.l.viro.ff.ſol.mat.Si opponitur
marito agenti criminaliter:⁊ tunc ante nomen receptum inter eos
admitteretur a quolibet extraneo oppoſita.C.de adulte.l.quoniã
alexandrū.aut obijcitur poſt nomẽ receptum inter reos:⁊ ab extra
neo nõ admittitur nec a muliere ad finẽ repellendi.vt.l.ij.§.ſi publi
co.ff.de adul.aut ad ipſum puniendū ⁊ poteſt opponi ab vxore:ab
extraneo autem nõ.Ratio quia mulier proſequitur ſuam iniuriaȝ
opponendo cū ſubducta viro preſumatur:ſed nõ extraneus.Ideo
recuſare non poteſt ⁊ ſic nec excipere ad finem puniendi.vt.l.ij.§.ſi
publico.ff.de adul.ſm Bar.vel poteſt ſolui.ſm doc.vt proxi.cõtra
quia ibi exceptio lenocinij contingit principale crimen adulterij:de
quo agitur.Unde ſi eo caſu punitur teſtis:vt dictum eſt ſupra nimi
rum ſi principalis actor cum ille neceſſarius hic voluntarius.gl.eſt
expedita cum ſuppletionibus doc.obmiſſo vno verſu intermedio.
¶ Reſtat concludere materiam ⁊ concludendo glo.etiam in verſi.
inter medio obmiſſo tria principaliter videnda ſunt.Primo an cri
men exceptum vel de quo incidenter conſtat in iudicio puniatur.
Secundo an infamet infamia iuris.Tertio an infamet infamia fa
50 cti.¶†Ad primum dic ſi tela contra eum pariter:⁊ contra alios eſt
inſtituta ⁊ punitur licet incidenter conſtet qđ ad hoc pendet tela cõ
tra eum:⁊ hic eſt caſus de elec.per inquiſitionem.ſm glo.hic ⁊ ſcđm
glo.ibi.Si autem tela iudicij eſt ad aliam perſonam tantum reſtri
cta vel ad alium finem:⁊ tunc ſi iudex crimine excepto aſſumit nouã
telam ⁊ ex officio procedit de nouo contra talem de quo incidenter
conſtat:⁊ poterit faciendo de nouo conſtare ipſum punire nam tela
inter partes pendente poteſt iudex ratione publici intereſſe punire
⁊ ſupplere de facto:⁊ ex officio procedere.no.glo.de elec.cupientes.
§.ceterum.in verbo excludentes.dicit Inno.de fideiuſſo.peruenit.
Archi.ij.q.j.in primis.Jo.iij.q.v.conſtituimus.⁊ ſic debet intelligi
Dy.in.l.ij.§.ſi publico.ff.de adulte.vbi dicit crimen exceptum pu
niri vbi iudex ex officio abſqꝫ accuſatore poteſt procedere quod di
ctum recitat Joan.an.in addi.Specu.in titu.de probatio.§.primo
verſi.nouo.non puto tamen quod probationes in tela exceptiõis:
prodeſſent in tela officij iudicis:licet ſic confeſſio per illa que ſcribit
Innocen.hic.⁊ de elec.per inquiſitionem.⁊ de teſti.cauſaȝ.per.c.in
ter dilectos.verſi.verum.de fide inſtrumen.⁊ quare aliud in cõfeſſis
patet ex his que ſupra dixi.⁊ dicam.j. Idem ſi crimen deducitur in
iudicio vt exceptio:⁊ vt accuſatio vt quia excipiens implorat ſuper
eo officium iudicis vt puniatur ⁊ tenuit Gui.de ſuȝ.in.l.vbi.C.de
fal.⁊ ponit Joan.and.in addi.Specu.in titu.de probatio.§.primo
verſicu.nouo.Ad hoc dictum.Jo.iij.q.ix.conſtituimus.quandoqꝫ
non aſſumit nouam telam:⁊ tunc aſſumit nouam telam:⁊ tunc ex
ceptio aſſumit locum actionis:quia eſt volūtaria ⁊ crimen exceptū
punitur:vt notabiliter ſcribit Innocen.de elect.ſuper eo.verbigra
tia:vt ſi petenti confirmationem opponatur delicti exceptio:quia
iſta habet inſtar actionis cum non ſtimulato cõpetat. Si exceptio
non aſſumit locum actionis:ſed ſtat in finibus exceptiõis:quia op
ponitur a ſtimulato ⁊ ſi nõ poteſt habere finem repulſionis:vt quia
non poteſt opponi ex perſona vel tarde opponitur ad repellẽdum
oppoſita videtur ad puniendum.Ideo tunc punitur vt dicit gloſ.
hic ⁊ ſic intelligit Cynus.in.l.vbi.C.de fal.ſi poteſt habere finem re
pulſionis:⁊ tunc ſi is cõtra quem opponitur aſſumpſit finem defen
ſionis ſuper cauſa principaliter diſputando ⁊ punitur dicit Inno.
de fideiuſſoribus.peruenit.⁊ recitat Archid.ij.q.j.in primis.ad hoc
quia petitum incidenter deductum habet vim principalis quando
ſuper eo principalis proſecutio.vt not.Innoc.de cauſa poſſeſ.cum
eccleſia.primum dictum fuit originaliter Jo.iij.q.v.conſtituimus.
Si autem non aſſumpſit defenſionem:alias diſcuſſionem tunc ſi cri
men non eſt cõnexum negotio:de quo principaliter agitur in iudi
cio non punitur ordinaria pena:ſed bene extraordinaria vt hic a cõ
trario:⁊ patet.C.de teſti.l.nullum.⁊ hoc ſiue confeſſione ſiue aliter
conſtet:quia hec confeſſio inaduertenter videtur fuiſſe facta coram
iudice eo ad hoc non intendente vel ſedente.Ideo non operatur vi
res ſuas.ad hoc quod not.glo.de confeſſ.c.ſi.⁊ ſcribit Joan.and.de
cohabi.cleri.⁊ mu.tua.⁊ Cal.in.c.veſtra.in.q.an puniatur delictum
coram tribunali commiſſum.ad hoc.l.heredes.§.ſi.ff.de teſtamen.
Si autem crimen eſt connexum ſi de eo conſtat confeſſione punitur
pena ordinaria:ſi non conſtat niſi probationibus punitur pena ex
traordinaria:ſed non ordinaria ſic intellige de exceptio.c.primo.in
ſi.⁊ hanc opinio.tenet Bart.in.§.ſi publico.⁊ approbat etiam Jo.
an.in addi.Spec.in titulo de proba.§.j.verſ.nouo. quando autem
dicatur connexum ⁊ quando non Bar.dicit in.l.ij.§.ſi publico.⁊ di
cam.j.de excep.poſt Jo.and.c.j.in ſi.Ratio autem differentie inter
connexum ⁊ non connexum eſt.qꝛ connexio facit vt quoquo modo
deductum videatur argu.l.nulli.C.de iudi.de cauſa poſſeſ.c.j.de ſe
queſt.poſſeſ.c.j.Ratio differentie quare vbi cõſtat confeſſione mo
dus procedendi non attenditur dummodo propter hoc iudex quo
quo modo ſedeat quo ad confeſſionem que non exigit telam.vt no.
Innocen.j.de accuſa.qualiter.⁊ hic.Probationes autem leduntur
ex modo procedendi:⁊ quia multa poſſunt opponi contra teſtes:
que non contra confeſſionem.vt dicit Innoc.in dicto.c.per inqui
ſitionem.quod puto etiam ſi probatio fuerit facta plene per teſtes:
quia talis probatio leditur quãquam plena propter defectum or
dinis iudiciarij quicquid ſcribit Bart.in.l.ab hoſtibus.§.ſed quod
ſimpliciter.ff.ex quibus cau.maio.Idem ſi probatum eſt exceptum
per inſtrumentum per ea que dixi ſupra:per hoc dicit Barto.in.§.
ſi publico.⁊ in caſibus in quibus dixi crimen exceptum puniri pena
ordinaria ſi de eo accuſet exceptio:⁊ ſententia ſuper exceptione tol
lit accuſationem per.l.ſenatus.ff.de acc.⁊.l.licet.nan.cau.⁊ ſta.⁊ qđ

no.de accu.ſuper his pendẽtia tamẽ exceptionis nõ repellit accuſa
tionem:ſicut nec inquiſitionẽ.ſm eum.Sed forte dici põt contra:ex
quo ad puniendũ ordinat᷑:⁊ ſi ſuccumbat in exceptione.dicit Bart.
ꝙ nõ obſtabit exceptio:ſi poſtea accuſet᷑ põt dicere verũ ꝙ nõ omni
no plene proceditur ſuper exceptione.Sed falſum eſt vbi cõſtat per
viã cõfeſſionis:vt dixi ſupra.Ex his deciditur an in tali exceptione
exigatur inſcriptio:⁊ alia ſolẽnia que in libello accuſationis:⁊ breui
ter Bar.in.l.ſicut de accu.⁊ in.l.j.de excep.dicit ſolẽnitatẽ exigi:quã
do opponit᷑ crimẽ ad puniẽdũ:ſecus ſi ad repellendũ.alle.ſ.de accu.
ſuper his:hoc intelligo ſaluo qd̄ habet᷑ in beneficiali.de elec.c.j.et.c.
vt circa.li.vj.⁊ in cle.cõſtitutionẽ.de elect.in cle.vt dicit Bar.in.d.l.
de excep.Idẽ diſtinguit quo ad interuentionẽ procuratoris.in.d.l.
ſi cui.⁊ in.l.pe.§.ad crimẽ.de pub.iudi.qꝛ ſi ad finẽ puniendi non in-
51 teruenit:ſi ad finẽ repellẽdi interuenit.¶ †Venio ad ſcd̄m an crimẽ
exceptũ infamet:dic qd̄ in omnibus caſibus:in quibus dixi crimen
exceptum puniri ordinaria:in omnibꝰ illis infamatur de iure:ſi de
iure delictũ infamat.no.Ioã.iij.q.ix.cõſtituimus:dummodo ſuper
pena ſit pronunciatuꝫ:vbi ex pena ſurgit infamia:vel ſuper delicto
declaratorie:vbi ex delicto ſurgit infamia.In omnibus aũt in quibꝰ
poteſt imponi pena ſolũ extraordinaria:eſt dubiũ:qꝛ talis pena non
imponitur abſqꝫ cauſe cognitione.Et ſi quidem pena nõ eſt impo-
ſita nõ infamat ad hoc hec decre.q̄ parificat penã ordinariã iponi:⁊
quẽ tũc infamari : ſi eſt ꝓceſſuꝫ:ad pene ipoſitionẽ q̄ꝫ q̄ꝫ extraordinarie
ĩfamat᷑ vt dicit Bar.in.l.nul lũ.C.de teſti.⁊ Io.ix.q.iij.cõſtituimꝰ.
52 ¶ †Ad tertiũ quid de infamia facti:dic qd̄ hoc plus a facto regu-
latur q̄ꝫ a iuris effectu.Ideo ſi fama ex hoc ad plures trãſiuit ita qd̄
notet᷑ infamat.de teſti.teſtimoniũ.glo.de elec.ſuper eo.de iudi.at ſi
clerici.ij.q.ij.multi:et glo.de elec.per inquiſitionẽ.Si nõ tranſit in
53 noticiã pluriuꝫ ita qd̄ notet᷑ ſecus eſt.† Eſt autem effectus talis in-
famie:quia repellitur infamatus a dignitatibus quia ꝓmouẽdi in
nullo debet fama vacillare.xxiij.diſtin.laici.ff.de decur.l.eos de ac-
cu.omnipotens.lxxxj.diſtin.tantis cũ al'.in glo.per que gof.tenet
qd̄ ꝓpter crimen exceptuꝫ teſtis nõ repellatur ab ordine niſi laboret
infamia facti ⁊ in purgatione deficiat.Ioan.an.remittit.de accu.
ſuper his.ſuper glo.j.⁊ de pur.ca.cum inter.ſuper glo.ij.vbi tꝫ quod
crimẽ exceptũ cõtra teſteꝫ cum videat᷑ plus exceptũ cõtra partem:
q̄ꝫ contra teſteꝫ nõ repellit eum.ad hoc quod no.de fo.compe.verũ
poſt Hoſtien.qd̄ eſt verũ niſi ſit informatus vt dicit in dicto.c.ſuper
his.⁊ hic.alius eſt effectus quod ꝓpter talem infamiam poterit in-
dici purgatio in qua ſi deficiat poſtea directo poterit puniri.no.gl.
de iudic.at ſi clerici.⁊ gl.hic.⁊.ij.q.j.in vlti.Sic dicit intelligi Inno.
de elec.per inquiſitionẽ.⁊ qd̄ no.in.c.q̄ꝫ ſit.de exceſ.pla.de hoc.Io.
lxxix.di.c.ij.⁊.ij.q.vij.in apoſtoli.xxiij.q.iiij.ecce.archi.xxiij.diſtin.
54 illd̄:⁊.l.diſtin.ſi epiſcopus.⁊.ij.q.j.multi.†Ex his deciditur quid ſi
opponatur excõicatio contra aliquem vt repellatur a teſtimonio
vel ab electione an illa probata in aliis debet vitari.glo.hic.dicit ꝙ
ſi ex illo facto publica laborat infamia:non eſt ei cõicandũ.de ſent.
55 excom.cuꝫ deſideres.§.ij.⁊.ij.q.j.multi.†Ex his deciditur petit qs
ſe ab excommunicatione abſolui repellitur quouſqꝫ ſatiſfacerit:qꝛ
ꝓbatur contra eũ manifeſta offenſa:venit de nouo ⁊ petit abſolui:
an ſit audiendus.Dicit Innocẽ.quod non niſi prius ſatiſfaciat.de
56 ſen.exc.ſolet.§.j.libro.ſexto.†Ex his deciditur repellitur quis pe-
tens abſolutioneꝫ:vt excommunicatus ꝓ manifeſta offenſa:ſi poſt
ea in alio iudicio agat an probationes primi iudicij proficiant con
tra eum ⁊ an proficiant vt poſſint contra eum magis aggrauari:tã-
quam perduret in excommunicatione ſcꝫ vt denuncietur excõicatꝰ
vel vt fructus beneficij ſibi ſubtrahantur:dicit Inno.quod quando
qꝫ oppoſita fuit prima exceptio vt ab agendo repellatur ⁊ hoc non
proficit:quia ad hoc non eſt actuꝫ.Sed ad hoc tantuꝫ directe actũ
eſt vt a petitione repellatur quod ⁊ reus eſt conſecutus quandoqꝫ
ꝓponitur excommunicatio contra ipſum nõ vt ab agendo repellat᷑
ſed vt a iure ſuo cadat.⁊ ad finem declarandi ſententiam ⁊ ligamen
quia petit abſolui vel quod denuncietur abſolutus ab excommuni
catione in ſe lata poſt appellationem legitimam aduerſarius exce-
pit quod nulla preceſſit appellatio vel iniuſta ⁊ hoc ꝓbat qd̄ appel
latio fuit nulla vel iniuſta ⁊ fert᷑ ſnĩa ꝓ excipiẽte ⁊ ꝓbat᷑ iuſta.dic qd̄
hoc caſu hec ſnĩa ei p̄iudicabit in aliis vt ſi in ea ꝑmaneat ſubtrahã
tur bñficia ⁊ aggrauari poterit magis ꝯ eũ:ratio qꝛ opponẽs nõ in
tẽdebat tãtũ eũ ab agẽdo repellere:ſꝫ intẽdebat ſnĩaꝫ ꝓ eo latã de-
fendere ⁊ de iure ſuo ꝓbare.Nõ ob.ſi dicat᷑ hoc mẽbrum ſine dubio
qꝛ eo qd̄ petit abſolutionẽ fateri videat᷑ ſe ligatũ ⁊ ſic ex ſola ꝯfeſſio-
ne cõtra eũ cõſtat de excõicatiõe:ar.de elec.venerabilẽ.dicit Inno.
qd̄ nõ fatet᷑ qꝛ petere põt ex abundãti cautela:qꝛ bonarũ mẽtiũ ⁊c.
v.di.ad eius vo.ſcd̄m Inno.Sꝫ hoſti.dicit hoc verũ ſi exprimat᷑ ꝙ
ad cautelam.alias non preſumitur ad cautellam.de ſenten.excõ.
ſuper eo.de ele.venerabileꝫ.ver.ſunt quoqꝫ.dicit tamen Innocen.
qd̄ nõ repellat᷑ hic:vel magis agrauabitur contra eum aut᷑.ſecũde
ſententie qua prouinciata eſt appellatio iniuſta.Sed auctoritate
prime.xj.q.iij.curie.⁊ no.de treu.⁊ pac.capitu.j.§.j.⁊ de ap.paſtora
lis.§.ſi.ſm Inno.Hoſti.nõ placet hec ſubtilitas cõcludens qd̄ licet
in ciuilibus ꝓcedant regule vt ponderetur modus agẽdi an obſtet
ſi ad aliud poſtea agatur nõ ꝓcedit hoc.In ſpiritualibus talis ſub
tilitas nõ conſideratur:ſed de bona fide agendum:⁊ animarum pe-
riculis occurrendũ.vt no.de iudi.dilecti.de dolo ⁊ cõtu.c.j.per que
concluditur qd̄ in talibus nõ ponderato modo deducendi an prin-
cipaliter an incidenter an exceptionis via vel actionis ſi inde confi-
tetur:vel aliter contra eũ ꝓbetur ⁊ repellat᷑:qꝛ excõicatus nõ ſolum
quantum ad illũ qui opponit:ſed etiam q̄ꝫtum ad alios inficitur:qꝛ
talis confeſſio vel ꝓbatio notoriam reddit exceptionem vel id quod
eſt exceptum.de coha.cle.⁊ mu.c.ſi.igitur ab omnibus repellitur:et
vbiqꝫ vt eſt videre ſpecialiter in excõicatione cuius exceptio vel de-
nuntiatio cuilibet cõpetit de populo:⁊ ex quo notoria eſt ꝓpter pe
riculum aĩarum non ſolum excõicati:ſed etiam participantiũ apta
eſt ad actorem ex puro iudicis officio repellendum.de excep.exce-
ptionem.⁊.c.pia.in ſi.lib.vj.Ad hoc qꝛ qualitercũqꝫ conſtet qd̄ ali-
quis ſit excõicatus in vna eccleſia excõicatus eſt apud omnes : ⁊ ab
omnibus euitandus.iij.q.iiij.nullus.⁊.c.omnes.iiij.q.v.quis.xj.q.
iij.c.ij.⁊.iiij.de proba.poſt ceſſionem ⁊ adminus ex officio contra ta
lem ſi in fecibus ſuis iacet põt procedere iudex ſuus.de app.paſtora
lis.de offi.ordi.c.j.de ſimo.licet hely.Idem in ſimoniaco in ordine
⁊ no.de ſimo.tanta.§.item oĩs.patet etiam in fornicatore.de coha.
cle.veſtra.⁊ periuro ⁊ aliis.de quibus.j.de teſti.c.ſi.aſſignat cauſam
diuerſitatis inter ciuiles cauſas ⁊ ſpirituales:qꝛ in ciuilibus ſi ꝓba
tio facta in vno iudicio vel in vno modo agendi nõ proſit in alio nõ
eſt multum curandum iudici eccleſiaſtico:qꝛ ſpiritualiter vel tempo
raliter nõ poteſt niſi litigantibus obeſſe vel prodeſſe.In ſpũalibus
autem ⁊ potiſſime in predictis exemplis niſi ſemel cõuicti vel cõfeſ-
ſi repellerentur non ſolũ repulſorum:ſed etiam oĩm cum eis partici
pantium animabus periculũ immineret.Ideo neceſſe eſt vt in his
caſibus aliter ſentiamus vt periculis aĩarum occurratur.j.q.j.§.ec-
ce.⁊.§.cum ergo.l.di.vt cõſtitueretur.xlij.di.quieſcamus.lxj.di.mi-
ramur.Idem in periurio.vt no.de teſti.teſtimonium.§.j.ſm Hoſt.
Io.de lig.dicit dictum Inno.procedere vt in alio iudicio non pro-
ficiat parti.Sed bene poterit iudex ex officio ꝓcedere contra eum:
⁊ ſic ꝓcedat dictum Hoſti.ad hoc cle.conſtitutionẽ.de elec.in cle.et
glo.ad excludendas in.c.cupientes.ver.ceterum.de elec.lib.vj.Pu
to qd̄ cum excõicationis exceptio afficiat perſonam ſapit naturam
ſententia pro ea declaratorie ſnĩe:ideo prodeſt quibuſcunqꝫ illa de-
ducentibus in iudicio per viam exceptionis:⁊ ſic eque ſummarie ꝓ
ficit etiam in quibuſcunqꝫ aliter illa vtentibus vbi nõ exigatur ple
na ꝓbatio eius:ſed ſufficit qualis qualis fides.Sed ſi exigitur ple-
na ꝓbatio eius:vt qꝛ agi vellet contra eum:vt quia durauit a nõ ex-
cõmunicatione ad priuationem beneficij non ꝓdeſſet ad hoc niſi ex
ſuſpitione ꝓcederetur ad indictionem purgatiõis iudicis officio.
57 ¶ †Opp.quod teſtis repulſus notetur de periurio : vt patet de te-
ſti.cum tu.Glo.vlti.dicit qd̄ inquantum dicit litera eos concordan
dos ne de periurij reatu notentur intelligendum eſt quo ad factum
⁊ quod hic refertur ad ius:quia de iure nõ cenſetur infamis:ſed non
vitat infamiam facti.l.ij.C.de obſe.a li.pa.preſtan.Hoſtiẽ.dicit qd̄
hic loquitur quando non periurium ſed aliud quodcũqꝫ crimen op
ponitur teſti.ibi quando de periurio conuincitur ⁊ eſt ſpeciale vt de
cetero tanq̄ꝫ infamis perpetuo repellatur.de teſti.teſtimonium.et
hec ſufficiant.

1 ☞ Natiuitatis exceptio ſeu cauſa natalium dꝫ vẽtilari coram iu-
dice eccleſiaſtico qua pendente ſecularis iudicis officium cõquieſcit
et ſilet ſuper petitione hereditatis donec illa ſit diſcuſſa.
2 Laici ſubijciuntur foro eccleſiaſtico ratione illegitimitatis vt quia
queſtio eſt an quis ſit natus ex legitimo matrimonio.
3 Rex eo quod rex habet poteſtatem cognoſcendi de cauſis ſuorũ ſub
ditorum ⁊ ordinariam iuriſditionem habere cenſetur in regno idẽ
in dñõ eo quod ſit dominus.
Iuriſditionem inferioris ordinarij põt ad ſe attrahere ſuperior eo
quod rex vel dominus.
4 Hereditatis queſtio prout deſcendit a dubio legitimitatis nõ ſpe-
ctat ad iudicem eccleſiaſticum ſed ſecularem inter laicos qñ princi-
palis intentatur ſeparatim a queſtione legitimitatis principaliter
intentata.
5 Iuriſditionem alterius iudicis ſuſpendit queſtio vbi principaliter
⁊ incidentaliter venit coram diuerſis iudicibus tractanda ⁊ quare ꝓ
hibeatur.nu.8.⁊ quomodo põt inhiberi alter iudex ne tractet cau-
ſam donec diſcuſſa.nu.9.
6 Iudicis poteſtas ad ſpũalem vel illi annexam nõ ampliatur rõne
incidentie cauſe coram ſeculari.
7 Iuriſditionẽ qñdo videatur ampliare incidẽtia cauſe
9 Iudex eccleſiaſticus poteſt inhibere iudici ſeculari ne procedat aut
ꝓceſſum inchoet i principali donec diſcuſſio ſup legitimitate perſo
narum ⁊ quomodo hec inhibitoria poteſt mitti abſqꝫ cauſe cogni-
tione.
10 Proceſſus intrincatio eſt vitanda.
11 Legitimitatis queſtio coram iudice eccleſiaſtico quare impediat co
gnitionem cauſe ſuper principali videlꝫ hereditatis petitione co-
ram iudi

raꝫ iudice ſeculari donec ea diſcuſſa ſicut quelibet alia peremptoꝛia
non impedit.
Exceptiones peremptoꝛie que impediant iuriſditionem alicuius
iudicis.
12 Iudex eccleſiaſticus pendente queſtione vſure ſuper inſtrm qꝺ vſu
rarium petitur declarari ſi mittat iudici ſeculari inhibitoꝛiā ne in-
terim exequatur inſtrumentum an facta pꝛonuntiatione per quaꝫ
dicit inſtrumentum non eſſe vſurarium ⁊ reuocata inhibitoꝛia vbi
appellatur a ſententia dicti iudicis eccleſiaſtici ⁊ peteturvt de nouo
inhibeatur iudex ſecularis an debeat vel poſſit inhibitoꝛiam de no
no mittere.
13 Sententia ſuper legitimitate perſonarum quomodo pꝛonuntiari
debeat.
Libellus ſuper legitimitate perſonaruꝫ quomodo foꝛmari debeat.
14 Sententia ſuper cauſa nataliuꝫ ſeu legitimitate perſonarum an ſit
diffinitiua vel interlocutoꝛia.
15 Legitimitatis queſtio ſpectat ad iudicem eccleſiaſticuꝫ ſiue agatur
in vita aut poſt moꝛtem.
16 Actiones plures vbi ſunt ſimul intentate inuicemq́ꝫ pꝛeiudiciales
aut non coꝛam iudice vno ſeu diuerſis an poſſint ſimul vel ſepara-
tim terminari.
17 Iudex quomodo poteſt de incidenti cauſe cognoſcere vt incidētia
videantur eius iuriſditionem ampliare vſq́ꝫ ad fi.capituli.
18 Matrimonij queſtio ratiōe inhabilitatis aut alias pertinet ad iu-
dicem eccleſiaſticum.nu.20.
19 Uſurarum queſtio terminari debet coꝛam iudice eccleſiaſtico.
1 Tuam. ¶ †Petenti hereditateꝫ obſtat exceptio
nativitatis que debet priꝰ terminari.h.d.
ſcđm glo. Uel ſic pendente cauſa nataliū coꝛam eccleſia-
ſtico iudice queſtio hereditatis per ſecularē iudicem in-
choari nō dꝫ.h.d. Pꝛimo narrat factum pꝛeteritum. Secundo pꝛo
2 uidet circa futuruꝫ.Secunda ibi qꝛ vero. ¶ †Nota.j.vnam cauſam
inter plures laicos ſpectantē ad iudicē eccleſiaſticū.ſ.quādo agitur
de legitimitate vel illegitimitate alicuius deſcendētis ex matrimo
3 nio etiā pꝛout agitur de ea ad finē hereditatis. ¶ †No.ij.qꝺ rex eo
qꝺ rex habet poteſtatē cognoſcendi de cauſis ⁊ iuriſditionē oꝛdina-
riam habere cēſetur in pꝛouincia ⁊ regno ſuo ſic in dn̄o eo qꝺ domi-
4 nus.de fo.cōpe.ex tenoꝛe. ¶ †No.iij.qꝺ queſtio hereditatis pꝛout
deſcēdit a dubio legitimitatis nō ſpectat ad iudiciū eccleſie.ſed ſe-
cularis inter laicos qn̄ pꝛincipalis intentatur ſeparatim a queſtio-
ne legitimitatis pꝛincipaliter intentata.vide qui fi.ſint leg.latoꝛ.⁊
5 c.cām. ¶ †Quarto no.ſcđm vnū intellectū qꝺ vbi queſtio incidēta-
lis ⁊ pꝛincipalis veniant coꝛam diuerſis iudicibus tractāde incidēs
pendentia ſuſpendit iuriſditionē ſuper pꝛincipali:et ſic eſt caſus in
quo aliter quā per appellationē ſuſpēdit iuriſditio.⁊ eſt caſus ſpe-
cialis:in quo pꝛius terminatur incidēs quā pꝛincipalis:⁊ per ſe de-
terminantur:⁊ eſt caſus in quo peremptoꝛia exceptio vl' replicatio
etiam poſt lit.cōte.oppoſita habet effectū dilatoꝛiū:⁊ ex his ſequū-
tur plures ſpecialitates. Pꝛimo qꝛ ſuſpendit in pꝛincipali.Secun-
do qꝛ pꝛius tractat. Tertio qꝛ habet effectū dilatoꝛiū etiaꝫ poſt lit.
cōteſt.Quarto qꝛ ſuper incidēti ꝓnuntiatur.Quinto qꝛ eſt diffiniti
ua.vt.j.dicetur.Sexto qꝛ in eo ꝓceditur libello dato ⁊ lit.cōteſt. vt
6 no.qui fi.ſint leg.latoꝛ ſcđm quoſdā de quo dicā.j. ¶ †Quinto no.
qꝺ ratione incidentie cauſe coꝛā ſeculari nō ampliatur iudicis pote
7 ſtas ad ſpūalem vel illi annexā:qꝛ oīno de illa nō pōt cognoſcere†⁊
ſic qꝺ dicitur incidentia ampliare iuriſditionē eſt verū quando non
eſt omnino iuriſditio ad quā agitur extendi ſeparate nature vt tem
poꝛalis ad ſpiritualē ad hoc qꝺ no.in autē.⁊ cōſequēter.C.quomo-
8 do ⁊ qn̄ iu.⁊ dixi de mu.peti.c.j. ¶ †Sexto.no.cām quare pꝛohibe
tur ꝓceſſus interim ſuper vtraq́ꝫ ne ſurgeret intricatio pꝛoceſſus:q̄
9 ſequeref vtroq́ꝫ ſuper vtraq́ꝫ eodē inſtanti ꝓcedente. ¶ †Septimo
no.qꝺ iudex eccleſiaſticus coꝛā quo pendet incidens queſtio poteſt
mittere inhibitoꝛiam iudici cauſe pꝛincipalis ne pꝛocedat vel ꝓceſ-
ſum ichoet in pꝛincipali ⁊ dicit lapus ſua all'.lxiij.qꝺ lꝫ aſs ſine cau-
ſe cognitione nō mitatur inhibitoꝛia:hec tamē mitti poterit abſq́ꝫ
10 cauſe cognitione. ¶ †No.vitandā pꝛoceſſus intricationē.de ſentē.
excō.inter alia.de ver.ſig.olim.⁊ ſic etiā circuitis in cle.auditoꝛ.de
11 reſcri.in cle. ¶ †Oppo.j.qꝺ hec natiuitatis qꝺ nō ſit pꝛeiudicialis
ꝓceſſui pꝛincipalis ſicut nec quelibet alia ꝑemptoꝛia.ſ.c.j.inſtit. de
acti.§.pꝛeiudiciales:dic qꝺ q̄ſtio pōt dici pꝛeiudicialis multis mo-
dis:pꝛimo mō qꝛ p̄iudicat ꝓceſſui vt ſunt cōiter oēs dilatoꝛie q̄ dif-
ferunt ꝓceſſum:⁊ qꝛ pꝛimitꝰ ſunt tractande ⁊ pꝛimitꝰ ſuper eis ſentē
tiandū vel ꝓnūtiandū quā ſuper pꝛincipali ꝓceſſu ⁊ hoc reſpectu ēt
aliqn̄ actiones dicunf p̄iudiciales ⁊ ꝓceſſus ſuper ipſis ſimultaneꝰ
nō valeret qn̄ ſui natura ſunt p̄iudiciales ꝓceſſu vt ſunt dilatoꝛie vl'
q̄ōnes in quibꝰ diſputatur de cōditione perſone:an ſit ſeruus inge-
nuus vel libertus filius vel extraneus.inſtit.de acti.§.pꝛeiudiciales
vbi plene de pꝛeiudicialibꝰ no.⁊.C.de oꝛ.cogni.l.j.⁊.ij. Idē ſi dicitur
actoꝛ excōmunicatus.de excep.excepti.vel infamis.ij.q.vij.in here-
dum.alias querendū.⁊ tales debēt pꝛoponi ⁊ ꝓbare ante lit.conte.
C.de adul.quēadmodum.Quedam tamen habent locum poſt ſen-
tentiam.ff.de iudi.nō icc irco.§.cum poſtea.de re iudi.ad pꝛobādū.
de excep.pia.li.vj.ſm Gof.qn̄q́ꝫ dicitur queſtio pꝛeiudicialis vel ex-
ceptio reſpectu pꝛincipalis intentionis:vt qꝛ detrahit intentioni:
⁊ illi pꝛeiudicat ⁊ eam perimit.Hoc modo dicif pꝛeiudicialis:queli
bet peremptoꝛia ⁊ illa pꝛeiudicat ſolum in diffinitione:per quā im
ponitur ſilentium ipſi actoꝛi:ſed non pꝛeiudicat pꝛoceſſui regulari
ter ⁊ natura ſui:ex accidenti tamen cōtingit qꝺ hec que ſolum natu
ra ſui eſt pꝛeiudicialis reſpectu intentionis alteratur ⁊ efficitur pꝛe
iudicialis reſpectu pꝛoceſſus ⁊ hoc cōtingit q̄nq́ꝫ ex accidenti nō da
ta lege:vt qꝛ eſt de exce.lit.finite.de quibus.de lit.cōteſta.c.j.lib.vj.⁊
adhuc hec eſt pꝛius tractanda ⁊ impedit ꝓceſſum.Quandoq́ꝫ cōtin
git hoc ex altero accidēti qn̄ contingit exceptionem tractari opoꝛ-
tere coꝛam diuerſis iudicibus ex diuerſitate foꝛi vt hic fuit:⁊ tunc ef
ficitur pꝛeiudicialis pꝛoceſſui:ne contingat qꝺ iterim pꝛoceſſus in-
tricaretur qui intricaref:ſi ſimul eodē tēpoꝛe opoꝛteret partes coꝛā
diuerſis iudicibꝰ vexari cōtra id qꝺ habef.de reſcri.c.ſi.de reſcri.diſ-
pēdia.lib.vj.cum cōcoꝛ.Itē intricaretur:qꝛ poſſunt diuerſi iudices
circa eandem hereditatem dare diuerſas ſn̄ias: vno pꝛeſupponēte
legitimum altero pꝛeſupponente illegitimum:⁊ ſic pꝛopter iudicū
varietatem pꝛoceſſus impediretur contra id.de offi.deleg.c.ij.per q̄
dicit Inno.hic qꝺ ſi queſtio legitimitatis et hereditatis tractaref
coꝛam eodeꝫ iudice vt qꝛ eſſet q̄ſtio hereditatis a legitimitate depē
dens in foꝛo eccleſiaſtico tēpoꝛali iuriſditionis eccleſie ſubiecto vel
coꝛam papa vel qꝛ opponeretur illegitimitas electo vel pꝛeſenta-
to confirmando vel cōſecrando vtraq́ꝫ queſtio poſſet ſimul tractari
ſicut dicitur in pꝛeiudicialibus ratione intentionis:qꝛ tunc ceſſaret
accidens.per qꝺ efficitur pꝛeiudicialis reſpectu pꝛoceſſus:tales au
tem pꝛeiudiciales reſpectu intentionis pꝛoponuntur poſt lit.cōte-
ſta.⁊ licet q̄nq́ꝫ pꝛoponantur an non pꝛobantur niſi lit.cōteſta.C.de
pꝛoba.l.ſi quidem.nec opponitur poſt ſententiam.de re iudi.inter.
niſi quando reddunt iudicium retro nullum.vel quando non detra
hunt ſententie.vt de pur.vulg.c.ij.de ꝓba.lꝫ cām.Hec autem pꝛeiu-
dicialis reſpectu accidētis pꝛoceſſus poteſt dici pꝛeiudicialis reſpe
ctu iudicis:pꝛimo qꝛ excludit iudicē ſecularem cognitione.Iteꝫ vt
nec in pꝛincipali cognitione pꝛocedat donec illa per eccleſiaſticū iu
dicem fuerit terminata. Tertio modo dicitur pꝛeiudicialis non:qꝛ
iudicet pꝛoceſſui:non qꝛ actione:ſed qꝛ electione tollit actionem ad
id concernentem.de elec.vt duas quis.lib.vj.de poſtu.pꝛela.c.j.eo.li
12 bꝛo de quo in.l.qꝺ in heredē.§.eligere.ff.de tribu. ¶ †Quero pen-
dente.q.vſure ſuper inſtrumento qꝺ petitur declarari vſurariū mit-
titur inhibitoꝛia iudici ſeculari ne interim exequatur inſtrumentū
facta pꝛonuntiatione per iudicem eccleſiaſticum inſtrumentum nō
eſſe vſurarium.⁊ reuocata inhibitoꝛia appellatur a ſententia iudi-
cis eccleſiaſtici petitur vt de nouo mittat inhibitoꝛiā:an poſſit vel
debeat videtur qꝺ nō:qꝛ ſuſpenſa eſt iuriſditio.ergo ⁊c.vt lit.pen.ꝑ
totum.Item qꝛ hec reuocatio ihibitoꝛie videtur diffinitiua vel dif-
finitiue annexa vel connexa:ante ergo appellationis euentum non
debet retractari:concludit Frede.ſuo conſi.xciij.qꝺ ipe iudex poſſit
⁊ debeat mittere inhibitoꝛium:qꝛ hoc attentatū poſt ſententiam:⁊
ante appellationem venit retractandum ſicut attentatum poſt ap.
non ſolum.lib.vj.Item reuocando inhibitoꝛiā vel interlocutoꝛiaꝫ
grauauit:que fundabatur ſuper lit.pendentia cum ſaltē ſpecies li-
tis ſubſit cum poſſet appellari:poteſt ergo ⁊ debet ſuum grauamen
reuocare.de ap.cum ceſſante.ff.de re iudi. qꝺ iuſſit.de ſenten. excō.
ſacro.ad fi.de accu.qualiter.j.Item quia iudex debet conſeruare ap
pellantem in ſtatu quo erat anteq̄ꝫ lata eſſet ſn̄ia:ſed ſcđm illud tem
pus ſtabat inhibitoꝛia:ergo reintegretur.Item quia iudex ſe intro
mittit de attentatis tendentibus in facilioꝛē appellationis exituꝫ
dummodo poſſit citra cognitionē articuli appellationis.de ap.cū
teneamur.⁊.c.qua fronte.⁊.c.ſolicitudinem .de mat.contrac.cōtra
interdic.⁊.c.ij.vbi pōt facere interdictum partibus ne contrahant
cum alijs in pꝛeiudicium litis.item vt dicit de iure abſq́ꝫ aliqua in-
hibitoꝛia ſuſpēſa eſt iuriſditio iudicis ſecularis tanq̄ꝫ inferioꝛis:ex
quo incidens pendet coꝛam ſuperioꝛe:et hoc ex pꝛohibitione iuris
vt hic.⁊.ſ.c.latoꝛ.⁊ hec inhibitio potius eſt declaratio quedam ad
hoc qꝺ no.Inno.de cōſti.cū.M.licet non alleget qꝛ eo qꝺ cauſa eſt
coꝛam diuerſis iudicibus quoꝝ vnus eſt inferioꝛ alter ſuperioꝛ ipo
iure abſq́ꝫ oppoſitione vel inhibitione reuocata eſt iuriſditio infe-
rioꝛis.Sed illud pꝛocedit quando ſuper eodem articulo de quo dic
vt de ap.ſi duobus.⁊ hoc vltimum qꝺ pꝛoceſſus ſit nullus abſq́ꝫ ibi-
bitoꝛia tenet Frede.ſuo conſilio.cxxj.per iura all'.ad hoc iura de iu-
di.exhibita:qꝛ pꝛopter diuerſitatem iudicum cenſetur pꝛeiudicia-
lis ad pꝛoceſſum:pꝛoceſſus ergo ipſo iure eſt nullꝰ ibi.ad hoc.de ſen
ten.excō.ſacro.ad fi.⁊.c.ſi iudex.lib.vj.Per que ꝯcludit qꝺ iudex ſe-
cularis abſq́ꝫ inhibitione debet quieſcere ſuper pꝛoceſſu:quaſi ſua
poteſtas ſit ſuſpenſa eo qꝺ certificatus eſt queſtionem motā coꝛam
iudice ſuperioꝛi ſecunduꝫ Frede.Hec videnf poſſe dici vera ſi pars
opponat coꝛam iudice pꝛincipali vt non pꝛocedat qꝛ pꝛeiudicialis
pendet coꝛam alio iudice:qꝛ cum diuerſi ſunt articuli non video qꝺ
ipſo iure ſuſpendatur:niſi opponatur:⁊ tūc videtur qꝺ facta oppo
ſitione cum hec ſit dilatoꝛia que ⁊ debet opponi pꝛoceſſus eſt nullus

abſqȝ alia inhibitoꝛia vt dicit Frede.per.c.exhibita:ſed ſi non ſit op
poſitum de pendētia non video quin proceſſus teneat in principa
li:qꝛ iudex eſt ⁊ iudex remanet:⁊ qꝛ dȝ iſligi iuriſditio per exceptio
nis obiectum.Sed puto qḋ etiā ſi opponatur per hoc qḋ procedat
illo procedente nō redditur proceſſus nullus niſi appelletur: qꝛ hic
non poteſt notari contrarietas in iudice procedente ex quo ſolū ſu
per pꝛincipali pꝛocedit:qḋ ſecus eſt in terminis.c.exhibita.de iudi.
quando idem iudex ſuper emergēti ⁊ pꝛincipali pꝛocedit in quo no
tatur cōtrarietas.Puto tamen pꝛincipale dictū verū in oꝛdinario
vt appellatione pendente debeat mittere inhibitoꝛiam immo ſine
alia inhibitoꝛia ex quo miſit in pꝛincipali poteſt dicere iudicē cer
tificatum.de ap.procedere nō debere:qꝛ reuocata inhibitoꝛia ⁊ ap
pellatione interpoſita a reuocatione extinguitur reuocatio de pre
ſenti.ar.ff.ad tur.l.j.in fi.ſtat ergo virtus inhibitoꝛie niſi dicatur qḋ
reuocatio extinguit ipſo iure qḋ non tollit appellatio a reuocatiōe
qꝛ non reuiuiſcit extinctum mittere ergo poteſt ⁊ debet in delegato
qꝛ pronuntiando eſt functus officio.de offi.dele.in literis.magis eſt
dubium:ſed idem puto:qꝛ cum ex vi appellationis poſſet fieri ad eū
remiſſio pendet ⁊ nō eſt extincta eius iuriſditio.de ap.interpoſita.
⁊.c.cum ſit romana.⁊ facit qḋ no.de reſcrip. ab excōicato.Ex his po
teſt decidi aliud dubium:an hec inhibitoꝛia poſſit mitti abſqȝ cita
tione vel cauſe cognitione.Lapus ſua.all.lxiij.ad fi.dicit qḋ lȝ alias
in alijs inhibitoꝛijs exigatur cauſe cognitio.vt in autē.in me.li.ſa.
foꝛ.nō ſi.§.j.de ap.nō ſoluȝ.⁊.c.romana.lib.vj.Tamen poteſt mitti
ſine cauſe cognitione:qꝛ eo qḋ eſt mota ſtatim liquet inhibitoꝛiam
fieri debere vt eſt dictum:⁊ qꝛ ex ſola pendentia eſt ſuſpenſa iuriſdi
tio.Idem videtur dicendum in inhibitoꝛia que mittitur iudici ra
tione vſurarie queſtionis mote ſuper inſtrumento qḋ exequi petit
in curia ſeculari vel quando petitur relaxatio iuramenti:⁊ hoc qꝛ ex
quo ſuſpēſa eſt poteſtas iudicis a lege miſſio inhibitoꝛie potius eſt
declaratio quedā quā ſit actus diſponens vel actus iudiciarius diſ
ponens in quo nō exigitur citatio.vt.j.de ap.reprehēſibilis ad hoc
c.paſtoꝛalis.e.ti.⁊ hoc procederet abſqȝ dubio tenendo qḋ penden
tia huius incidentis ſuſpenderet iuriſditionem.Sed hec nō ſuſpen
dit niſi opponatur:⁊ etiam ſi opponatur ⁊ nō appelletur vt dixi.ſ.
Satis puto qḋ oppoſitione facta ſuperioꝛis: qꝛ non poteſt nō eſſe
infoꝛmatus de pendentia poſſet mittere hanc inhibitoꝛiaȝ:qꝛ inhi
bitoꝛia ſola abſqȝ exceptione ſuſpenderet vt hic eſt tex.Unde cuȝ ci
tatus nihil ad hoc poſſit cōtradicere nec de ſuo preiudicio tractetur
non video ad quid ſit neceſſario citatio:ad hoc.de appel.paſtoꝛalis
§.j.Secundo quero an in hac cauſa tractādi que incidens fuit ꝑut
tractatur coꝛaȝ eccleſiaſtico debeat procedi oꝛdine iudiciario vt lis
conteſtetur ⁊ ſimilia fiant:dic qḋ ſi queſtio pꝛincipaliter mouetur ſu
per legitimitate anteꝙ moueatur queſtio hereditatis:queſtio non
videtur habere dubium:quia exigitur iuris oꝛdo. Hoc puto ſed ſuf
ficit oꝛdo ſummarius ⁊ ſic nō exigitur lit.cōteſta.qꝛ cauſa eſt annexa
ſpirituali.vt in cle.de iudi.diſpendioſam:ibi quoquomō tāgentib⁹
⁊c.per que relinquitur modici dubij dubiū qḋ ſequit̃.Si aūt iam eſt
mota incidenter coꝛam iudice ſeculari et tranſmittitur examinan
da coꝛam iudice eccleſiaſtico.hoc dubium tangit Joan.and.qui fi.
ſint legiti.latoꝛ:⁊ ibi arguit qḋ ſi tractanda ſicut tractaretur coꝛam
iudice pꝛincipalis per modū exceptiōis:qꝛ ſicut pꝛimus cognoſce
ret ſine lit.cōte.ita ⁊ eccl'iaſticus qui in hoc ſubꝛogat̃ in locuȝ illius.
Ideo Inno.dicit qḋ lȝ reputetur tutius qḋ det̃ libellus ⁊ fiat lit.cō
te.nō eſt neceſſariū.Fatet̃ tamē precíſe quoſdā dicere libellū offeren
dum pro quib⁹ facit ſm Hoſti.qꝛ q̄ſtio pꝛincipalis eſt a qua vt prin
cipali pēdet queſtio hereditatis vt acceſſoꝛia.qui fi.ſint legi.c.j.⁊ hic
ꝑpter qḋ dicit tutius eſſe libellū offerri.arg.de libe.ob.c.j.⁊ recitat
hic Guil.iiij.parte.in ti.de oꝛdi.cog.Spe.ibi tȝ qḋ lȝ hoc ſit tuti⁹:tū
valet proceſſus ad inſtar exceptionis falſi que venit aliq̄ñ corā alio
iudice tractanda.vt no.in ſpe.de lib.concep.§.nunc dicendum.ver.
13 xviij.†Qualiter autem ꝓnuntietur.vide in ſpe.de ſen.pꝛola.§.vt au
tem.ver.ſi autē agatur practica libelli vbi exigitur vel pꝛoponatur
habetur in dicto ti.de oꝛ.cog.ponit eā hic Inno.cū.p.pater me⁹ nō
fuerit maritus talis domine de qua genuit filium.T.peto qḋ iudi
cetur ipſum nō legitimū eius filiū:ad hoc qui fi.ſint legi. cām.⁊.c.la
toꝛ.C.ne de ſta.defunc.l.pe.Mihi videtur qḋ in queſtionibus ⁊ vſu
rarijs ⁊ iuramēti ⁊ matrimonialibus ⁊ ſimilibus quaſi quo ad libel
lum modicum habeat dubium ⁊ quo ad lit.ꝯte.per cle.diſpēdioſaȝ.
ibi quoquomodo tangentibus ⁊c.niſi qꝛ vbi aliqua ſolēnitas exige
retur per viam actionis que non eſt in via exceptionis cum hoc ſa
piat naturam quodammodo actiōis modo vt actio tractari dȝ.eſt
ſimilis queſtio:an intercedat procuratoꝛ in criminali quādo tracta
14 tur ſeparate in.l.pe.§.ad crimen.ff.de pu.iu.†Ex his poteſt decidi
an ſententia ſuper cauſa natalium ſit interlocutoꝛia vel diffinitiua.
et ſi mouetur pꝛincipaliter:qꝛ decidit articulum ex toto diffinitiua
poteſt dici.vt no.ij.q.vi.§.diffinitiua.vbi moñetur incidenter hoc
tangit Frede.ſuo conſilio.clxxxij.vbi concludit qḋ hec eſt diffiniti
ua per qḋ limitatur glo.in cle.cum a repulſione.de app.vt procedat
quando procedatur ſuper peremptoꝛia poſtꝙ expectatur ab eodeȝ
iudice diffinitio cauſe pꝛincipalis:ſecus ſi feratur a iudice corā quo
non expectatur alia ſententia.qꝛ decidit.argu.totum coꝛam ſe de
pendens per que concludit qḋ appellari debet ab ea vt diffinitiua vel
15 habet vim diffinitiue.vide qḋ no.de ap.peruenit.¶†Uenio ad gl.
j.no.cauſam legitimitatis ſpectare ad iudicem ⁊ eccleſiaſticum aſſi
gnat.Inno.rationem.quia ſcriptum eſt quos deus coniunxit ⁊c.ſo
lus ergo deus vel is qui locum eius tenet de tali pꝛonuntiat: qui eſt
epiſcopus vel eccleſiaſticus iudex competens ad hoc a papa datus
vel eius autoꝛitate:ideo nec pꝛincipaliter nec incidenter cognoſcit
ſecularis de cauſa matrimoniali vel alia ſpirituali.vt in vlti.gl.Po
terit tamen aliquis terminus pꝛefigi a papa vel alio ſuperioꝛe infra
quem eccleſiaſticus decidat cauſam natalium per quod ſentit quod
non poſſit hoc inferioꝛ laicus.nec ob.de offi.delega.ſuſpitionis:qꝛ
laicus nullam habet iuriſditionem in clericum. de iudi.decernim⁹.
⁊.c.cum non ab homine.De his autem cognoſcit eccleſia non ſolū
in vita:ſed etiam poſt moꝛtem.j.qui fi.ſint legi.c.j.ij.⁊.iij.⁊.c. perue
16 nit.⁊.c.per tuas.¶†Oppo.ij.qḋ queſtiones he debeant ſimul ter
minari.vt.ſ.de oꝛdi.cog.c.j.⁊.ij.Solu.ſi queſtiones plures ſimul ac
cumulentur ⁊ inuicem non ſunt preiudiciales ſimul tractantur.ſ.c.
pꝛoxi.⁊ de iudi.qui pꝛioꝛ.Si queſtiones ſunt inuicem preiudiciales
vt qꝛ deciſio vnius pendeat ab alia:etiam ſi incidenter mouentur co
ram eodem iudice debent ſimul decidi:ſi coꝛam diuerſis vbi preiu
diciales ſunt inuicem pꝛius eſt procedendum ⁊ ſententiandum ſup
pꝛincipali preiudiciali vt hic in queſtione legitimitatis ⁊ heredita
tis ⁊ dicit glo.verum etiaȝ ſi accumulentur eque pꝛincipaliter:quia
non poſſunt coꝛam eodem iudice tractari. Sed vna coꝛaȝ eccleſiaſti
co alia coꝛam ſeculari qḋ dicunt verum.doc.quando dubium legiti
mitatis trahit oꝛiginem a matrimonio:an fuerit legitimum vel nō.
Sed ſi nulla de hoc refertur dubitatio:vt ſi peto hereditatem coꝛaȝ
iudice ſeculari poſſeſſoꝛ opponit qḋ non eſt filius illius cuius here
ditateȝ petit:ſed alterius:⁊ ſic dubitatur de facto iſtius vel illus tra
ctabitur cauſa coꝛam ſeculari ⁊ tunc vna non erit preiudicialis ad
aliam ſuper proceſſu pꝛonuntiabitur ergo ſuper vtraqȝ vel ſup ꝑn
cipali.vt in.c.j.ſ.e.l.ij.C.de oꝛ.cog.ſm Gof.Idem Inno.inducit.ff.
de li.agn.l.ſi quis a liberis.⁊ dixi ſuper tex.Et cauſa hui⁹ erit vt di
xit litera intricatio proceſſuum:vbi vna alteri preiudicat ex tracta
tu coꝛam diuerſis.Ex hoc deciditur ſi filius ſimul negatur filius ⁊ ſi
mul negatur illegitimus:an interim poſſit cognoſcere de illegitimi
tate eccleſiaſticus ⁊ ſecularis eodem inſtanti.de filiatione dic quod
non:tum qꝛ ſurgere poſſet intricatio ſi ſecularis pꝛonuntiaret non
filium ⁊ eſt eccleſiaſticus legitimum.Quandoqȝ plures queſtiones
coꝛam eodem iudice ſimul accumulantur eque pꝛincipaliter: quarū
vna eſt ad alteram preiudicialis ⁊ dicit gloſ.qḋ quomodocunqȝ ſit
pꝛius de preiudiciali eſt cognoſcendum ⁊ hoc ſiue ciuilis preiudicet
criminali:vt ſi aliquis qui credat ſe liberum accuſetur de crimine:et
poſtea moueatur ei queſtio ſtatus pꝛimo tractabitur queſtio ſtatus
iij.q.xi.§.ſi crimen.C.de oꝛ.cog.l.iij.ad.l.iul.de adul.quoniā alexan
drum.C.ad.l.fal.de prela.l.preſes prouincie.ſiue criminalis preiudi
cet ciuili.vt.C.ſi quis ali.te.pꝛohi.l.j.vt ſi peto hereditatem ab inte
ſtato.⁊ accuſoꝛ qḋ pꝛohibui defunctum teſtari.Siue criminalis pre
iudicet criminali.iij.q.xi.§.aliquando:vt qꝛ accuſo te:qꝛ vulneraſti
ſeruū tali die. Tu me recuſas qḋ eum ante occidi.C.qui accuſa.non
poſ.l.j.de qua materia ſatis habetur in.d.§.aliq̄ñ.⁊ in ſpe.de iciden.
queſtio.in pꝛin.per Cy.in.l.j.C.qui ac.nō poſ.⁊.l.neganda.⁊ ꝑ Bar.
17 de pu.in ius cui reus hec mera legalis eſt.nō inſto. ¶†Opp.qḋ de
incidenti cognoſcat iudex qui de ea pꝛincipaliter cognoſcere nō po
teſt:qꝛ incidentia cauſe ampliat iuriſditioneȝ .C.de iudi.l.quoties.
C.de oꝛ.iudi.l.j.Sol.dicit glo.qḋ queſtio contractuum ⁊ rerū ſpiri
tualium ⁊ tēpoꝛalium ampliat iuriſditionē ex incidētia iudicis ſe
cularis nō queſtio ſpūalis de qua nec incidēter nec pꝛincipaliter co
gnoſcere pōt.Aduertendū ſcōm doc.qꝛ decre.pōt dupliciter intelli
gi.Pꝛimo qḋ pꝛincipaliter ⁊ pꝛimo fuerit inchoata qḋ legitimita
tis coꝛam iudice eccleſiaſtico ⁊ hec inhibitoꝛia mittit̃:ne pꝛincipiet̃
cauſa coꝛam iudice ſeculari ad quod verbū incipe ibi ⁊ ibi ſi fueris re
quiſitus ⁊ ſcōm hunc intellectū.nō ob.cōtra.Secundus intellectus
qḋ q̄ſtio legitimitatis fuit incidenter mota coꝛam iudice ſeculari:⁊
tunc verbū incipere exponitur.i.ceptaȝ ꝓſequi ⁊ ſcōm hunc potuit
eſſe dupliciter hoc.Uel per viaȝ exceptionis:vt qꝛ aliquo petēte he
reditatem oppoſitū fuit cōtra eum qḋ erat illegitimus.Item ⁊ per
viam replicationis:vt qꝛ agente aliquo ex vi ſucceſſit inteſtati exci
piatur de filiatione ⁊ replicatur de illegitimitate ⁊ his duobus mo
dis qḋ incidenter fuerit mota cōiter decre.intelligitur ſcōm hoc ob
ſtat contra.dic qḋ ſi queritur:an incidentia cauſe pꝛoꝛogetur iuriſdi
tio ad diuerſam omnino ſpeciem iuriſditionis ⁊ altioꝛis gradus di
cendum eſt qḋ nō quando naturaliter eſt altioꝛis gradus et diuerſe
omnino ſpeciei.Ideo ſi ſpiritualis omnino vel āñexa vt iuriſpatro
natus vel electionis vel alia omnino eccleſiaſtica incidat coꝛam ſe
culari ad illam non ampliatur iuriſditio:ideo nō pꝛoꝛogatur iuriſ
ditio ex incidentia ad ea que ſunt meri vel mixti imperij.Si iudex
habet ſolam iuriſditionem.ff.ad mu.l.ea que. ⁊ de iuriſ.om. iudi.l.
iubere cauere:ad diuerſam autem ſpeciem non omnino ſaltem quā
tum ad habitum ⁊ inferioꝛis gradus bene pꝛoꝛogatur. Ideo ſi que
ſtio tempo

ſtio temporalis incideret corā eccleſiaſtico vel p recōuētionē ⁊ de il-
la cognoſceret eccleſiaſticus: q̃ eccleſiaſtica ſuperior eſt temporali:
et q̃ habitu in tēporalibus iuriſditio eſt penes eccleſiam. qui ſi. ſint
legi. cām. de iudi. nouit. Ideo queſtio tēporalis incidenter circūſcri
pta cauſa ſanguinis pōt tractari coram eccleſiaſtico. Per que dicit
hic Ain. qd̄ ſi hec queſtio hereditatis fuiſſet incidenter mota coraꝫ
eccleſiaſtico potuiſſet de illa cognoſcere ſicut de dote. de dona. iter
vi. ⁊ vxo. c. iij. ⁊ hic nō cognouit qd̄ fuit incidenter propoſita: qd̄ vl-
timate nō placet Ain. qd̄ nō eſt omnino acceſſoria queſtio heredita
tis vel conſecutiua ad matrimonium: q̃ nō ſequitur eſt legitimus
ergo debetur ſibi hereditas: q̃ poteſt ſubeſſe aliud impedimentum
vel patrie cōſuetudo. Sed de hoc dic vt qui ſi. ſint legi. lator. ⁊. c. cām
⁊ dixi. in. d. c. de prudentia. ⁊ aliquid. de fo. cōpe. cū ſit. Quādoq̃ in-
cidit queſtio naturaliter: nō omnino diuerſe nature: q̃ quelibet tē-
poralis: ſed diuerſificatur ex accidenti qualitatis perſone: q̃ cleric⁹
cuius cauſa quaſi ſpiritualis cenſetur: ⁊ hoc bene ex euidentia al'as
incidētia ⁊ recōuētione ampliat iuriſditionē. ⁊ no. de iudi. at ſi cle
rici. Sed de hoc dic vt ibi dixi. ⁊ de mu. peti. c. ij. per que pꝫ qd̄ in ſe-
culari foro alicui obijcitur excōicatio vl' qd̄ nō pōt agere: q̃ ſimonia
cus vel intruſus vel q̃ nō eſt prelat⁹: vel rector: vel canonic⁹: omnia
hec ad eccleſiaſticum iudicē ſunt remittenda. Idē ſi opponat̃ periu
rium vel exceptio iuramēti: q̃ talia ſunt eccleſiaſtici fori. de ſimo. et
de elec. per totū. ⁊ de iuramēto pꝫ. de elec. venerabilē. de piuro Io.
an. remittit. de fo. cōpe. c. vlti. lib. vj. vbi dicit qd̄ hoc incidēs pōt co-
rā ſeculari tractari dixi pleniſſime de criminib⁹ ſecularib⁹ ⁊ mixtis
in. c. cū ſit. de fo. cōpe. dic vt ibi. de alijs aūt ſpiritualib⁹ nō crimina-
libus eſt aduertendū. Hec vera qñ cā ſpūalis incidit: ⁊ ſpūalis dicit̃
que ſpūaliter agitatur: vt q̃ de iure ſpūali dubitat̃: ſecus ſi de facto
puto ſpūalitati accidēti: ſtatim patebūt exēpla: nā ſi opponit̃ ꝯtra
petentē hereditatē qd̄ nō eſt filius legitim⁹ talis ⁊ ſolū dubitet̃ ſup
hoc: an mr̃imoniū ſit cōtractum in facto: poterit de hoc cognoſcere
18 iudex ſecularis. † Sed ſi ſuper verbis ꝓlatis reuocaretur in dubium
an ſonarent mr̃imonium in iure vel an nutu cōtraheret̃ hec deciſio
ſpectaret ad eccl'iam. Simil'r ſi reuocaret̃ in dubiū: an aliq eſſent ha
biles vel inhabiles ad cōtrahendū matrimoniū ſuppoſito facto cō-
19 tractus matrimonij de hoc cognoſcat eccl'ia. † Simil'r in vſurario ſi
eſt queſtio de cōtractu: an ſic cōtraxerit vel nō: ⁊ ſic eſt q̃ſtio facti qō-
nem decidit iudex ſecularis: ſi ſtante facto dubiū eſt an cōtractus ſit
vſurarius vl' nō: hec q̃ſtio ſpectat ad eccl'iaſticū. ſic no. Pau. de liaꝫ.
in cle. j. de vſuris. ⁊ dixi in. c. cū ſit. de fo. cōpe. Hoc ſeq̄tur Bart. in. l.
20 titia. ff. ſo. ma. ⁊ in. l. ij. ff. de iur. om. iudi. ⁊ in. l. quoties. de iudi. † Si
militer ſi contenditur ſuper hoc: an fuerit mr̃imoniū ad deciſioneꝫ
articuli nō ſpūalis: nec a ſpūali deſcēdenti ⁊ ex cuius deciſione nihil
infertur ad matrimonij ſubſtātiā cognoſcet iudex ſecularis vt ſi op-
ponatur qd̄ talis nō fuerit in ptāte: q̃ inter illa ⁊ illū nō fuit matri-
monium poterit cognoſcere an fuerit matrimoniū ad finē hoc deci
dendi qd̄ eſt verū inquantum dubitatur in facto an ſit cōtractū. Sꝫ
plus ſentire videtur Bar. qd̄ etiā ſi dubitat̃ de ſubſtantia matrimo
nij hoc eſt an legitime ſint nuptie cuꝫ nō decidatur q̃ſtio mr̃imonia
lis: nec aliqua ex illa deſcēdēs que ſit ſpūalis: ſꝫ omnino ab illa ſepa
rata poterit ſecularis cognoſcere. al's ſequeret̃ qd̄ nō poſſet cogno-
ſcere de examinatione ſi opponeretur nec de ſacrilegio. Sed de his
dixi de foro cōpe. cū ſit quo ad principale. Canoniſte nō admitterēt
ex quo lꝫ incidenter diſputatur de ſubſtantia matrimonij quāq̃ ſo
la decidatur q̃ſtio tēporalis ⁊ hoc tenet ſpe. poſt Ain. de deci. tua. in
ſpe. de recōuentione. §. nunc dicamus. ver. ſed nunqd vt ſi excipis cō
tra me agentē cōtra te actione ſerui corrupti excipis qd̄ es vxor ego
nego vbi queſtiōi inſiſtatur cognoſcit eccleſiaſticus. Ex his dicit q̄
ſi eſt queſtio an cōtractus fuerit geſtus vel nō ſit geſtus: ſuppoſito iu
re ⁊ an in fraudem fuerit factum vel contractus ſimulatus vel an in
fraudem dicat de dimidia pluri vel duplo: q̃ omnes iſte queſtiōes
facti ſunt: poterit de hoc cognoſcere. Ideꝫ dicit in. l. omni nouatio
ne ceſſante. C. de ſacroſan. eccle. qui tex. cōcor. huic decre. ⁊. j. de ſentē.
excō. ſi iudex. lib. vj. qñ eſt dubium: an talis diſpenſauerit vel nō. idē
puto ſi fateantur matrimonium ⁊ etatem eſſe determinatā: ſed du-
bitant ſolū quante etatis fuerit talis: qñ ꝯtraxerit: q̃ hec eſt q̃ſtio fa
cti. Per hoc dicit Io. an. in ſpe. in titu. qui ſi. ſint leg. ver. cōpetit: qd̄
ſi petitur vxor vt vxor ⁊ nō reuocatur in dubium de iurib⁹ matrimo
nij qd̄ hec cauſa poterit tractari coram iudice ſeculari. vt. C. de inſti.
⁊ ſubſti. reprehendenda. ⁊ de libe. exhi. l. j. Unde dicit hoc caſu hunc
actum eſſe mixti fori. ad ho c. ff. de vxo. exhi. l. j. ⁊ qd̄ no. de ſponſali.
nō eſt nobis. Hec omnia teneas: licet Cyn. ⁊ male dicat queſtionem
legitimitatis ſpectare ad iudicem ſecularem inquantum agitur in
finem hereditatis temporalis vt ipſe dicit. C. de nuptijs. l. ſi contra.
⁊. l. ſi vicinis. ⁊. l. cum ancillis. C. de inceſt. nupt. ⁊. l. ſi. C. de inter. ma-
tri. Hec omnia vera vbi vult cognoſcere de cauſa ſpūali incidenter:
⁊ principaliter de ea. Sed ſi reuocatur in dubium: an queſtio ſit ſpi
ritualis: ipſe vult cognoſcere ſummarie: an ſit ſpūalis ad fineꝫ vt re
mittat: poteſt hoc ſummarie examinare vt dicit Archi. liiij. diſt. fre
quens. Nam dicit qd̄ ſi reuocatur vt dubium: an ſit vxor vel non: co
gnoſcet de hoc ſummarie ⁊ ſi videt contentioſe agi an vxor ſit vel nō
⁊ partes velint probare ⁊ excipere: remittit cauſaꝫ ad epiſcopū ſm
Ain. ⁊ dicit qd̄ ita no. de deci. tua. Idem not. in ſpe. de reconuen. §.
nūc dicamus. ver. ſed nunqd. in prin. §. vbi ad literā. recitat idē ſpe.
Ideꝫ no. de ſen. excom. vt fame. ⁊ de ſen. excō. ſi iudex laicus. ſm Io
an. de ligna. Concluſiones has ſequitur Archi. xj. q. j. in ſum. ⁊. xvj.
di. bene quidem. in addi. nō credo. Ex his infertur qd̄ vbi lata ſentē
tia ſuper matrimonio ſolum reuocatur in dubium de nullitate vel
validitate ſententie coram iudice ſeculari poteſt de hoc cognoſcere
iudex ſecularis: q̃ hic non tanguntur merita cauſe: et conſequenter
queſtio non eſt ſpiritualis. vt. C. de iureiuran. l. cum proponas. ⁊ qd̄
ibi no. vide textum valde ad ꝓpoſitum. de teſti. cōſtitutus. ij. Ant.

1 ☞ Spoliatus reſtitutionem petens nō conuenitur de ſpoliatio
ne alia niſi de qua etiam excipi poteſt contra eum.
2 Poſſeſſorium recuperande quomodo habet duo priuilegia vt fa-
ciat ceſſare concurſum alterius iudicij vel accumulato ſecundo iudi
cio paris priuilegij cum primo non ſileat ſecundum Imo qd̄ depo
ſitis priuilegijs tractetur ſecundum ius cōmune. nu. 4. vt dependen
tia poſſeſſorij videatur facere ſilere petitorium ſecundo accumula-
tum. numero. 10.
3 Reconuentio non procedit quando iudicia non ſunt inuicem com
paſſibilla.
5 Priuilegiatus non vtitur priuilegio ſuo contra priuilegiatum.
6 In concurſu duorum actuum etiaꝫ ab eadē radice ſurgentiū felici⁹
⁊ validius operatur actus ſecundum curſum nature ſue quā ſi trahi
tur ſuper naturam in finem ſue nature non deſtinatum.
7 Priuilegium qd̄ habet ſpoliatus in repellendo vel ſuſpendēdo cō
petit ſibi demum contra ſpoliatorem.
8 Spoliationis exceptio ⁊ poſſeſſorij priuilegium habet vitam reſo
lutiuam niſi res ablata reſtituatur.
9 Spoliato quomodo ſit impoſſibile agere poſſe contra ſpoliantem
⁊ reconuenire ſpoliantē primo ſpoliatum.
10 Petitoriuꝫ ſecundo accumulatū an dependentia poſſeſſorij ſileat.
11 Poſſeſſorio agenti obſtat proprietatis accumulatio vt ſimul tra-
ctari nequeant maxime quando accumulatur via actionis ſecus ſi
via exceptionis. nu. 14.
12 Petitorium qūo poteſt accumulari cū poſſeſſorio vbi ſimul inten-
tatur. numero. 16.
13 Poſſeſſorio agens quomodo poteſt repelli alia exceptione quam
ſpoliationis etiam per pactū de nō petendo vel agēdo poſſeſſorio.
15 Iuramento cenſetur excepta legitima cauſa ⁊ quomodo ſpoliatio
nis exceptio nō obſtat petenti ex vi iuramenti de ſoluēdo certa die.
16 Petitionibus mutuis datis quando ſuper vtriſq̃ procedi pōt vt
vnica ſententia terminentur concurrente etiam petitorio cum poſ-
ſeſſorio vt vna non ſuſpendat aliam.
17 Reſtitutionem petenti nō pōt opponi recōpenſatio niſi forte ſpo-
liationes eſſent ꝗuis admitti poſſit exceptio recompenſationis.
18 Poſſeſſorij priuilegiū an habeat actio iudicati ſuper poſſeſſorio.
19 Poſſeſſorio intentato qd̄ nō ſileat petitoriū ab aduerſa parte accu
mulatum an poſſit hoc conſuetudine induci.

Super ſpoliatione.

1 ¶ † Spoliatus reſtitutionem petēs nō conuenitur de ſpoliatione alia niſi de qua etiā excipi
pōt cōtra eum. Primo ponit dictū. Secundo ponit ra-
tionē. Tertio ibi q̄ q̄ ponit dictū aliud generale. Uel primo ponit̃
priuilegiū poſſeſſorij eo in vim actionis in iudicio deductū. Scd̄o
ponit priuilegiū eius qñ deducit̃ per viā exceptionis. Uel ſm Cal.
dicit primo qd iuris qñ agit̃ poſſeſſorio. Scd̄o qd iuris qñ excipit̃
ibi quāq̃. Prima ponit dictū ⁊ exceptionē interſerens ibi niſi ⁊ ra-
tionē ſubmittens: ibi cū ſuper. j. ⁊ ſic deſeruit rei. i. ſubſtantie ad hoc
de reſcrip. paſtoralis. ij. rñ. ⁊. c. ſe. ⁊. c. ſuper literis. cū ſeq. alibi vocat
gradum. de ma. ⁊ obe. ſolite. xxxvij. di. §. ecce. Alibi locum de priui.
ex ore. xl. diſt. multi. Qñq̃ exponitur ꝑ preter vel vltra. in auten. de
2 nup. §. ſinaūt cautelam. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. l. pe. † Premitto
euidentialiter qd̄ poſſeſſoriū recuperande habet duo ꝑuilegia pri-
mum qd̄ ſola eius pendētia in iudicio dedignatur cōcurſum alteri⁹
iudicij ab aduerſa parte intentati ſet hoc hꝫ eo qd̄ poſſeſſorium re-
cuperande ⁊ eo qd̄ preoccupauit iudiciū. Ex hoc ſequat̃ hoc qd̄ ſcd̄ꝫ
iudiciū accumulatum pendente poſſeſſorio ſilet: an autem ſit neceſ-
ſe qd̄ opponatur vel quomodo dicam infra. Sequitur ſecūdum qd̄
accumulato ſecundo iudicio paris priuilegij cum primo nō ſilet ſe-
cundum: ſed depoſitis priuilegijs tractantur ſcd̄m ius cōmune. Se
quitur tertium qd̄ accumulato poſſeſſorio preoccupato iudicio per
alteram partem ſecundum accumulatum non facit ſilere primuꝫ: ex
quo poſſeſſorium nō preoccupauit ſecundum: habet priuilegium
qd̄ ex hoc iure agendi oritur quedaꝫ exceptio poſſeſſoria que appel
latur ſpoliationis de qua habetur. ſ. c. cum dilectus. que oppoſita
repellit omne iudicium etiam per prius a ſpoliatore attentatū etiā
paris priuilegij ⁊ hoc eſt caſus hic. in ſi. ¶ No. duas regulas prima
qd̄ poſſeſſorium recuperande habet priuilegiū ita qd̄ ſola ei⁹ pendē
tia reijcit quodcūq̃ iudiciū poſt ſe a ſpoliatore accumulatuꝫ: habet

enim naturam qđ ſecum nõ cõpatitur ſocium:⁊ hoc veruȝ niſi ſoci⁹
habeat tam nobilem naturã ſicut poſſeſſoriuȝ:vt qꝛ pariter cum eo
ſit priuilegiatum. Ideo ſecum concurrit poſſeſſoriũ ab aduerſa par
te accumulatum vbi ſit recuperande:hȝ ergo hoc priuilegiũ qñ pre-
occupauit:⁊ qñ ſcđm accumulatũ nõ eſt paris priuilegij cũ eo. alias
3 ſecus. †Ex hoc no. caſum in quo non ꝓcedit recõuentio qñ iudicia
4 inuicem nõ ſunt compaſſibilia ad hoc. de iudi. c. fi. †Scđa regula qđ
ex iure agendi poſſeſſorio recuperande oritur quedam exceptio:⁊ fa
cultas excipiendi que appellatur ſpoliationis exceptio que eſt pri
uilegiate nature intantũ qđ repellit omne iudiciũ:⁊ ꝑ pri⁹ ⁊ poſtea
accumulatum etiaȝ ſi ſit paris priuilegij:⁊ ſic ſpoliationis exceptio
repellit etiam agentẽ poſſeſſorio. ⁊ no. hec remedia ⁊ priuilegia cõ-
petere cuicũqȝ reſtitutionẽ petenti vel petere valenti ⁊ ſic vbicunqȝ
datur recuperande quocunqȝ iudicio ⁊ actione vel interdicto agaꝛ.
5 ¶ †No. iij. qđ priuilegiatus cõtra priuilegiatũ nõ vtitur ꝓuilegia
to ſuo:circa idẽ ſed priuilegijs hincinde cõquaſſatis inuicẽ vtũtur
iure cõi ⁊ ſic poſſeſſoriũ cõtra poſſeſſoriũ nõ vtiꝛ priuilegio repellen
di accumulationẽ iudicij. Sed conquaſſatis priuilegijs tractanꝛ de
iure cõi. vt due mutue petitiones. Hoc verũ qñ eadẽ eſt cauſa ⁊ par
6 vel deducendi modus vtriuſqȝ. ¶ †Not. iiij. qđ in cõcurſu duorum
actuuȝ etiã ab eadẽ radice ſurgentiũ felicius ⁊ validius operaꝛ act⁹
ſcđm curſum ſue nature quã ſi trahitur ſuper naturã in finẽ ſue natu
re nõ deſtinatũ:⁊ ſic in repellendo potentius operatur exceptio quã
actio:qꝛ repellere eſt naturale exceptioni actioni preter naturaȝ. vt
ſ. c. cum dilectus. Ideo poſſeſſoriũ via actionis intentatũ non facit
ſilere poſſeſſoriũ ſecundo accumulatũ. Itẽ nec facit ſilere petitoriuȝ
primo intentatũ ⁊ tamẽ vtrũqȝ facit ſilere ſpoliationis exceptio:et
tñ ius agendi ⁊ excipiendi originanꝛ ab eadem ſpoliationis radice.
7 ¶ †No. qđ priuilegiũ qđ hȝ ſpoliatus in repellendo vel ſuſpenden
do cõpetit ſibi demũ cõtra ſpoliatorẽ de quo dixi. ſ. c. cum dilectus.
8 ¶ †No. ſpoliationis exceptionem ⁊ poſſeſſorij priuilegiũ habere
9 vitã reſolutiuã niſi res ablata reſtituaꝛ. ¶ †Opp. j. qđ ſit impoſſi-
bile ſpoliatũ agere poſſe cõtra ſpoliantẽ ⁊ ſpoliantem reconuenire
primo ſpoliatũ:⁊ ſic recuperande ſit impoſſibile per duos eodẽ in-
ſtanti inuiceȝ agi:qꝛ ſi tu ſpoliaſti me codice ⁊ ego te ſpolio eodẽ co
dice:vltima ſpoliatio purgat primã:nõ potero ergo te cõuenire pri
ma. ff. de vi ⁊ vi ar. l. colonus. ⁊ l. cũ fundũ Gof. hoc fatetur qñ accu-
mulatio fieret ſuper eadem re. Sed intelligendũ eſt hic qñ ſit ſup di-
uerſa ad hoc. inſtit. de interdic. §. recuperande ſm Cal. Hec vera vt
vltima purget primã:qñ vltima ſit a primo ſpoliato. Secus ſi a ter-
tio qꝛ quilibet agit vt ibi. Itẽ hec vera vt vltima purget primaȝ qñ
vltima ſit ex internallo. Secus ſi incõtinenti vt. l. qui poſſeſſionem.
10 eo. ti. ¶ †Oppo. ij. ad primã partẽ qđ depẽdentia poſſeſſorij nõ fa
ciat ſilere petitoriũ ſecũdo accumulatũ:qꝛ natura actionis nõ eſt re
pellere ſed cõſequi. Ideo ſuper eis mutuis petitionib⁹ eſt preceden
dum. vt. ſ. c. ij. dupliciter intelligitur. Primo qđ vt repellaꝛ iudiciũ
petitorium. Secundo accumulatũ exigaꝛ exceptio ſpoliationis:qꝛ
hoc non poſſet operari petitorium via actionis deductũ et hoc di-
cunt verũ maxime qñ iudex eſt ordinarius. Hic intellectus non plȝ
qꝛ nulla eſſet differentia inter primum ⁊ ſecundum caſum. c. niſi di-
catur qđ prim⁹ caſus loquitur qñ opponitur a primo contra ſecun
dum ⁊ nõ priuilegiatũ. Secundus qñ opponitur cõtra primũ ⁊ pri
uilegiatũ vel cõtra ſecundũ ⁊ priuilegiatũ. Sed certe dictio niſi exci
peret falſuȝ:qꝛ ſequeretur qđ ſi pendente poſſeſſorio accumularetur
poſſeſſorium ſecũdo vt ſi opponeret ſpoliationis exceptionẽ qđ nõ
ſileret ſcđm poſſeſſoriũ per viã actionis intentatũ qđ eſt cõtra gloſ.
Ideo Inno. ⁊ Hoſti. hic ponũt ſecundũ intellectũ vt primus caſus
locum habeat qñ intentatur primũ iudiciũ per viã actionis tantũ:
et ſilet petitorium abſqȝ alia ſpoliationis exceptione. Secund⁹ ca-
ſus qñ ꝓponitur per viã exceptionis. adducũt literã ibi reſtitutio-
nis petitio nõ dicit ſpoliationis exceptio ⁊ ptȝ ibi ipſaȝ intentans
nõ dicit de ipſa excipiens:⁊ ibi reſtitutionẽ petẽtẽ nõ dicit exceptio
nem opponentẽ. Non ob. qđ actio nõ debet habere hunc finẽ repel-
lendi:qꝛ fatentur:debebit enĩ opponere ſolũ de dependentia primi
iudicij. ſ. nõ es audiendus in hac cõuentione vel reconuentione:qꝛ
in hoc priuilegiatus ſum ego qui cõtra te ꝓpoſui interdictũ ⁊ ſi di-
catur hec erat verbalis differentia:qꝛ vtroqȝ caſu neceſſitabitur op-
ponere:certe immo magnus effectus:qꝛ agens poſſeſſorio opponẽ
do de pendentia non arctabitur probare ſpoliationem:ſed ſolũ per
acta oſtendere pendentiam primi iudicij que de facili cõſtare pote-
rit. vbi ſi opponeret ſpoliationẽ arctaretur ad ꝓbandum ſe ſpolia-
tum. Non ob. qđ in poteſtate erit cuiuſqȝ impedire actionem prius
intentando poſſeſſorium iudiciũ ⁊ forte falſo qđ nõ eſſet in exceptio
ne:qꝛ ibi oportet veritatem ꝓbare:qꝛ ſubeſt ꝓuiſio ſtatuendi termi-
num infra quẽ ꝓbet ſuper actione intentata. vt in. c. cauſam. qui fil.
ſint legi. de reſti. ſpo. frequens. lib. vj. de quo dicam etiaȝ aliquid. de
reſti. ſpo. ex cõqueſtione. j. vbi cõtrariũ eius qđ dicit hic tenuit Ho-
ſtien. ⁊ hoc ſequitur Io. an. in addi. ſpe. in titu. de peti. ⁊ poſ. §. j. verſi.
11 porro. ¶ †Oppo. ij. qđ agenti poſſeſſorio obſtet accumulatio pro-
prietatis ⁊ ſic ſimul iungi poſſunt. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidẽ. ff. ad treb.
l. ille a quo. §. j. ⁊ vt in poſ. le. l. ſi is a quo. in princi. §. j. ⁊ ad car. l. iij. §.

cauſe. Cal. format hic cõtra. ſed nõ cõgruit hic:qꝛ loquũtur qñ peti-
torium accumulatur via exceptionis de quo dicã. j. de reſtit. ſpolia.
12 in literis. Hic quando accumulatur via actionis. ¶ †Oppo. iij. qđ
potuit intentari petitorium poſſeſſorio pendente. de cauſa poſ. cuȝ
eccleſia. vbi canonici qui ſpoliauerunt clericos non ſunt ab agendo
repulſi. dic qđ ibi intentatum fuit primo poſſeſſorium ⁊ petitoriuȝ.
Ideo data fuit licentia aduerſarijs per hoc accumulandi ſecũdo pe
titorium vt ſuper eo ſe defenderẽt. de exc. cum inter. Hic ſolum poſ-
ſeſſorium fuit primo accumulatum. Secundo petitorium ab aduer
ſa parte. vt ibi no. in glo. als ſo. proſequitur hic Cal. hic eſt ſufficiẽs
13 de alijs ibi dicetur. ¶ †Venio ad ſecundaȝ partem ⁊ videꝛ qđ agẽs
poſſeſſorio repellatur alia exceptione quã ſpoliatiõis. xxiij. diſ. In
nomine dñi:dicit Cal. qđ illud eſt ſpeciale cõtra regulã qua dicitur
ſpoliatum ante omnia reſtituendum. ſ. intruſo expulſo propter ma
gnum periculum qđ imminere poſſet in reſtitutione ⁊ fallit hec re-
gula. in alijs caſibus ibi no. vt lit. nõ cõte. c. j. ⁊ de reſti. ſpo. ex cõque-
ſtione. de diuor. gaudemus. iij. q. j. in ſumma. ⁊ plene per Hoſtiẽ. in
ſumma. de reſti. ſpo. §. quando facienda ſub. §. in caſibus. ⁊ in ſpec.
de peti. ⁊ poſ. §. vltimo. in prin. Inter alios autem caſus enumeraꝛ
excõicationis exceptio. ꝑ decre. intelleximus. de iudi. no. gloſ. de ꝓ-
curatoribus ex inſinuatione. Quod eſt verũ ſm Hoſtiẽ. ſaluo quaȝ
quando cõiunx petit reſtitutionem cõiugis quo caſu ſcđm eum. nõ
ob. exceptio excõicationis nec ſpoliationis rerum perſonaliũ:quin
admittatur talis petitio vt ſpiritualis. ⁊ no. Hoſt. hic in. d. §. verſi.
quid ſi iure petat. Sed non placet mihi inquantum dicit de excom
municatione:qꝛ hic caſus non reperitur exceptus ⁊ ipſa tangit ſpi-
ritualitatẽ. Eſt tamen verum vt dicit Cal. qđ excõicatus audiri nõ
debet petens reſtitutionem coniugis. Sed iudex ex officio ſibi reſti
tuet ſimile. j. de iureiuran. c. j. ⁊ c. debitores. ⁊ no. xj. q. iij. qui multos
ad hoc qđ no. Io. an. de reſcrip. c. j. lib. vj. in glo. qđ ſi in nouella. ⁊ de
ſen. excõ. lȝ. in verbo nullitate. ⁊ de cõuer. cõiu. c. j. lib. vj. in glo. ⁊ hoc
tenet ſpe. titu. de peti. ⁊ poſ. §. j. ver. ſed in cauſis. forte ſaluando Ho
ſtiẽ. poſſet dici qđ cũ vxor viro ⁊ vir vxori poſſint cõicare:⁊ ipſa illi
ad ſeruitutẽ teneaꝛ:⁊ ſic nõ peccet cõicando qđ excõicatus:an dicitꝛ
in caſu quo licita eſt cõio ⁊ qñ agitur ad finem cõſequendi ius ſuper
quo ſibi licita eſt ſibi cõio. vt de ſen. excõ. inter alia. qđ eſſet notabile
ſed nõ eſt in practica:vt puto. Hoc tamen tenet glo. xj. q. iij. q multos:⁊ hanc cãm aſſignat. ¶ Alius eſt caſus qñ opponitur pactum
de non petendo vel de nõ agendo poſſeſſorio. j. de reſti. ſpo. accepta
⁊ no. Inno. eo. tit. ſollicite. ⁊ de renũ. ſuper hoc. ⁊ glo. de ꝓcuratori-
bus ex inſinuatione. ⁊ de renun. admonet. ſic poſſet intelligi glo. iij.
q. j. in ſum. Idẽ tenet Inno. hic all. l. ſi vnus. §. pacta. ff. de pact. ⁊ l.
iuregen. §. ait pretor. de pac. c. j. ⁊. iij. non ob. de reſtit. ſpo. ſollicite:ꝑ
ea que ibi no. hec reſtringit Cal. ad aliaȝ reſtitutionẽ alteri⁹ rei quã
coniugis:qꝛ illi nõ obſtaret pactum. vt no. de reſtit. ſpo. in literis. in
iij. glo. ¶ Secundo op. qđ cõtra agentẽ poſſeſſorio non obſtet ſpo-
liationis exceptio:qꝛ ſpoliatus ante omnia eſt reſtituendus. iij. q.
vj. omnibus:qꝛ nec crimen obſtat. de reſti. ſpo. Item cuȝ quis. Sol.
ſpeciale eſt in hac exceptione:que in hoc habeꝛ ꝓuilegiũ vt etiã poſ-
ſeſſoriuȝ repellat:⁊ qꝛ eque ꝓuilegiata eſt ſicut poſſeſſoria:ideo inui
cem vtuntur iure cõi:ad hoc decre. frequẽs. de reſti. ſpo. ꝑ quã etiam
ꝓuidetur accuſatori cõtra quẽ huiuſmodi exceptio ꝓponiꝛ ad hoc
ſimile. de vſuris:qꝛ fruſtra:qꝛ vſurarius opponit cõtra vſuras petẽ-
tem:lȝ nõ agat niſi vſuras reſtituerit. ¶ Oppo. cõtra tex. in fi. qꝛ od
male dicat in alijs ſiue ab eis cum in ꝑnc. loquatur in plurali:ſed in
ſingulari ſpoliatus. Quidã dicũt qđ hoc trãſit de ſingulari ad plu-
rale dicit Io. an. qđ meli⁹ dixiſſet ab eo. dic qđ nõ habuit reſpectuȝ
ad prin. ſed ad rationem in qua loquitur in plurali ibi ſpoliatorib⁹
vel dic ab eis. i. ſiue proponatur a primo agente cõtra ſecundũ:ſiue
a ſecundo contra primuȝ:⁊ ſic mixtim de ambobus locutus eſt tex.
14 Oppo. vltimo qđ litera cõtradicat:qꝛ in ꝑncipio dicit qđ agẽs poſ
ſeſſorio nõ repellitur. in fi. dicit cõtra. Sol. prima pars loquitur qñ
agitur:⁊ ſpoliatio deduciꝛ actionis via. Secunda loquitur qñ ſpo-
liatio deducitur exceptionis via:cauſa eſt qꝛ fauorabiliores ſunt rei
quã actores:⁊ cui damus actionẽ ⁊c. ff. de re. iur. inuit⁹. §. cui dam⁹.
⁊ que temporalia ⁊c. ff. de excep. doli. l. pure. §. ſi. et datur excõicato
exceptio ⁊ nõ actio:ex quibus nõ eſt mirum ſi facit exceptio qđ nõ fa
cit actio ſm Gof. Tu dic ſi accumulatur poſſeſſoriũ cũ poſſeſſorio
via agendi neutrũ facit ſilere aliud:qꝛ equaliter priuilegiati depoſi-
tis ergo priuilegijs vtuntur iure cõmuni:⁊ qꝛ vtriuſqȝ tunc par eſt
cauſa. Sed vbi vnum deducitur via agendi:aliud via excipiẽdi poſ
ſeſſorium per viam agendi ſuccumbit:quia non habet parẽ cauſam
agendi:qꝛ exceptio ad finem repellendi felicius operatur quã actio
quia exceptio repellendo operatur ſecundum finẽ a natura ſibi de-
ſtinatum. ſ. c. cum dilectus. per hoc ſunt doct. dicta expedita. Que-
dam tangit hic Cal. alibi deciſa que hic nõ proſequor dicta ſua po-
ſui in locis vbi tanguntur. Inno. hic tangit vnã materiam imperti
nentem ad ti. an ſententia lata ſuper exceptiones obſtet ſi id dedu-
catur per viam agendi:⁊ an lata ſuper actione obſtet:ſi idem dedu-
catur per viam excipiendi in alio iudicio. Hanc materiam propo-
ſui ponere in. c. aduerſario. de excep. que eſt nuda ⁊ illius. c. propria
materia

materia cū ſua hoc.c.ſatis eſt granatum:tractat etiam aliquid an et
que exceptiones poſſunt opponi poſt ſententiā quicquid dicit hic
15 ponam de except.c.j.vbi melius cadit ideo hic nō inſiſto. †Nunqd
autem petenti ex vi iuramenti de ſoluendo certa die obſtet ſpolia-
tionis exceptio tenet ſpecu.qꝺ nō alleg.de iureiuran.debitores:et
hoc ponit ſpecu.de peti.ꝛ poſ.§.j.verſi.quid ſi debitor.Hoc nō pla-
cet:quia iuramento cenſetur excepta legitima cā vt.l.pe.ff.ſi qs cau.
16 dic vt.ſ.c.ij.¶†Venio ad glo.ꝛ contra decre.op.videtur qꝺ datis
duabus mutuis petitionibus vna non ſuſpendat aliam. Sed ſup
vtriſqꝫ procedatur:ꝛ vnica ſententia terminentur:vt ſupra.c.ij.de
mu.peti.c.j.Glo.ſoluit ꝓſequendo duos caſus principales.Primꝰ
quando accumulanẜ iudicia a diuerſa parte vno deducente petito-
riū altero poſſeſſoriū.Secundus qn̄ accumulanẜ duo iudicia vtroqꝫ
deducente poſſeſſorium.¶Venio ad primum dic ꝙ quādoqꝫ poſ-
ſeſſorium deducatur per viam agendi petitorium per viam excipiē-
di:ꝛ regulariter nō admittetur exceptio proprietatis.ff.de iudic.ſi
de iudi.C.de rei ven.ordinarij.de reſtitu.ſpolia.in literis cum ſi.de
hoc plenius dicam in.c.in literis.infra titu.ij. Quandoqꝫ vtrunqꝫ
deducitur per viam agendi.Et ſi primo intentaẜ poſſeſſorium.Se-
cundo petitorium ſilet petitorium ab aduerſa parte attentatum ſi-
ue ſup eadem ſiue ſuper diuerſa re ſit intentatū:vt hic eſt caſus dum
modo opponaẜ dependentia poſſeſſorij.Nam non oportet oppo-
nere de ſpoliatione:vt ſuper is eſt deductū. Si aūt primo intentaẜ
ab vno petitorium.Secundo ab alio poſſeſſorium tunc ſi illa inten-
tanẜ ſuper diuerſis rebus proceditur ſup vtroqꝫ vt ſuper duabꝰ mu-
tuis petitionibus:vt.ſ.titu.ij.ꝛ non ſilet petitorium primo inten-
tatum niſi cōuentus agens poſſeſſorio opponat de ſpoliatiōe ſi in-
tentaẜ ſuper eadem re tunc dicit glo.qꝺ poſſeſſorium ſecundo inten
tatū facit ſilere petitoriū primo intentatū per que cōcludit glo.tan
tum debere eſſe agentem ſecundo poſſeſſorio:vt videat an agat ſup
diuerſis rebus:an ſup eadē ſi agat ſuper diuerſis ſibi expediat ma-
gis retinere rē ad quā agiẜ ꝑ aduerſariū ꝙ cōſequi ſuam excipiat de
ſpoliatiōe ſi magis ſibi ſit vtile cōſequi rem ſuā nō excipiat de expo
liatiōe ſed tantū agat vbi ſuper eadem vtilius eſt agat:ꝙ quod exci
piat:quia excipiendo cōſequeretur tantum repulſionem aduerſarij
ſed agendo conſequetur repulſionē ꝛ cōſecutionem rei.Idē no.Jo.
ij.q.ij.c.j.quid ſuper hoc tenuit Hoſtien.recitat hic Cal. que ſcribat
in.c.ex conqueſtione.j.de reſtitu.ſpoliato.vbi melius cadit.¶Ve-
nio ad ſecundum caſum quando duo iudicia poſſeſſoria ſimul accu
mulantur:ꝛ ſi intentantur ſuper diuerſis rebus ambo iudicia ſimul
ꝓcedunt vt hic niſi opponatur de ſpoliatione per viam exceptiōis
vt hic in ſi.Videat ergo an magis ſibi expediat cōſequi rem vel re-
pellere.Ut primo caſu agat.Secundo excipiat ſecundum gloſſ.vt
dixi in proximo membro.Hoſtien.dicit quod has cauſas miſcendo
tutius eſſet primo excipere:ꝛ per hoc repelleret aduerſarium. Secū
do agere ꝛ per hoc cōſequeretur reſtitutionem rei:vt no.ſ.c.cum di-
lectus.Jo.an.dicit quod ſi aduerſarius obmuteſceret verum dice-
ret Hoſtien.dictum Hoſtien.procedit ſecundum Cal.ꝛ Jo.de lig.
quando agitur petitorio:quia nil poſſet excipere. Quandoqꝫ pri-
mus agens poſſeſſorio:poſſeſſoriū deducit per viam actionis ꝛ exce
ptionis cōtra iudicium ſecūdo accumulatum:ꝛ dicit glo.qꝺ poteſt
quia id qꝺ eſt deductum per viam actionis poteſt deduci per viam
exceptionis cū ad diuerſos tendant fines.ff.de inoffic.teſtamen.l.
cōtra veterani.§.ſed impubere.de teſti.veniens.ꝛ.c.cū in tua.Quā-
doqꝫ vterqꝫ poſſeſſorium inducit in iudicio ꝛ per viam agendi:ꝛ per
viā excipiendi vt quia agit quis poſſeſſorio ꝛ reconuenitur poſſeſſo
rio agens primo excipit de ſpoliatione.dicit glo.quod exceptio re-
pellit actorem:ꝛ remanet conuentio ꝛ reconuentio inefficax.Quan
doqꝫ primus deducit ſpoliationem per viam agendi:ꝛ replicandi.
Secundus per viam excipiendi tantum ꝛ tunc primus auditur ſup
conuentione in poſſeſſorio:ꝛ repellitur ſecundus excipiens ꝛ agens
Idem tenuit dama.in ſuis alleg.j.q.huius ti.ꝛ ſpecu.in ti.de peti.ꝛ
poſ.poſt prin.ver.ſed pone ecce.ꝛ Hoſti.hic ꝛ Jo.an.dicit cōtra hic
ꝛ in.d.ver.ſed pone in addi.ſpec.quod ſtant excepti.ambe.ꝛ replica
tio non repellit:quia replicatio vt repellat exigitur quod detrahat
exceptioni qꝺ hic non reperitur.cum quilibet criminoſus quinimo
excōmunicatus admittatur excipiens.aut enim replicatio dirigiẜ
contra exceptionem:ꝛ ſic eſt in rem:ꝛ illi nihil detrahit:quia ſpolia
tionis exceptio non tollitur ſpoliationis replicatione.Aut contra
perſonam ꝛ nulla replicatio repellit quem ab excipiendo.de excep.
dilecti:nam tunc replicatio tollit:quando detrahit vt ſi excipis me
excōmunicatum replico me abſolutum vel appellaſſe ante ſentētiā
vel intolerabilem errorem expreſſiſſe:ꝛ ſi excipis de pacto de non pe
tendo replico furorem vel metum temporis facti pacti. Illa vero ꝙ
non afficiant exceptionem:ſed perſonam vt vitium violenti:ꝛ ſimi
lia non obſtant debet enim annulare ſic replicatio exceptionem ſi-
cut exceptio actionem.ff.de exceptio.l.ij.de ſo.compe.ex parte.h.de
quo in ſpecu.de excep.§.fina.per totum ꝛ de exceptio.a nobis.Non
obſtat ſecundum Joan.Cal.de adulte.intelleximus.de diuor.ſigni
ficaſti:quia ibi ſpeciale fauore matrimonij:vt periculum anime eui-
tetur.Vel ibi replicatio adulterij contra reum.afficit exceptionem
ipſius:qꝛ verum eſt qꝺ cōmiſit adulterium:renuntiauit tacite iuri
queſito ex adulterio:ibi eniꝫ exceptio ſeu replicatio nō opponitur
cōtra perſonam qꝺ ptꝫ qꝛ ꝓbationes recipiuntur ſuper replicatio-
ne pendente exceptione qꝺ nō fieret ſi replicatio ꝑncipaliter contra
perſonam ꝓponeretur.de iudi.exhibita.Unde Cal.tenet opi.Jo.
que ptꝫ ꝑ finem decre.ſemper enim agens poſſeſſorio recuperāde cō
tra excipientē de ſpoliatione replicaret de ſua ſpoliatione vt ſic eū
repelleret qꝺ eſſet iniquum ꝛ cōtra mentē huius decre.ſm̄ Joā.cal.
Vel dic qꝺ hic.hec delicta cōmittebātur circa diuerſa:ibi adulteria
reſpiciebant idē matrimoniū ꝛ illius iniuriā:ꝛ ſic recōpenſatiōe tol
luntur.Sic ꝛ cōtra agentē pluralē ſi opponatur de pluralitate repli
catur de pluralitate eiuſdē eccleſie:qꝛ idem eſt delictum in genere et
iniuriam eius eccleſie.Secus forte ſi beneficia eſſent in diuerſis.vt.j.
de excep.cum eccleſiaſtice.Hec omnia ꝓcedunt qn̄ primo accumula
tur petitorium.Secundo poſſeſſorium.Sed ſi ſimul cōcurrunt vnꝰ
velit ꝓponere petitoriū alter poſſeſſorium.Vin.hic tenuit qꝺ for-
te dirimatur.ff.de iudi.cum ambo:niſi allegetur recēs ſpoliatio vel
rixa de qua etiam tēpore feriato agi pōt vel niſi dicatur actio peri-
tura quo caſu ſufficit libellum porrigere ſecuta per executorem con
uentione.ꝛ hoc recitat ſpe.de peti.poſ.§.j.ver.ſed pone.puto quod
admittatur libellus ſuper poſſeſſorio repulſo petitorio:qꝛ ſi poſſeſ-
ſorium excludit petitorium inchoatum fortius inchoandum.de iu
reiuran.quēadmoduꝫ.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.patre.vbi
tamen actio eſſet tpe peritura in petitorio adhuc nō credo admittē
dum:qꝛ pōt reſtituendo euitare exceptionem niſi cōtēdat ipſum nō
ſpoliatum:quo caſu equum eſſet admitti vſqꝫ ad libelli porrectiōeꝫ
ff.de ferijs.l.j.ꝛ.ij.ꝛ in dicto.§.ſed pone habes materiaꝫ huius glo.
17 ¶†Querit glo.an petenti reſtitutionem poſſit opponi recōpen-
ſatio:dic qꝺ nō:qꝛ ſic indirecte admitteretur reconuentio.de excep.
cum inter.in ſi.ꝛ in momentanea poſſeſſione ceſſat reconuentio.C.
qui legi.perſo.l.vlti.Sed certe admittetur exceptio recōpenſatio-
nis:ita priuilegiata ſicut poſſeſſorium intentatum vt hic ꝓpria cō-
penſatio nō niſi forte ſpoliationes eſſent hic.ꝛ vide de recompenſa-
18 bili vt pecunia.¶†Ultimo an actio iudicati ſuper poſſeſſorio ha-
beat ꝑuilegium poſſeſſorij:remittit Jo.an.in ſpe.de reconuen.§.ij.
ver.quid ſi cōuenior.vbi cōcludit qꝺ ſic:qꝛ nō extinguitur ꝑma actio
nec eius effectus aut priuilegium per ſententiam.vt lege.j.C.de iu-
19 di.et.l.aliā.ff.de noua.ꝛ de hoc eſt caſus.ſ.de iudi.c.ſi.†dubitat hic
Cal.an cōſuetudine poſſit induci qꝺ intentato poſſeſſorio nō ſileat
petitorium ab aduerſa parte accumulatum ꝛ breuiter dicit quod ſic
qꝛ ſi pars non opponat tacite renuntiare poteſt huic priuilegio vt
dixi.ſ.ergo ꝛ conſuetudine poteſt induci:qꝛ que pato poſſunt indu
ci poſſunt in cōſuetudinem transfundi.vt no.in ru.de decre.decuri.
lib.x.ꝛ no.de conſue.c.ij.lib.vj.ꝛ no.C.que ſit lon.conſuetu.l.ij.ꝛ hec
ſufficiant ꝛc. Antonius de butrio.

¶De plus petitionibus. Rubrica.

¶Quia plerunqꝫ in iudicijs plus petitur quam debeatur ideo ꝛc.
Hoſt.Item inter incidentes queſtiones proponit reꝰ quandoqꝫ qꝺ
actor plus petit ideo ꝛc.

1 ☞Petens plus quaꝫ ſibi debeatur qua pena punitur ꝛ quō qua
tuor modis dicitur quis plus petere.
2 Soluere promittens in certo loco poteſt alibi aliquando cōueniri
quam vbi ſolutio eſt deſtinata ſed tunc dānatur ad intereſſe inquā-
tum plus intererat ſoluere ibi quam alibi.
3 Debitum quibus caſibus poteſt peti ante tempus vt non duplicē-
tur inducie contra petentem.
4 Soluere promittens incerto loco poteſt cōueniri in loco domicilij
lꝫ nō poſſit in alio quā in loco deſtinate ſolutionis.
5 Iudicium an procedat vbi plus petitur an vero repellatur.
6 Petens debitum ante diem ſolutionis qꝺ incurrat penam vt du-
plicentur inducie debitori et nō cogatur litem excipere an ſuſpēda
tur iudicium in totum vt non ſequatur cōdemnatio an vero ſolum
quo ad executionis actum.
7 Debitori qꝺ inducie duplicentur ratiōe petitionis debiti ante tē-
pus ſolutionis an hoc ꝓcedat ſiue inducie ſicut hominis vel iuris.
8 Inducia tota an duplicetur ſi petatur in tempus inducie an ſolum
id qꝺ ſuper his eſt de inducijs puta ſi ad annum reſtant duo mēſes
qui ſuperſunt.
9 Petendo preciſe rem an indiſtincte quācunqꝫ petat qn̄ eſt in gene-
re debita cadat petens ante terminum in penam ꝑ quam debitori
inducie duplicantur de qua.nu.j.
10 Negari an poſſit totū propter partem falſam annexam vbi ſit poſi
tio vel datur libellus in quo plus petitur ſeu aliquod falſum anne-
ctitur vel non debitum.
11 Petens debitum ante tempus an deſiſtendo a lite euitet penam.
12 Petens plus debito ꝛ cautiones dolo exigens pro pluri priuatur
toto debito.
Fallit duobus caſibus.
13 Debitum petens vel plus ipſo debito olim priuabatur tota cauſa